

„Apreciez că deosebirile de orinduire sociale nu constituie o piedică în dezvoltarea unei largi colaborări... Dimpotrivă, tocmai existența acestor deosebiri face necesar să se dezvolte o strînsă conlucrare economică dacă dorim într-adevăr să asigurăm destinderea și pacea”

NICOLAE CEAUȘESCU

„Cele două părți au subliniat importanța hotărîtoare a întîlnirilor la nivel înalt pentru progresul relațiilor româno-franceze. Ele au exprimat convingerea că promovarea în continuare a acestor întîlniri va contribui puternic la adîncirea raporturilor bilaterale, precum și cooperării între cele două țări pentru soluționarea problemelor internaționale și întărirea păcii în lume”.

(Din Declarația comună semnată la București, 10 martie 1979, de președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing)

Cine pune la lucru mașina de vis a producătorilor de mobilă sculptată

Inginer Liviu Lazăr, cercetător principal în cadrul Institutului de cercetări și proiectări pentru industrializarea lemnului, secția de inginerie tehnologică. Autor a 28 de invenții brevetate, toate la un loc oferindu-i dreptul, după părerea noastră, de a se mîndri că este unul dintre nepoții celebrului român Traian Vuia. Ultimele trei brevete, eliberate anul trecut de O.S.I.M. cu numerele 81 372, 81 373 și 81 374, sînt strîns legate între ele întrucît fac obiectul unei extrem de interesante și necesare mașini pe care autorul însuși o numește **mașină-agregat de sculptat în lemn tip Flores-30**.

— De ce Flores-30?
— Pentru că lucrează cu 30 de capete simultan.

(Continuare în pag. 7)

VICTOR NIȚA ■

DOCTORII DIN MUNȚI

În munții Gorjului, suspendat pe discuri, deasupra satului cu același nume, sanatoriul Dobrița e un castel al solitudinii. E chiar ca un castel, e o somptuoasă construcție de piatră alb-fumurie, în care telefonul de la intrare (ce s-ar fi meritat a fi, în rimă cu locul, o sonerie-clopot) deșteaptă lungi reverberații de săli, saloane, holuri placate cu mozaic, albe laboratoare, discrete spații de liniște și odihnă. Pare, în ambianța de ripi pietroase, sălbatice, cu arbori bubosi, suspendați la răscruci de aer, roși de pustietatea din iur ca o pecingine, pogoșit cu hîrzoșul din cer. A fost construit exact acum patru decenii, după model elvețian, într-o vreme cînd, împotriva bacilului Koch, nu se descoperiseră alte arme decît aerul tare, pur, ozonat al muntelui, care nu ucidea bacilul, dar fortifica organismul, și, pentru aceeași fortificare, perfectă liniște, deplina solitudine, rupea oricăror punți dintre omul bolnav și lumea vie. Pe hartă, Tîrgul Jiului n-ar fi departe, sînt numai 22 de kilometri, dar acești kilometri trebuie socotiti într-un continuu, ametitor și

abrupt urcus pe serpentine strînge, ultima parte a drumului derulîndu-se, pe o distanță de doar patru kilometri și jumătate, într-o diferență de altitudine de 540 de metri. Drum de categoria a 6-a (citeste: îngust, întortocheat, pietruit doar în parte), greu, decît nu imposibil de abordat, în zilele cu polei, cu ploaie sau noroaie, chiar și de mașini cu două diferențiale. Poștașul Petre Racoviță, care, de 25 de ani, cu pasul, aduce și duce zilnic corespondența sanatoriului (parcurgînd în tot acest timp, după cum a socotit un tînar confrate în „Gazeta Gorjului”, peste 30 000 de kilometri!), a făcut, la picioare, mușchi de maratonist sau de performer alpin, iar șoferul Ion Ghiră, cîndva pacient aici, de mai multi ani conducătorul „salvării” pe abruptele serpentine, ar putea participa, crede el, cu succes, la cel mai îndrăcit raliu cu obstacole.

(Continuare în pag. 4)

ILIE PURCARU ■

Asemenea unei flori

Grăbită vremea-i poate
smulge florii
petala adunată
sub soarele dintii

dar pomul va învinge
prin rădăcină timpul

născut din fructul viu
al neînvinsei flori
va desena la loc
petala-n vînt căzută

și floarea-și va mplini
destinu-n floare nouă

asemeni unei flori
e patria, prin vreme.

NICOLAE DRAGOȘ ■

Din cuprins :

- Omul de la rădăcina construcției
- Luciditatea spiritului critic
- Își fac bine meseria lor de țărani
- Scriitorul om

Cîntarea României

BUCURAȚI-VĂ, OAMENI BUNI!

Timp de cîteva zile am străbătut, într-o stare de grație și de elevație, mai multe așezări din nord-vestul țării, înregistrînd secvențe din jurnalul diurn al manifestărilor spirituale ale oamenilor, ipostaze ale formelor lor de expresie estetică, ale aspirațiilor lor spre frumos. Civilizația, în județele străbătute, a cunoscut prefaceri extraordinare, aspectul și peisajul locurilor s-au schimbat pînă la sentimentul tulburător și uluitor că au devenit de nerecunoscut în sensul nobil al cuvîntului. Pretutîndeni se muncește fundamental, într-un ritm accelerat, racordat la exigențele vieții moderne care implică o nouă calitate umană, o existență multilaterală, cu o atenție distributivă în universul spiritual al vremurilor pe care le trăim. Pretutîndeni, zi de zi, seară de seară, au loc evenimente cultural-artistice la care participă, în hainele lor cele mai bune, oamenii muncii din orașele și satele străbătute, mobilizați de un mare respect pentru tradițiile de cultură moștenite din generație în generație și inobilate de fantastica desfășurare de talente a celei de-a doua ediții a Festivalului național „Cîntarea României”. Nu e pentru prima oară cînd revenim prin aceste locuri și tocmai de aceea vrem să subliniem, în cîteva fragmente de jurnal spiritual, temeinicia, permanența manifestărilor de cultură și artă, încercate de înalte semnificații umane, reprezentînd de fapt valori durabile și inestimabile care fac viața oamenilor mai frumoasă și îi călătoresc în sfercele sublimului.

(Continuare în pag. 12—13)

ADRIAN DOHOTARU ■

ROMÂNIA

o tradițională și trainică prietenie,

BUCLREȘTI, 8-10 martie 1979

Amplu și

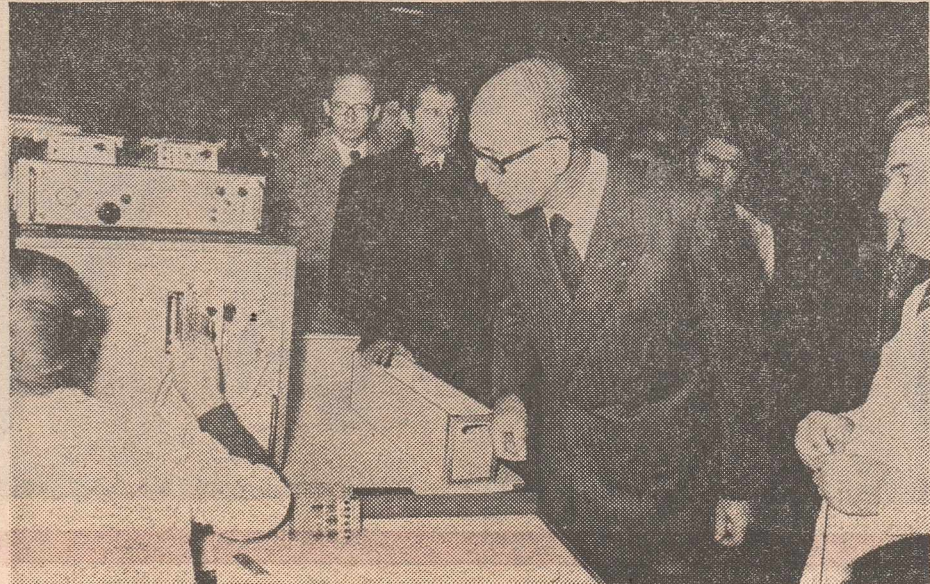
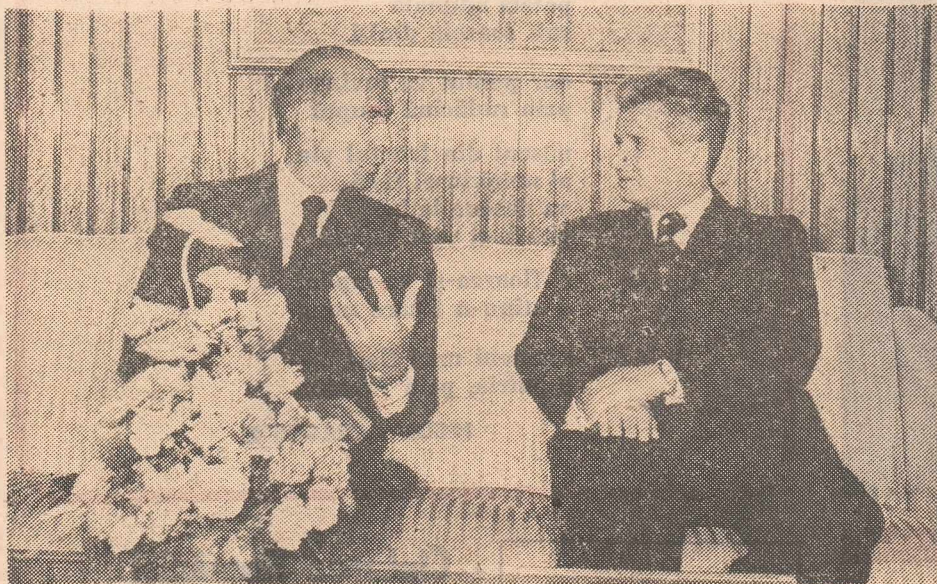
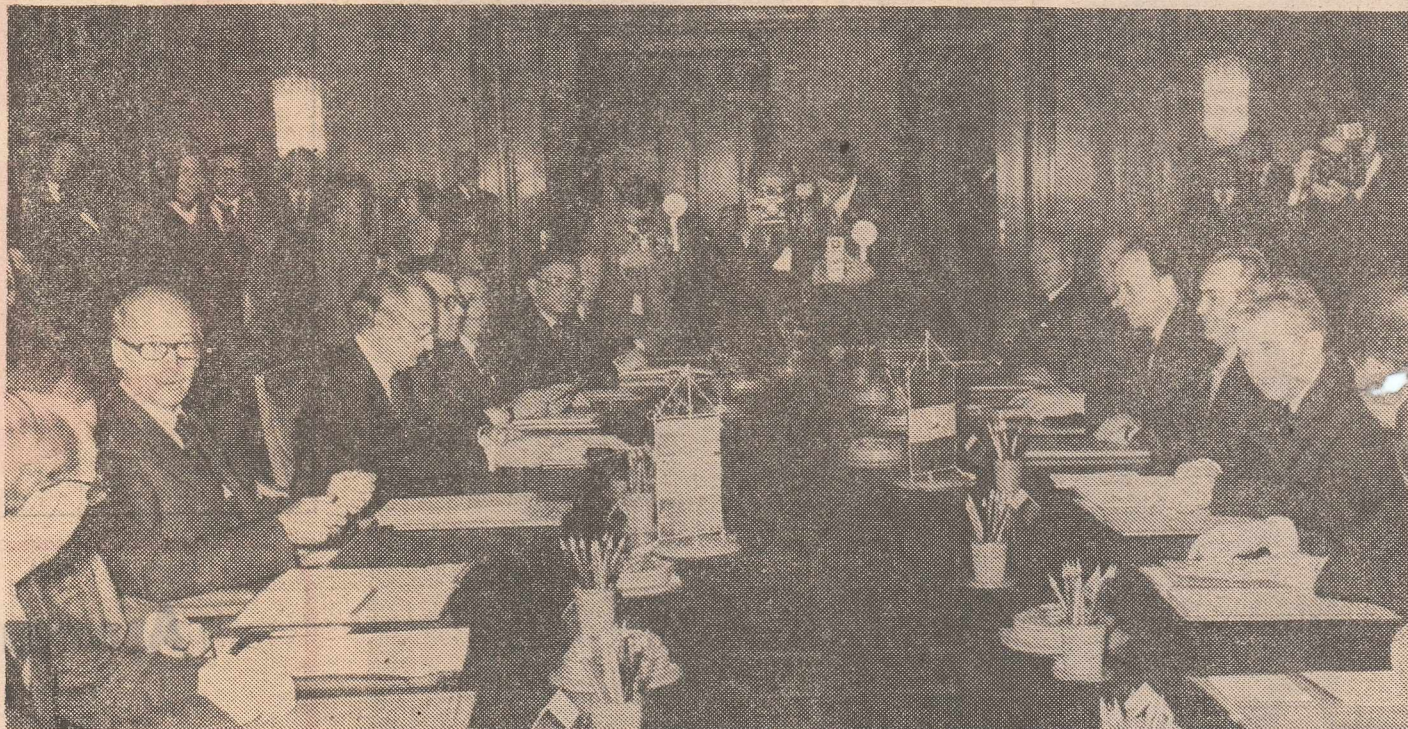
fructuos dialog

între președinții

Nicolae Ceaușescu

și Valéry

Giscard d'Estaing

Valențele contemporane ale unei tradiționale prietenii

Evocarea frecventă, în cursul recentului dialog la nivel înalt româno-francez, a caracterului tradițional al relațiilor prietenești dintre țările și popoarele noastre corespunde unei realități istorice binecunoscute, evocate deopotrivă de președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing. Rememorarea acestora nu face decît să accentueze permanența unor idealuri comune, valabilitatea și rezistența acestora prin vreme, indiferent de curgerea istoriei. „Legăți prin originea latină comună, prin profunde afinități de limbă și cultură, românii și francezii au acționat, nu o dată, împreună, în slujba înalțelor idealuri de libertate, progres și pace ale omenirii”, concentra tovarășul Nicolae Ceaușescu, în toastul rostit la dîneul oferit în onoarea aleeșilor mesageri ai poporului francez, o istorie îndelungată și bogată. Reluind, ca într-o reverberație, aceeași idee încărcată de profunde semnificații, președintele Franței spunea, la rîndul său: „Ca și dumneavoastră, sîntem fideli atașați tuturor amintirilor pe care o îndelungată prietenie le-a acumulat între cele două popoare ale noastre... Prietenia dintre Franța și România a mers întotdeauna mină în mină cu independența”.

Independența deci, ca o categorie istorică de cea mai mare actualitate a zilelor noastre, respectarea dreptului fiecărui popor, al fiecărei națiuni de a fi stăpînă pe destinele sale, de a se dezvolta așa cum dorește, fără nici un amestec din afară, în condițiile unei interdependențe crescînde între statele lumii, în condițiile marii diversități de state, de sisteme politice, în condițiile unor interese extrem de complexe, nu de puține ori contradictorii, se afirmă ca fiind o stare în afara căreia nu este de conceput o politică de pace, de destindere, de colaborare între țările lumii. Afinitățile tradiționale își au, desigur, valoarea lor, pe care nu le-o neagă, nu le-o poate nega nimeni. Corespondența acestora în contemporaneitate se sprijină însă pe un cadru mult mai larg decît pe o simplă corespondență de idealuri reciproce. Ea definește o necesitate de prim ordin a zilelor noastre. Necesitatea ca popoarele să se respecte între ele, să caute să se înțeleagă și să acționeze pentru pacea lumii, pentru progresul fiecărei țări. Iar în această acțiune perseverență și de durată, dacă „România acționează consecvent pentru dezvoltarea relațiilor de prietenie și colaborare cu toate țările socialiste, in-

tărește conlucrarea și solidaritatea cu țările în curs de dezvoltare, cu țările nealiniate, extinde raporturile și cu statele capitaliste dezvoltate, cu toate țările lumii, fără deosebire de orînduire socială”, la rîndul său, Franța, dorind să se instaureze un nou tip de relații între statele de pe continentul nostru, dorind ca „respectînd diversitatea opțiunilor lor și identitatea personalității lor naționale, ele (statele — n.n.) să învețe să depășească neîncrederea, să-și respecte reciproc independența, să deschidă larg porțile contactelor și schimburilor, să lase cîmp liber manifestărilor de solidaritate istorică și culturală între oamenii de pe întregul continent european” înțeleg, acționînd în acest spirit, să aducă o contribuție majoră la cauza destinderii și a păcii.

O contribuție cu atît mai relevantă cu cît ea vine din partea a două state cu orînduiri diferite. O contribuție ale cărei valențe sînt descifrabile nu numai în domeniul afirmării unor principii consonante, ci și în cel, cu valoare cuantificabilă, al faptelor. Într-un interval de referire de numai un deceniu și jumătate, România și Franța au demonstrat prin felul în care au înțeles să dezvolte relațiile reciproce că sînt în măsură, cu toate deosebirile inerente, existente între ele, să dea un curs mereu ascendent cooperării lor, aducînd o contribuție majoră la asigurarea securității și păcii pe continentul european și în întreaga lume, conlucrînd pentru destindere și pace în general. Progresul substanțial înregistrat de relațiile româno-franceze atît în ceea ce privește schimburile economice, cooperarea în producție în domenii dintre cele mai variate, cît și colaborarea dintre România și Franța pe plan internațional confirmă valențele contemporane ample, ridicate la un stadiu calitativ superior, al unei tradiționale prietenii. Curs pus cu strălucire în valoare, evidențiat în multiplele și complexe sale dimensiuni de proaspăt dialog la nivel înalt româno-francez.

D. IOVĂNEL ■

Principiile cooperării în spațiul concret al faptelor

Aprecierile de ansamblu asupra unui eveniment atît de important în viața a două popoare cum este dialogul la cel mai înalt nivel, perspectivele pe care acesta le creează pentru evoluția ulterioară a relațiilor dintre cele două țări — România și Franța în cazul de față —

se asociază direct cu rezultatele practice, concrete care materializează convorbirile dintre cele două părți. Iar dacă, raportîndu-ne la recenta vizită în țara noastră a șefului statului francez și la convorbirile purtate între președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing afirmăm, reluînd evaluări dintre cele mai autorizate, că rezultatele acestui moment politic sînt remarcabile, cuvintele au o deplină acoperire în fapte. Relevabile sînt, desigur, ca punct de referință inițial, declarațiile celor doi șefi de stat: „Aș dori să exprim deplina noastră satisfacție pentru remarcabilul succes al vizitei, pentru înțelegerea la care am ajuns și să dau glas convingerii că tot ceea ce am convenit atît pe plan bilateral, cît și în ce privește extinderea conlucrării pe plan internațional se va realiza” — Nicolae Ceaușescu — și „Nu numai că am confirmat împreună ceea ce s-a hotărît în trecut, dar am reușit să dăm un nou impuls cooperării dintre România și Franța” — Valéry Giscard d'Estaing. Linia dezvoltării acestei cooperări este consemnată în Declarația comună a Republicii Socialiste România și a Republicii Franceze, semnată la 10 martie 1979 la București, care continuă și aprofundează declarațiile din 1968 și 1970, în timpul precedentelor întîlniri la nivel înalt româno-francez.

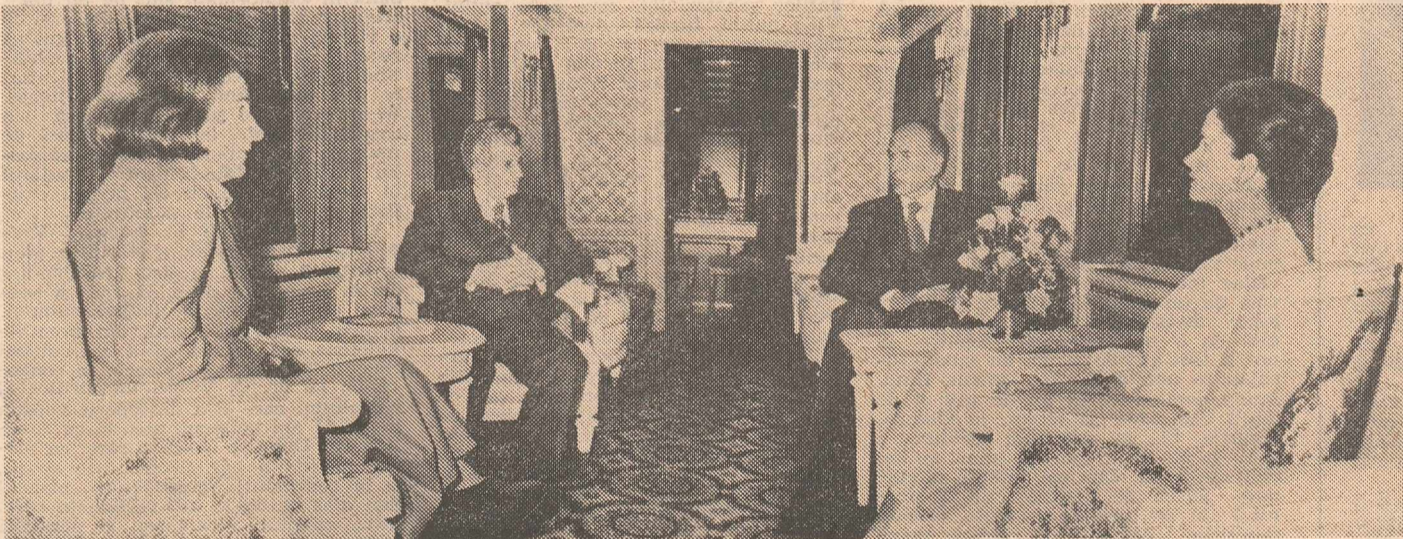
Care sînt deci perspectivele colaborării economice româno-franceze? Să menționăm la acest capitol, voința României și Franței, consemnată în Declarația comună, de a realiza și de a depăși, pe cît posibil, obiectivul dublării schimburilor comerciale în 1980 față de 1975, pe baze cît mai echilibrate. Cele cinci documente semnate în timpul vizitei se referă la cooperarea în domenii de vîrf ale dezvoltării tehnologice — aeronautica, electronica, informatica, industria automobilelor, tehnica audiovizuală — inclusiv televiziunea în culori, țara noastră manifestîndu-și opțiunea pentru sistemul de televiziune în culori SECAM. Alte acțiuni de cooperare se referă la utilizarea pasnică a energiei nucleare, la energetică și siderurgie, la telecomunicații și industria alimentară, pentru a aminti doar cîteva dintre domeniile avute în vedere.

Hotărîte să folosească toate posibilitățile pe care le oferă cadrul instituțional dezvoltării relațiilor economice — în special Acordul pe termen lung de cooperare economică și industrială și Convenția privind încurajarea, protejarea și garantarea reciprocă a investițiilor — cele două părți au convenit să promoveze noi forme de cooperare, în special prin crearea de societăți mixte de producție și comercializare, această cooperare

— FRANȚA

În serviciul libertății, progresului și păcii

Din rodnicul bilanț al vizitei:

Cele cinci documente semnate cu prilejul dialogului la nivel înalt româno-francez deschid bune perspective colaborării dintre cele două țări în numeroase domenii.

- un acord general — care creează cadrul de dezvoltare al schimburilor și cooperării economice
- un acord în domeniile electronicii și informației, în special privind noi generații de calculatoare, centrale electronice telefonice și electronică medicală
- un acord cu privire la cooperarea în industria de autoturisme, care prevede dezvoltarea cooperării deja existente și extinderea acesteia la vehiculele industriale și la motoarele diesel
- de asemenea, un contract și un acord-cadru privind montarea autoturismelor R-20 în România și construirea în România a automobilului R-18
- contractul în domeniul aeronauticii, în special cooperarea în construcția elicopterelor
- cooperarea în domeniul tehnicii audiovizuale, incluzând și opțiunea țării noastre pentru sistemul de televiziune în culori SECAM.

urmînd să se extindă și pe terțe piețe. O cooperare la un nivel cit mai înalt între România și Franța, acesta este obiectivul principal, în realizarea căruia, după cum menționa președintele Nicolae Ceaușescu, „deosebirile în ce privește sistemul economic al celor două țări nu constituie o piedică”. De menționat în acest sens faptul că volumul schimburilor între întreprinderile mici și mijlocii române și franceze este planificat să atingă 100 000 000 franci anual, după cum preciza președintele Valéry Giscard d'Estaing.

Acordînd o importanță prioritară problemelor cooperării economice, din dorința firească de a întări prietenia tradițională dintre cele două țări și popoare printr-o cunoaștere reciprocă mai largă și mai profundă a culturilor lor, precum și a realităților lor, România și Franța au convenit să amplifice, de asemenea, schimburile culturale, științifice și tehnice.

„Noi dorim realmente — sintetiza tovarășul Nicolae Ceaușescu, semnificația majoră a noului dialog la nivel înalt româno-francez — să realizăm obiectivul care l-am stabilit încă în 1968, ca Franța să ocupe primul loc în comerțul exterior al României cu țările occidentale... Sperăm că înțelegerea din aceste zile vor crea condiții pentru a atinge acest obiectiv. Facem acest lucru nu în detrimentul altora, ci tocmai din dorința de a demonstra că este posibil ca și între țări cu orinduri sociale diferite — dacă acestea sînt animate de respect reciproc și de voința de a colabora pe principiile deplinei egalități — se pot realiza cooperări reciproce avantajoase cu rezultate bune atît pentru ambele popoare, cit și pentru securitatea și pacea lumii”. Un exemplu cit se poate de edificator pentru felul în care România socialistă, președintele ei, înțelege să însuflețească la modul cel mai convingător principiile, traducîndu-le neîncetat în fapte palpabile, în elemente trainice ale temeliei păcii și prieteniei între popoare.

DOINA FRUNTELATĂ ■

Pace, demnitate, colaborare — convergențe româno-franceze

Intr-o suită prin ea însăși semnificativă, contactele româno-franceze la cel mai înalt nivel dau expresie caracterului constant și sistematic al dialogului dintre România și Franța. Acest dialog, dezvoltat pe terenul

solid al unei tradiții care a devenit seculară, capătă în circumstanțele vieții contemporane o notă distinctă — aceea a voinței politice comune ca dincolo de diferențele de organizare social-economică, cele două țări să se regăsească în identitatea aspirațiilor de edificare a unei lumi a echității și justiției, a demnității și unei largi colaborări internaționale. Recentul dialog dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Valéry Giscard d'Estaing a definit, prin tematica abordată ca și prin spiritul în care s-a desfășurat, excepționalele virtuți ale contactelor directe între cei mai înalți reprezentanți ai popoarelor noastre în stimularea ansamblului legăturilor reciproce ca și în accentuarea fermă a pozițiilor țărilor noastre în raport cu marile și complexe probleme ce confruntă omenirea.

Parcurgînd conținutul Declarației comune semnată de cei doi șefi de stat, ca și Comunicatul comun adoptat cu prilejul vizitei președintelui francez în țara noastră, putem remarca din nou că acea constantă definiție a politicii externe românești — lupta pentru o lume mai dreaptă și mai bună — găsește rezonanțe semnificative în linia de afirmare a diplomației franceze. Citeva idei cadru se reliefează pentru ceea ce am putea numi convergențele de acțiune româno-franceze pe arena mondială. Este vorba în primul rînd de hotărîrea comună că Actul final al Conferinței de la Helsinki să nu rămînă un document, oricît ar fi el de remarcabil, a cărui soartă să nu fie alta decît de a fi consemnat de istorie ca o performanță de negociere fără reversul imperios necesar de a fi regăsit în practica relațiilor intereuropene. Atît pe parcursul conferinței pentru securitate și cooperare cît și mai tîrziu, țările noastre au militat pentru sublinierea caracterului stringent ca această conferință să fie în mod real instituționalizată, ca bunurile cîștigate la masa negocierilor să fie urmate, într-un proces firesc de dezvoltare, de altele noi, în consens cu aspirațiile legitime ale popoarelor continentului. Precizînd în mod clar principiile după care se guvernează statele noastre în organizarea sistemului de relații bilaterale, ca și a legăturilor cu celelalte țări, România și Franța își definesc prin Declarația comună, atașamentul neabătut față de normele ce trebuie să domine dialogul internațional într-o lume în care suveranitatea, integritatea și libertatea națiunilor să devină o realitate temeinică. Vom releva în acest sens precizarea din Declarație potrivit căreia „România și Franța consideră că destinderea nu poate progresa fără instaurarea între toate statele a

unui dialog liber, deschis și direct pe baza independenței și egalității”. Dialogul, acest instrument politic indispensabil în abordarea și soluționarea oricărei probleme, indiferent de complexitatea ei, reprezintă un reper major care marchează explicit concepția țărilor noastre față de modul în care trebuie privită complexitatea lumii de azi. În afara dialogului, ca o alternativă de maximă periculozitate, nu rămîne decît politica de forță și dictat, de stimulare a tensiunii, de întreținere a stărilor conflictuale. Fiind atașate dialogului, ideilor păcii și ale progresului, țările noastre se angajează, dincolo de deosebirile de ideologie și sistem social-economic, în acțiunea concertată de asigurare a unei largi colaborări mondiale în care disparitățile, decalajele economice și barierele de tot felul să fie, pas cu pas, eliminate. În aceeași ordine de idei și în deplină concordanță cu obiectivul final al edificării unei lumi noi, calitativ superioare, se înscrie și conștiința comună a popoarelor noastre, că absurdă cursă a înarmărilor reprezintă în lumea contemporană o sfidare la adresa vieții, a moralei, a civilizației în general. Vom reține din paleta bogată a conținutului documentelor finale ale vizitei și relevarea poziției țărilor noastre față de necesitatea ca problemele nesoluționate încă — fie din Orientul Apropiat, fie din Africa, fie din alte zone ale globului —, să-și găsească soluționarea în spiritul aceluiași respect față de drepturile inalienabile ale popoarelor de a trăi în siguranță și demnitate, în pace și libertate.

Două țări așezate de-o parte și de alta a Europei își întind mina de la Atlantic la Marea Neagră aducînd în circumstanțele politice ale contemporaneității o reevaluare pozitivă a tradiției prieteniei lor. Afinitățile culturale care au marcat atît de pregnant raporturile româno-franceze în urmă cu mai bine de un secol capătă astăzi dimensiunea unor legături în care potențialul economic și politic al lor are de jucat, pe linia unui generos exemplu, un rol important în Europa și în lume. Acțiunea neobosită a președintelui Nicolae Ceaușescu de a face cunoscută lumii vocația umanistă, lucidă și constructivă a poporului român, de a prefigura coordonatele unui viitor de justiție și înaltă echitate la nivelul arenei mondiale a căpătat din nou valențe semnificative în cadrul recentului dialog la cel mai înalt nivel româno-francez. Un dialog al convergențelor dintre două popoare care și-au făcut din demnitate, pace și colaborare rațiunea de a se manifesta.

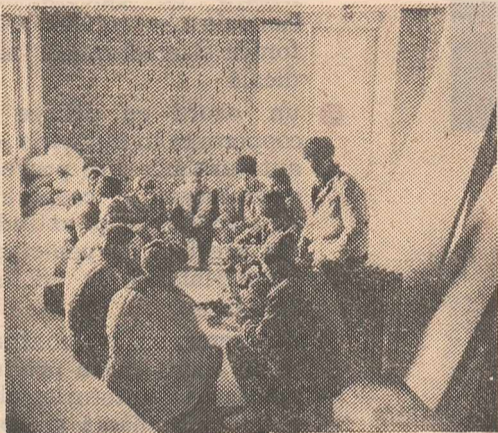
RADU BUDEANU ■

Cultul muncii, cultul valorii

Omul de la rădăcina construcției

Stă, semnificativ, la rădăcina construcției, un bloc de 18 etaje, și dirijează cu mina aripa întinsă a unei macarale. Radu, unul dintre cei zece copii ai săi, descrie și el în aer alte semne, gesturi care compun cu siguranță un cod al acestei munci, născut din dorința de comunicare. Dedal, spune legenda, îl invocă pe fiul său să nu se lase stăpinit de lăcomia zborului, teamă fiindu-i că i se vor topi aripile. Ștefan Matei, șeful echipei de zidari, venit cu toți zece copii după el, să construiască Bucureștiul, pare a nu se teme de zborul pe verticală. Gestul lui de acum, același poate de totdeauna, îi îndeamnă pe cei din jurul său să tot urce! Vine din cimpia Ilfovului, satul Cupele, acolo unde, zice el, Mihai Viteazul a poposit cu armata și s-a ospătat pe malul Neajlovului și a băut vin din cupe de pământ. Ștefan Matei a fost pe rind rotar, tinichigiu, faianțar, geamgiu, parchetar, ia casa de la temelie și o predă la cheie. A avut un cult pentru muncă, a crezut numai în forța brațelor sale și a făcut totul ca toți copiii săi, zece, să îndrăgească munca. De aceea, poate, la 62 de ani cit va implini în toamnă, și când va merge în pensie, conducerea Șantierului nr. 5, din cadrul Grupului de construcții montaj nr. 5 București, îl păstrează încă în postul său de șef de echipă la zidari. Ce va lăsa Ștefan Matei în urma lui? 10 copii, pe care i-a crescut și povățuit singur, dintre care șase vor rămâne chiar în echipa din care va pleca el. De ce i-a crescut

singur? „Pentru că Sanda, nevastă-mea, cu care am trăit 25 de ani, ne măriturisește, nu mai este de 14 ani. La al zecelea copil, doctorii i-au spus că nu mai nască, dar ea, parcă o aud, mi-a spus că nu poate gândi altfel decât până atunci. La nașterea lui Tudorel, al zecelea, s-a sfârșit”. Sfirșind eroic, femeia aceasta își definitiva astfel construcția vieții sale. Gestul ei a rămas plin de semnificație, rămâne tulburător.

— După ce mi-a murit soția, Mihai, fiul cel mare, a plecat pe șantier. A făcut școala profesională, a terminat liceul și facultatea la seral și a devenit inginer constructor. După el a venit și Virginia, acum șef de echipă și ea.

Apoi, a părăsit Cupele și Ștefan Matei, și-a adunat toți copiii în jur, i-a dat la școli, le-a urmărit și îndrumat viața. Degetele de la cele două mâini îi ajung, la limită, să-i numere: „Mihai, cel mare, zice, e acum în Siria. Construiește acolo, cu alți români, o rafinărie; Virginia, ați cunoscut-o, e aici lângă mine. E căsătorită și are o fetiță și ea. Radu e al de sus, de la etajul 16; Gheorghe a venit acum câteva zile tot din Siria, e în concediu de odihnă; Marin e tot acolo, în Siria, cu fratele mai mare. Le-am scris carte și i-am atenționat să facă treabă bună, durabilă, că sînt români; Niculae e sudor, lucrează pe undeva pe la parterul blocului; Lucia e electronistă, Toma e lăcătuș, iar Valeriu și Tudorel sînt elevi”. Inconjurat și iubit de oameni, cu cite un fiu sau fiică pe la fiecare etaj, țăranelu acesta, venit să cîntorească Bucureștiul cel nou, seamănă cu un abore înflorit frumos. Rădăcinile lui sînt cei zece fii și fiice, oameni de nădejde ai șantierului, constructorii ai mai multor cvar-tale de locuințe, printre care cele de bulevardul Metalurgiei, strada Luică, Almașul Mare, Drumul Găzarului, ca să amintim doar de citeva. Am făcut un calcul sumar și am aflat că Ștefan Matei, împreună cu fiii lui, au lucrat până acum în construcții, numai în București, un număr de 90 de ani! Cîte apartamente au construit ei în 90 de ani? La întrebarea aceasta n-am mai căutat răspuns. Virginia, fiica sa mai mare, îmi spunea că atunci cînd se plimbă pe străzi, ea nu este furată de policromia vitrinelor, ci de fațadele blocurilor la care a lucrat. Sentimentul acesta, de a fi lăsat ceva durabil în urma ta, te face, ne mărturisea, să simți mai viu pămîntul sub picioare. Simți, am spune noi, că țara îți așază o mină părintească pe umăr.

Cînd am plecat de la blocul cu 18 etaje, de pe bulevardul Metalurgiei, echipa lui Ștefan Matei se așezase la masă. Erau majoritatea țărani, de prin comunele Vinătorii Mici și Vinătorii Mari, din Corbi Ciungi și din alte sate, purtau majoritatea căciuli, dar purtau și salopete, ca semn al trecerii lor către o altă clasă socială. Știți cum mîncă țărani într-o cameră de bloc încă neterminată? Ca și cînd ar mîncea în Bărăgan: aștern ștergare, iar peste ele își așază piinea și brînză, slîmîna sau alte alimente. Numai că sub ștergar nu mai simt pămîntul reavăn, în care detună sămînta, ci țărnia și severitatea betonului, expresia altei civilizații!

N. GRIGORE MĂRĂȘANU ■

ȘTEFAN BUZETELU,
DE 20 DE ANI
PE LOCOMOTIVĂ

Am știut de mic că voi fi mecanic de locomotivă ca și tatăl meu. Mi-a plăcut meseria lui și am îndrăgit-o. De la el am preluat cîteva principii de bază ale vieții de ciferist: ordinea și disciplina, grija pentru profesiune și familie. Secretul acestei rezistențe coincide cu ceea ce a fost principala mea contribuție: voința de a fi, în fiecare moment, printre cei mai buni. Dacă sînt o pot spune colegii de la Depoul C.F.R.—București.

St. Buzetel

DOCTORII DIN MUNȚI

(Urmare din pagina 1)

Pare, ziceam, surprinzătoare și stranie în peisaj, pîrînd pogorîtă cu parasa din cer, această construcție, somptuoasă nu numai arhitectonic, dar echipată după ultimele exigente, mobilată interior cu cea mai nouă aparatură, cu moderne, costisitoare subtilități ale tehnicii și, nu în ultimul rînd, cu subtilități de confort ce desfid ideea de sanatoriu, de spital, apropiind-o de cea de hotel turistic. Într-o vreme în care tuberculoza e o boală în stingere, un astfel de sanatoriu-palat, ultramodern și ultracostisitor, poate părea un lux. Poate părea, dar nu-i chiar așa. Dr. Ion Ghițulescu, fiziologul județean (titulară ce vrea să însemne un fel de inspector sau de „șef de problemă”), pe care l-am întilnit chiar aici, în incinta Dobriței, unde venise să-i ajute colegii (și vom vedea mai departe de ce-a fost nevoie de un astfel de ajutor), îmi vorbește despre nevoia de „pază bună” față cu o primădie care, cîndva, la noi, a fost atît de acută, un sanatoriu-palat, ca acesta în care sîntem, fiind, spune domnia-sa, la fel de util și de inutil cum sînt, să zicem, în Olanda, digurile. Ele își pot vădi utilitatea o dată la un veac, sau la mai multe. Sau niciodată. Dar ele trebuie menținute (oricît de costisitor ar fi efortul) „la zi”, perfect echipate, oricînd puternice, capabile de ripostă. Bombardat cu antibiotice, cu medicamente moderne de maximă eficacitate (în ultimul timp, „made in Romania”), vinat în ultimele-i birloguri, printr-o campanie care întreprinde prevenirea și combaterea TBC în activitatea întregii rețele medic-sanitare, bacilul și-a pierdut și puterile, și vechile lui domnii de comodă sălășluire, între care s-a numărat și Gorjul, cîndva deținător al unui trist record de tuberculoși. În 1975, morbiditatea totală (adică procentul bolnavilor) a fost, în Gorj, de 100,4 la 100 000 de locuitori. În 1978, a fost de 61,5 (sub media pe țară!). Morbiditatea copiilor, de 25 la 100 000 în 1975, a scăzut, anul trecut, la 6,3 (sub jumătatea mediei pe țară!). Mortalitate-copii, în 1978: zero. Un rol din cele mai importante în această spectaculoasă lărgire a teritoriului sănătății în Gorjul tuberculozei l-a jucat sanatoriu, „paza” lui bună, opera lui.

Sanatoriu, la ceasul de față, e, de aceea, mai mult gol, el îngustindu-se rapid nu numai aria de cuprindere (fiindcă aria bolii s-a îngustat!), dar expropriindu-se la fel de rapid chiar și obiectul, adică bolnavul, redîndu-l, mai repede ca oricînd, societății, vieții. Sînt aici peste 300 de paturi, dar numai 100 și ceva sînt ocupate. Celelalte sînt „digurile”, care, tăcute, dar menținute în perpetuu stare de luptă, așteaptă o clipă ce, poate, n-o să mai vină niciodată. Sînt numai doi medici (în schemă, se pare, ar fi mai mulți, dar cine se-numește s-o ocupe, cine se-numește la acest voluntar exil al pustietății și izolării?), cei doi fiind dr. Adrian Becherete, directorul sanatoriuului, medic în vîrstă, cu un pasiv al profesiei întins pe decenii, și dr. Octavian Vulpe, mai tînăr decît A. B., dar de 11 ani aici. Cei doi, fiind numai doi, își împart și bolnavii (și fiecărui îi revin destui), își împart și gîrzile, adică ceasurile nocturne de veghe, deci fiecare din ei, din două nopți, e obligat să piardă una. Cîte un coleg, precum dr. Ion Ghițulescu, îi mai ajută, adică urcă din Tg. Jiu, în cite-o sîmbătă sau duminică, preluînd sarcina unei gărzi. Atunci, cei

doi pot coborî, la rîndu-le, în oras, ca să-si vadă familiile. Alături de ei lucrează și o tînără farmacistă, Anica Achim. Familia ei e departe, în Transilvania, N-a mai văzut-o de multe luni.

Deci cei trei sînt niște izolați, dar, zice dr. Adrian Becherete, nu numai ei sînt așa, cazul lor e al tuturor slujbaşilor sanatoriuului, care nu-s puțini. Nu-s puțini, fiindcă „digurile” trebuie menținute „la zi”, rigide, puternice, teferi, prin eforturile mai multor oameni, care, să le tină vesnic încordate. Transcriu, din lunga listă pe care mi-o propune dr. Becherete, numele surorii Elena Vulpie, ale infirmierilor Matei Popescu, Ion Isuf, Ion Puianu, Tudor Drulă, ale soților Elena și Ion Oită (ea infirmieră, el magazinier), ale soților Marita și Aurel Păun, al funcționarului Dumitru Toader, al instalatorului Grigore Băloi (de patru decenii în sanatoriu!), al muncitorului Marin Udrea (care se ocupă și de sera de flori, și de arhiva, și de biblioteca sanatoriuului), al bucătarului Nicolae Iuga, al porcarului Codreanu etc. Personalul deci e numeros, ocupațiile sînt multiple, sanatoriu, la ora de față, fiind un veritabil complex, un microoras, nucleului de-acum patru decenii adăugîndu-i-se, în vremea din urmă, importante amenajări și construcții-anexe, care înseamnă spații medicale (cameră de administrare cu aerosoli, în scop diagnostic, cameră de reanimare și terapie intensivă, stație nouă pentru sterilizare etc.) sau sociale (sală de cinema, bibliotecă, clou al oamenilor muncii, cu garaje încălzite la subsol, bloc de locuințe cu 16 apartamente, stație de distribuție a gazelor naturale, cabană de primire, cofetărie, magazin alimentar-industrial, centrală termică, uzină de apă, crescătorie de porci, cu microabatator, livadă de meri, seră de flori, alimentînd un parc de 17 hectare etc.).

Cum se trăiește în singurătate, în izolare? După opinia doctorului Adrian Becherete, ea, izolarea, pe lîngă cele o mie și unul (chiar o mie și două, adaugă) de dezavantaje, are totuși și un avantaj, deloc ignorabil, dimpotrivă, și anume faptul că (fie și numai în lipsă de alte preocupări!) te poți concentra asupra profesiei, asu-

pra bolnavului, urmărind ce trebuie urmărit pînă la urma înfimă, pînă la infinitul mic. Nu-i o metaforă (dr. Becherete, altminteri, știe să facă și metafore, fiind și poet, și epigramist, fiind o prezentă activă în cenacurile literare din Tg. Jiu, dar, cînd e vorba de profesie, folosește cuvintele cu o precizie chirurgicală), e o realitate, și încă una din care, pentru specialist, pot scăpăra idei, revelații, sugestii sau orienturi neașteptate. Tocmai singurătatea, izolarea, tocmai faptul că ei, oamenii sanatoriuului, sînt pe un umăr stingher de munte, și nu la doi pași de o clinică universitară, i-au obligat să recurgă, ades, la metode forte, reabilitînd niște mai vechi cuceriri, azi uitate, sau propunînd niște noi mijloace. (S-a recurs, de pildă, cu succes, în cazuri disperate, la metoda căzuță de mult în desuetudine, a pneumotoraxului terapeutic, folosit pentru însuflații în marile hemoptizii ori pentru exuflații în spontaneitate sufocante.)

Cum se trăiește în izolare? Preocupările profesionale și științifice stau în balanță, firesc, cu niște „hobby”-uri, dr. A. Becherete, de pildă, face și poezie, și publicistică (ajuducîndu-și, pentru publicistică, unul din premiile județene ale primei ediții a „Cintării României”), mai și pictează, la concursuri interjudețene, plăcînd mai ales peisajele lui, peisaje în care, între suavități luchianesti și densități trascesceni, se vede și el, Dumitru Toader, Farmacista Anica Achim cîteste mult (în special lucrări științifice, dar și literatură), iar muncitorul-arhivar-bibliotecar-ingrijitor de seră Marin Udrea brodează, în timpul liber, ștergare și fete de masă, împodobîndu-le cu motive și cu izvoade tratate scump, după modele gorjenei arhaice.

Cum se trăiește în izolare? Se mai pot întimpla, desigur, căci așa se întimplă în asemenea condiții, sfide sau certuri din nimic cu vecinul de bloc ori cu colegul de slujbă, dar, peste toate, se veghează la acest „dig”, se îngrijesc niște bolnavi, cu mijloace moderne, în condiții moderne.

Doctorii din munți și ceilalți slujitori ai sanatoriuului din Dobrița, prețuți de sutele și miile de vindecați, sînt niște izolați care nu se simt singuri.

Minunații oameni simpli

Viața unei femei

Cu glas egal, Doina Șmăida își deapănă biografia, fără risipă de vorbe. Ce-ar putea scrie despre ea revista? Totul a fost simplu și firesc. S-a născut la Gherla, într-o familie cu mulți copii, 13, din care șase mai trăiesc, trei fete și trei băieți. A devenit muncitoare în 1957, o lună înainte de a implini 15 ani. Chează pentru luna lipsă din vîrstă minimă legală i-a fost un frate, muncitor și el la I.C.M. Reșița. S-a calificat repede, aici, la închegarea fragilelor forme din turnătorie de precizie, pentru piese ce nu necesită prelucrare ulterioară, muncă de migală și finețe, tocmai potrivită pentru miini de femeie. În 1963 s-a măritat cu un modelor din aceeași secție. La un an după aceea, citeva evenimente venite unul după altul i-au schimbat rînd pe rînd viața. S-a născut Dănuț, a fost primită în partid, a devenit șefă de echipă, a primit locuință, apartament de 2 camere cu tot confortul. Echipa este frunțasă pe secție, băiatul e frunțas la învățătură, locuința și-au aranjat-o an de an tot mai frumos, acum e fără cusur, așa cum și-au dorit-o.

La 15 ani Doina Șmăida visa în taină să urmeze conservatorul, să devină cîntăreață, o mare și renumită solistă, care să cînte pe scene celebre presărate cu flori și scîldate în lumina reflectoarelor. Desigur, muzica a rămas o mare pasiune a vieții ei. Însă meseria, spune ea, nu și-ar schimba-o pentru nimic în lume. O meserie este, spune ea, aidoma muzicii.

A spus-o în ziua în care a implinit douăzeci și doi ani, o viață de om, în aceeași întreprindere, la același loc de muncă.

MIRCEA FODOREANU ■

Virgil Cindea:

„Luptind să impună respect pentru ființa sa, poporul român a avut totdeauna respect pentru celelalte popoare“

— Cum au început să vă intereseze studiile sud-est europene?

— Când am făcut studiile de filozofie mi-am dat seama că există o imagine foarte neclară atât în învățământul universitar cât și în literatura noastră de specialitate asupra ideilor și atitudinilor mentale în general ale românilor din evul mediu. Am simțit încă de atunci nevoia unei limpeziți asupra acestor probleme, cu atât mai mult cu cât mi se pare că omul de azi nu poate fi explicat exclusiv prin condițiile societății în care trăiește, cugetarea lui este în mare măsură tributară predecesorilor, tradițiilor, cugetării și creațiilor lor care se datoresc, după cum spunea Sextil Pușcariu, unei forma mentis românească.

— Ce reproșați modului cum era abordată problema din domeniul care vă preocupă?

— Până prin anii '50 și într-o anumită măsură și azi se lucrează, se operează cu niște informații, concluzii, clișee moștenite de la diverși autori fără preocuparea de a le verifica, de a le confrunta cu informația achiziționată prin cercetări mai noi și a adecvării lor la o nouă viziune asupra trecutului românesc, cea dobândită de știința contemporană.

— Vorbeați de o „forma mentis“ românească. Prin ce s-ar caracteriza ea?

— Ca orice cugetare specifică unui popor, gândirea românească poartă în ea toate experiențele înaintașilor. Caracterul pronunțat practic al gândirii noastre rezultă nu numai din trăsăturile latine ale neamului românesc, dar și din însușirea lecțiilor adesea dramatice cu care ne-a obișnuit istoria.

— Cum demonstrați acest lucru?

— Iorga spunea, de pildă, că în perioadele dintre războaiele românilor au știut întotdeauna să opună adversarilor lor arma inteligenței.

— Aceasta încă nu înseamnă caracter practic.

— Dar tocmai acestui caracter practic i se datorează o seamă de cuceriri fundamentale ale noastre, ca de exemplu statutul de autonomie în timpul dominației otomane, fenomen unic în această arie geografică, reprezentând o soluție negociată a raporturilor cu Poarta și care a condiționat continuitatea de viață politică, economică și culturală a românilor. Înfrățirea Unirii Principatelor — pe cale pașnică — cucerirea independenței care nu ne-a fost oferită de nimeni. Unirea din 1918, prin exprimarea voinței maselor de români, definește caracterul practic, angajat al cugetării românești.

— Ce ar distinge totuși cugetarea românească de cea a popoarelor cu care ne învecinăm?

— Deși aflată în cîmpul de cultură postbizantină care datorează multe elemente de tradiție civilizației Imperiului roman de răsărit, cugetarea medievală românească are particularități care o disting fundamental de aceea a altor popoare din sud-estul Europei. Se degajă din cugetarea românească un anumit spirit clasic, o raționalitate, un echilibru și o seninătate care sînt explicabile prin originile latine ale acestui popor. Iată o dovadă: în epoca medievală poporul român nu a cunoscut, n-a participat la o serie de curente de idei care au tulburat atîtea secole alte culturi din Europa orientală (erezii, secte, bogomilism). Ne este caracteristic faptul de a fi rămas în

Virgil Cindea s-a născut la 29 aprilie 1927 la Focșani. A urmat Colegiul Național Sf. Sava, după care a absolvit Facultatea de drept și Facultatea de filozofie din București. Este doctor în filozofie. A lucrat la Biblioteca Academiei, Institutul de istorie „N. Iorga”, iar în prezent la Institutul de studii sud-est europene, ca specialist în cultura românească și sud-est europeană. A fost director științific al Asociației internaționale de studii sud-est europene și al Asociației de drept internațional și relații internaționale și a jînut cursuri de istoria diplomației la Universitatea din București (1961—1968), apoi la Institutul de înalte studii internaționale din Geneva între 1968—1971. Este membru corespondent al Academiei de științe sociale și politice și al Uniunii scriitorilor din România. Printre lucrările sale figurează: Pagini de istoria diplomației românești (în colaborare cu Mircea Malița și Dinu C. Giurescu), Stolnicul între contemporani, Scurtă istorie a României. A pregătit mai multe ediții de clasici români: Dimitrie Cantemir, Al. Odobescu ș.a. A publicat studii de istoria culturii și traduceri din literatura universală.

contact cu marile idei europene, dar selectiv și totdeauna potrivit unui program al nostru. Umanismul, iluminismul au servit limpezirii, intensificării și afirmării conștiinței naționale. Dacă un umanist ca Marsilio Ficino a avut răgazul să comenteze textele filozofilor greci și latini împreună cu discipolii săi, cărturarilor noștri foloseau limbile și textele clasice mai ales pentru a dovedi dreptul nostru de a exista în această parte de lume. Cultura românească a fost întotdeauna civică, în slujba aspirațiilor naționale. Este și motivul pentru care primele cărți în limba poporului se adresau întregii suflări românești: „Cărțile românești de învățătură”, „Cuvînt împreună cătră toată semenția românească”, acestea erau mesajele din titlurile sau predozloviile lor.

— Caracterul activ al culturii noastre presupune un tip special de cărturar.

— Cărturarul român nu este un teoretician rupt de societate, ci un membru activ al colectivității umane în care se află, pe care o slujește mai înțeles, printr-o participare la efortul general, în indiferent ce sector, iar în al doilea rînd prin ceea ce reprezintă creația spirituală propriu-zisă. Marii croniciari români au fost oameni politici. Grigore Ureche a fost vornic, Miron Costin — mare logofăt, Constantin Cantacuzino — mare stolnic, Dimitrie Cantemir — principe al Moldovei, Kogălniceanu, Bălcescu, Iorga și alții alții au fost oameni de seamă ai culturii, dar au participat și la viața politică a țării. Acest tip de intelectual îl regăsim în lumea apuseană între umaniștii Venetiei și ai Florenței. Înprejurările istorice în care am trăit n-au permis intelectualilor noștri să rămînă în expectativă, să desfoare activități rezervate elitelor retrase în turnuri de fildeș. Era un lux pe care nu ni l-am putut permite.

— Ce credeți: prin ce am contribuit noi, românii, la tezaurul de bunuri spirituale al lumii?

— În primul rînd avem o contribuție foarte importantă, a întregului popor, la menținerea actualei geografii a civilizației și culturii universale. Dacă se poate vorbi azi de configurația existentă a civilizației Romei este pentru că noi am continuat această civilizație aici în Europa orientală. Este meritul fidelității noastre față de valorile europene care au influențat lupta românilor pentru dănuire, dar în același timp a permis dezvoltarea mai calmă a culturilor din centrul Europei. Ce s-ar fi întimplat dacă poporul român nu și-ar fi conservat romanitatea și nu și-ar fi păstrat autonomia politică, de creație materială și spirituală în epocile medievală și modernă? Cum ar fi arătat azi Europa centrală și de răsărit?

— Iar în ceea ce privește creațiile spirituale...

— Eminescu, în epoca lui, a fost puțin tradus și cunoscut în literatura universală deși, evident, poemele sale erau la fel de valoroase. La fel și creațiile spirituale ale trecutului devin universale în funcție de efortul de înțelegere și valorificare a fiecărei generații și al culturilor din diferite părți ale lumii. În prezent însă fenomenul eminescian preocupă și pe alții, nu numai pe români, dar și alte culturi. Eminescu era în sine la fel de mare în timpul vieții lui însă criticii și gânditorii lumii nu erau suficient de bine

pregătiți să-și concentreze atenția asupra acestui creator român și să-l înțeleagă. În prezent în mari culturi străine se scriu studii întinse, valoroase, despre poezia și cugetarea eminesciană și mari poeți ai lumii se străduiesc să-și talmăcească versurile cu maximă fidelitate pentru mesajul lor filozofic și frumusețea originalului românesc. Cazul lui Brăncuși e asemănător. Toate marile creații au intrat în cultura mondială, dar aprecierea lor depinde de întregirea unei conștiințe mondiale a valorilor românești.

— Cum apreciați momentul nostru cultural de azi?

— Întregul popor este angrenat într-un efort de dezvoltare multilaterală. Celor care activează în cîmpul culturii le revin sarcini pe măsura acestui efort. Chiar în acest an se desfășoară acțiuni de cea mai mare intensitate în cîmpul științelor sociale și umane, pentru că se lucrează la o serie de tratate fundamentale — multe trebuind să apară pînă în 1980, cînd Congresul mondial al istoricilor va avea loc la București. Programul acesta este o parte componentă a planului nostru de dezvoltare generală, elaborat la indicațiile partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în personalitatea căruia oamenii de cultură de la noi au un exemplu de atașament față de tot ce este valoros în creația, în tradiția de cugetare românească. În opera politică a președintelui României aflăm mereu noi orientări referitoare atît la dezvoltarea societății românești, cît și la problemele majore care frămîntă umanitatea contemporană, sensibilitatea pentru tot ce este nou în gîndire, îndrăzneală în soluții, curaj și demnitate în atitudini și viziune largă în progres, încredere deplină în capacitatea creatoare a poporului român.

— Faceți parte, după cîte știu, din Comisia centrală de stat a patrimoniului cultural național. Ce loc ocupă preocupările comisiei în programul dumneavoastră?

— În afara eforturilor cunoscute care se fac azi pentru identificarea, conservarea și punerea în valoare a operelor din tezaurul național de cultură, există și o vie preocupare pentru acele creații românești ajunse în posesia, deși în tezaurul altor culturi, dar care continuă să fie proprietate morală a poporului român care le-a făurit. Un repertoriu al acestor bunuri culturale este în pregătire și o să apară pînă în septembrie, cuprînzînd peste 1000 de pagini.

— Asta înseamnă mult!

— Enorm chiar. Luptînd să impună respect pentru ființa, idealurile și aspirația sa, poporul român a avut totdeauna respect pentru celelalte popoare cu care a intrat în contact de-a lungul istoriei lui, și mai mult decît atît, prețuire și voință de cooperare. Pe plan cultural lucrul s-a oglîndit prin puternica iradiere a creației noastre în culturile învecinate. Astfel, de opera tiparului românesc au profitat slavii de est și sud, grecii, georgienii, arabii sau turcii. Cărți de seamă imprimate la noi au circulat pe o arie imensă. Inceputurile tipografiei în limba gruzină și arabă, de pildă, ne sînt nouă datorate. „Letopisețul Țării Românești” a fost tradus în secolul XVII în arabă, ca și „Divanul” lui Cantemir sau „Învățăturile” lui Neagoe Basarab (în limba greacă). Vetrele de cultură bizantină din Europa de sud-est și Orientul Apropiat au dăinuit timp de secole grație ajutorului românesc. Pentru evul mediu și epoca modernă, adevărata geografie culturală românească merge pînă la Adriatică, Ierusalim, Sinai, Anatolia.

— Ce părere aveți: putem fi mulțumiți de cît se știe despre noi în lume din punct de vedere cultural?

— Nu. Se poate face cu mult mai mult. Trebuie ca noi înșine să fim mai conșinși de valoarea actuală și în perspectivă a culturii noastre.

— Dar ce importanță are circulația acestor idei?

— Prin intensificarea difuzării valorilor se pot dovedi vechimea și universalitatea unor trăsături de bază ale gîndirii fiecărui popor și ale unor aspirații generale privind adevărul, dreptatea, relațiile echitabile și utile dintre popoare. Aceasta va avea ca rezultat renunțarea la împărțirea culturilor în centrale și provinciale, în majore și minore. Așa se dezvoltă cunoașterea dintre oameni, apropierea dintre națiuni în spiritul unor relații de prețuire și colaborare.

— Tehnica vi se pare o primejduire a umanismului?

— Nu. Poporul român a făcut în istoria lui un efort extraordinar pentru folosirea limbii naționale în educație, creație și cultură. Această „conștiință de neam prin limbă și cultură” continuă să existe și ea este o garanție că în ce ne privește nu ne vom pierde nici identitatea ca neam, nici conștiința rolului major al culturii, naționale și universale, în viața și implinirea supremă a omului.

GEORGE ARION ■

Cuget, deci exist

Luciditatea spiritului critic

Printre alte implicații teoretice și practice, recente precizări ale secretarului general al partidului privind rolul criticii și autocriticii în socialism, ca parte integrantă din pledoaria pentru o permanentă abordare lucidă a realității noastre social-politice și economice, se constituie și într-un exemplar răspuns la o mai veche și controversată problemă a reflecției noastre teoretice: cea a imaginii pe care și-o face despre ea însăși, prin reflecție filozofică și artistică, societatea socialistă, la un moment dat. Reafirmînd rolul criticii și autocriticii în socialism, tovarășul Nicolae Ceaușescu a reafirmat, de fapt, în spiritul unei politici dominate, de la Congresul al IX-lea încoace, de permanentă veghe asupra mișcării complexe, contradictorii, a realului, de opțiune pentru o imagine a socialismului desprins el însuși caracterizată prin luciditate critică, prin refuzul form al oricărei autoamăgîri în planul evaluării politice și filozofice a realității. E în această fundamentare a reflecției teoretice și artistice a socialismului pe spiritul critic, pe analiza lucidă, o aspirație revoluționară de cea mai profundă și autentică esență marxistă. E, în același timp, această chemare la veghea lucidității o atitudine polemică implicată față de modul în care se reflecta pe sine însuși socialismul nu cu mult timp în urmă, o atitudine pe care reflecția noastră teoretică n-a evidențiat-o încă îndeajuns. Căci a circulat mult timp la noi, ca și aiurea, teza potrivit căreia societatea socialistă de la un moment dat trebuie să se infățișeze pe ea însăși în publicistica filozofică și social-politică, în literatură și artă, într-o imagine mult înfrumusețată în raport cu imaginea reală. Această teză, mai mult sau mai puțin afirmată teoretic dar în schimb aplicată în practică sirguincios, s-a născut în ultimă instanță din credința că o sesizare publică a fenomenelor negative din realitatea socialistă, o imagine critică asupra noastră înșine ar afecta procesul formării conștiinței socialiste, ar pune sub semnul întrebării atașamentul individului față de ideile socialismului și, în consecință, ar afecta însuși procesul noii societăți. S-a crezut astfel de către unii că, cu cît vom afirma public, în manuale și intervenții publicistice, în eseuri filozofice și opere artistice că societatea noastră e un fel de dictionar al tuturor recordurilor, economice, politice, morale și chiar și geografice, că avem cei mai înalți munți din lume și cele mai lungi riuri, cu atît mai mare va fi atașamentul cetățenilor față de orînduirea socialistă, trecînd cu vederea că și cea mai elementară experiență de viață și lectură puteau contrazice, într-o măsură sau alta, asemenea afirmații. Efectele credinței în rolul educativ al idilizării au fost în primul rînd conturarea filozofică și artistică a unei false imagini asupra realității, imaginea unei societăți împietrite în punctul maxim de perfecțiune, frumusețe și multumire pe care-l putea atinge societatea omenească. În al doilea rînd, această suspiciune pedagogică față de spiritul critic avea să ducă la o întregă și spectaculoasă negare a atitudinii critice față de real, a reflecției filozofico-politice și artistice. Sub diferite formule — pericolul obiectivismului burghez, al neserizării esențialului, ba chiar pericolul calomnării societății socialiste și a oamenilor muncii, teza scepticismului ieftin al intelectualilor și altele — i-a fost refuzată conștiința de sine a socialismului atitudinea critică, lucidă față de realitate. Explicabilă prin nouitatea istorică în care se va găsi, ca urmare a victoriei socialismului, reflecția teoretică și estetică în raport cu realitatea constituită, această teză a rolului negativ din punct de vedere educativ al lucidității își are de fapt rădăcinile într-o întreagă tradiție istorică de prejudecăți în planul reflecției morale și social-politice. N-ar trebui să amintesc aici decît suspiciunea cu care au fost primite două asemenea momente de deziluzionare a omului în raport cu sine însuși: teoria lui Galilei, prin care s-a risipit iluzia unei situiări a omului, prin planeta suport, în centrul lumii, și doctrina marxistă, prin care cuvînte mari, aparent nepămîntesti, ca Libertate, Dreptate, Artă, repetate cu beatitudine de oamenii politici și de filozofi, au fost dezvăluite ca ascunzînd roci, pămîntești interese de clase, suspiciune născută din temerea că astfel de revelații ale lucidității, astfel de mutații în imaginea omului despre sine însuși vor avea un efect nociv asupra conștiinței omenești. Ca și în

(Continuare în pagina 7)

ION CRISTOIU ■

La Praid, pe Tîrnava Mică PRIMUL SAT CU TELEFOANE DE ORAȘ

Aflat, ca și alte localități rurale din țara noastră, în plin proces de urbanizare, Praidul — o frumoasă așezare de pe valea Tîrnavei Mici — își datorește afirmarea și renumele salinici cu același nume, deschisă încă de pe vremea romanilor. Comună mare, cu două sate aparținătoare: Ocna de Jos și Ocna de Sus, Praidul are o populație de aproape 7.200 de suflete. Majoritatea lucrează în cele trei cooperative agricole de producție existente pe raza comunei, la întreprinderea „Salina”, în foarte numeroasele unități de prestări-servicii și, mai nou, în turism. Vin aici feluriti oameni din felurite locuri, atrași de aerul tare și curat al pădurilor de conifere și mai ales de catedralele subpământine rămase în urma exploatarei sării, folosite cu excelente rezultate în recuperarea bolnavilor de astm și alte afecțiuni ale aparatului respirator. În domeniul turismului s-au făcut și se fac în continuare investiții. Există un complex turistic cu 300 de locuri, la particulari sunt asigurate 350 de locuri pentru închiriere și

oamenii au posibilitatea să coboare în salină, unde sînt amenajate 40 de paturi pentru cură. Anul viitor va începe construirea unui sanatoriu cu o capacitate de 200 de paturi, deci a unei unități datătoare de sănătate tot timpul anului și care va profita din plin de faptul că, dintre toate salinile, subteranele Praidului au aerul cu cea mai mare concentrație de sare.

Dar investiții s-au făcut și se fac nu numai în domeniul turismului. S-au construit școli și blocuri de locuințe. Chiar blocul la parterul căruia funcționează oficiul poștal este o construcție nouă. Rod al cooperării dintre Direcția județeană de poștă și telecomunicații Harghita și consiliul popular, construcția are la parter, cum spuneam, un cochet oficiu poștal, iar la nivelurile superioare locuințe pentru specialiștii satului de azi și ai orașului de mine. Datorită centralei telefonice, aici, la Praid, va avea loc o premieră pe țară. Eugeniu Emilian, inginerul șef al Direcției județene de poștă și telecomunicații, ne spunea că este pentru prima dată cînd în

mediul sătesc se instalează o centrală de tip urban, care se asamblează pînă la capacități mari, în module de cîte 8.000 de linii. Tipul acesta de centrală este deja montat deocamdată pînă la 400 de linii, cu posibilitatea de extindere pînă la 1.000 de linii în spațiul existent. Minunea asta de la Praid, cum i se spune printre specialiștii în telefonie, a fost simburele. Unicat în felul ei, cu seria 001, este o centrală modulară de tip urban, dar pentru că e mică au trebuit niște modificări în schema de principiu a centralei și pentru asta s-au construit echipamente cap de serie, proiectate de Institutul de cercetări și proiectări tehnologice pentru telecomunicații București. După cum aveau să ne mărturisască Dumitru Ungureanu, șeful echipei de testare, și Gheorghe Botușan, electromecanic reglor-testor, proiectul a căpătat contur la binecunoscuta uzină bucureșteană „Electromagnetica”, despre care au avut numai cuvinte de laudă. Nu ni s-a vorbit la fel, spre regretul nostru, despre Institutul de cercetări și proiectări amintit. Dumitru Ungureanu, care conduce testarea din partea serviciului C.T.C. al ministerului de resort, s-a plîns că proiectanții copiază proiecte de la centrale mari la centralele mici, iau bani pentru asta, și se ajunge la o reproiectare pe șantier la montaj și în special la testare unde au necazuri foarte mari. A dat și exemple: secțiunile primare verticale sînt distribuite, conform etichetei care li conține, în primari inexistenți, și altele. Or, ca să facă o distribuție corespunzătoare, trebuie altă racordare, alt cablaj și pentru o punere la punct se pierd la testare ore, zile și chiar nopți întregi. Toate lucrările din țară sub 1.000 de numere au distribuțiile greșite. Dumitru Ungureanu a mai înfîlțit situații similare la Sovata, Breaza și Corabia. A sesizat institutul, dar degeaba. La fel, au necazuri cu secțiunea terminală și lista de punți. La rugămintea șefului de echipă am transcris aici cîteva dintre observațiile lui izvorite din practică, poate aplică cineva din institut urechea la ce zice practica — observații foarte utile și juste, după părerea inginerului Eugeniu Emilian, el însuși specialist în telefonie și om cu vreo cîteva brevete la activ.

Cel mai mîndru de centrală este inimosul diriginte al oficiului poștal, Kalman Nicolae. Are pînă în prezent 210 abonați telefonici și încă 165 de cereri. Din 31 martie, dată la care va intra în funcțiune, centrala o să poată satisface toate cererile de pînă acum, ba chiar și pe cele care vor veni. Este preconizată și racordarea la rețeaua interurbană în anul 1981, poate chiar în 1980. Cu centrala — se făcea dirigințele — sîntem mai aproape de ceea ce se cheamă un oraș, cum de altfel va fi declarat nu peste mult timp Praidul. Și în entuziasmul său a continuat: „Să-mi spună mie cineva că nu-i și asta tot o dovadă a creșterii nivelului de trai?”

IŌN FREDOȘANU ■

Ațiunea plantele medicinale

În Sat-Chinez se cultivă floră spontană

Lîngă Timișoara, în localitatea Sat-Chinez, pe o palmă de cîmpie, unde altădată se întindea o mlaștină, peisajul s-a schimbat aproape brusc. A apărut un fel de orezării, cu o rețea de canale, cu parcele, cu pompe de decolmatat, cu un puț de absorbție. Numai că sub apă nu crește orez. Sub apă, într-o liniște aparent desăvirșită, crește, încet și sigur, de doi ani de zile, într-un mediu copiat de mîna omului după îndelungată lucrare a naturii, planta numită obligeană sau trestie miroitoare. Plantă extrem de rară, pe cale de dispariție, intrucît crește numai într-un micro-sistem ecologic el însuși rar în țara noastră, obligeana conține în rizomul ei, în proporție de 90 la sută, substanța numită, mai vechi, pangastrin, iar mai nou, ulceorol. Materie primă pentru o sumedenie de viitoare medicamente, rizomul de obligeană, a cărui primă recoltă este preconizată pentru toamna anului viitor, poate fi folosit și în stare neprelucrată, după o rețetă specifică, fiind unul dintre cele mai eficiente pansamente gastrice, la concurență cu cele mai sofisticate medicamente sintetice din lume.

Ne aflăm, cu exemplul de mai sus, în fața unui caz mai special de trecere a unei plante din flora spontană în cultura organizată, temă pe care am abordat-o în cadrul unui dialog mai prelungit cu doctorul inginer Florentin Crăciun, directorul Trustului Plafar, dialog din care aveam să notăm, pe scurt, că trecerea anumitor plante medicinale din flora spontană spre cultura organizată a fost determinată de cîteva importanți factori, cum ar fi cererea din ce în ce mai mare a industriilor farmaceutică, alimentară și cosmetică, principalii beneficiari interni ai tuturor produselor Plafar. Un alt important factor îl reprezintă și cererea mereu sporită a publicului larg, tot mai încrezător în efectele aproape miraculoase ale tratamentului cu diferite plante medicinale. De menționat în acest sens numărul mereu în creștere al magazinelor de specialitate prin care se desfac cantități impresionante de plante medicinale. Dacă în anul înființării Trustului Plafar, noiembrie 1976, un fel de Centrală a plantelor medicinale, numărul unităților se

ridica la numai 37, istă, după trei ani de intense reorganizări și de producții mult sporite de plante medicinale, numărul unităților comerciale Plafar a ajuns la 54, urmînd ca în anul 1985 magazinele Plafar să ajungă la 120. Mai mult decît atît, s-au înființat în București și Cluj-Napoca două centre de aprovizionare cu plante medicinale prin corespondență, interlocutorul nostru asigurîndu-ne că pot satisface orice cerere, punct asupra căruia vom reveni la timpul potrivit.

Aceștia sînt, așadar, principalii factori care au determinat o masivă trecere a plantelor medicinale din flora spontană spre cultura organizată, acțiune care se prezintă la ora actuală ca un amplu program de măsuri dintre cele mai complexe, cum ar fi, în primul rînd, pregătirea materialului săditor, ameliorarea plantelor și acomodarea lor la specificul culturii organizate, asistența tehnică pentru aplicarea tehnologiilor specifice, ba chiar și asigurarea unor utilaje speciale pentru executarea lucrărilor de însămînțare și recoltare. Programul în sine a fost declanșat încă din primele zile ale înființării Trustului Plafar, dar el a fost gîndit și pregătit în cele mai mici detalii cu mult timp înainte. Și dacă lîngă Timișoara, în localitatea Sat-Chinez, obligeana este un caz mai aparte și mai spectaculos în ceea ce privește acest program, cele două ferme existente, la Ceacova, județul Timiș (300 de hectare însămînțate cu mărăgună, coriandru, anghinare, laur pârșos și mentă creată, ca să amintim doar cîteva din cele mai importante și mai solicitate plante medicinale străine, ca legalon, de exemplu, județul Dolj (tot 300 de hectare, în sistem irigat, însămînțate cu mentă simplă și armurariu — un extrem de eficient hepatoprotector care conține principii active ce stau la baza vestitelor medicamente străine ca legalon, de exemplu, — plus cîteva suprafețe mai mici care să asigure materialul săditor pentru toată zona Doljului), sînt, cele două ferme, un prim și important pas în materializarea programului mai sus amintit. „Ținem să menționăm, avea să ne declare tovarășul Florentin Crăciun, că fermele de la Ceacova și Rast-Bălești, pre-

cum și numeroasele cooperative agricole de producție, cu care am încheiat zeci și zeci de contracte, s-au dovedit a fi extrem de rentabile, depășind din acest punct de vedere chiar și așteptările noastre, nu numai ale fermierilor sau cooperativitorilor. Iată și un exemplu concret: în lucrările pe secțiuni ale recentei Conșătuiri cu cadrele de conducere din industrie, construcții, transporturi și agricultură, președintele consiliului unic agroindustrial din Diosig, unde va lua ființă în acest an cea de-a treia fermă a Trustului Plafar, a ținut să aducă la cunoștința participanților la dezbateri deosebitele avantaje, ca rentabilitate, ale cultivării plantelor medicinale și tehnice. Cu alte cuvinte, trustul nostru nu este doar un achizitor de plante medicinale, ci, deopotrivă, și un producător direct. Sperăm că înființarea, în final, a altor 7 ferme ne va permite să acoperim toată cererea internă de plante medicinale și materie primă pentru industriile farmaceutică, alimentară și cosmetică”.

Mai concret, în legătură cu mereu actuala cerere de mușețel, au fost însămînțate pentru anul în curs 1.200 hectare de mușețel care vor avea ele singure o producție superioară recoltei de anul trecut, adică peste 1.200 tone mușețel în stare proaspătă. În ceea ce privește un alt produs, mereu deficitar, tot mai greu de recoltat din lipsă de forță de muncă, teiul, notăm că sînt în stare avansată studiile și cercetările unui grup de specialiști din Departamentul silviculturii care-și propun realizarea unui soi de tei cu port scund, cel mult doi metri, și cu o bogată eflorescență. Iată și alte plante medicinale, aparținînd florei spontane, trecute recent și în cultură organizată: valeriana, coada șoricelului, sunătoare, măslarița, nalba mare, patlagina îngustă, pelinul, trei frați pătași, stînjenele, saschiul, ip-cărigea și măceșul. Să subliniem, spre cunoștința publicului larg și consumator, că marele rege al plantelor medicinale, bun la toate, mușețelul, este serios concurat de coada șoricelului, plantă de aproape 10 ori mai eficientă în aceleași afecțiuni, adică în toate cele pe care le ameliorează și vindecă mușețelul. Și ne facem o datorie să-i anunțăm pe cititori că există la ora actuală mari cantități disponibile de coada șoricelului.

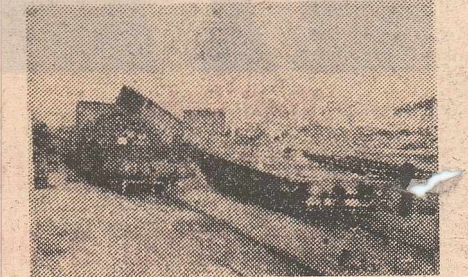
În concluzie deci, acțiunea „flora spontană spre cultura organizată” se desfășoară conform programului, înregistrînd încă de pe acum succesele scontate.

N. VICTOR ■

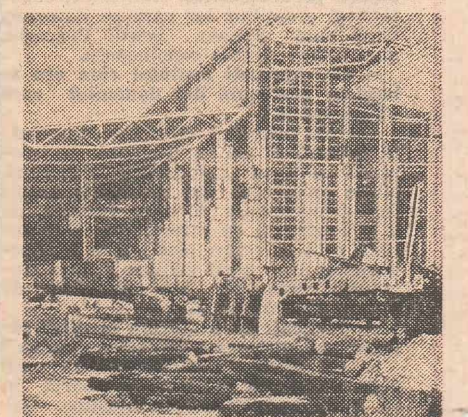
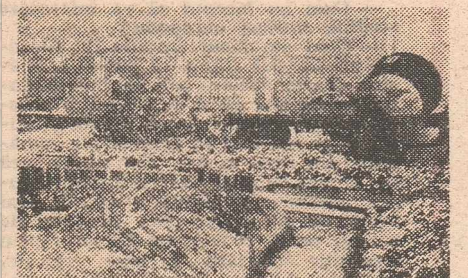
Fotoanchetă

Privește curtea și-ai să cunoști gospodarul!

Început de primăvară. Destul de cald ca reporterul să-și urmeze drumul anchetei urcat pe o locomotivă ce pleca din gara Balș cu destinația întreprinderea de osii și boghiuri. Bineînțeles, intrarea în întreprindere nu s-a făcut, cum se obișnuiește, pe poarta principală, ci pe aceea poartă, mai greu de ajuns pe cale oficială, poarta de expediere a produselor. Preț de cîteva kilometri, mascînd aparatul fotografic, din mersul locomotivei, prin in-

cinta întreprinderii am schițat cîteva imagini ale realității din întreprinderea de osii și boghiuri. Zeci de vagoane încărcate cu diferite utilaje zăceau îndeplînd nu numai rolul de depozite, ci pur și sim-

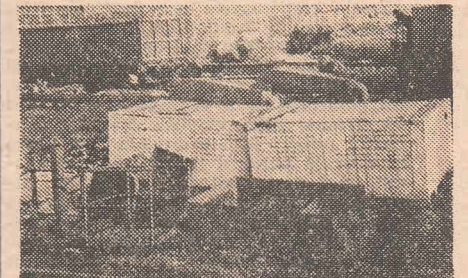

plu erau aruncate pe ici, colo. O mulțime de mașini, în lipsa unei alte întrebuințări, stăteau uitate, acoperite de praf și neglijență, chiar în preajma noii oțelării.

Primul interlocutor al nostru a fost Mihai Badea, șeful serviciului desfacere. După ce ne ascultă, ridică cu indiferență din umeri și ne spune că se găsește în această funcție doar de o lună și ceva. La întrebarea noastră legată de situația înființată pe teren ne răspunde că acest fapt se datorează insuficienței spațiilor de depozitare, uîind tocmai faptul că întreaga incintă a întreprinderii, măsurînd cîteva hectare, este transformată într-un imens spațiu de depozitare. Bănuim că a vrut să sublinieze faptul că nu există suficient interes și spirit gospodăresc în ceea ce privește buna organizare, ceea ce de fapt este cu totul altceva. Aflînd că în întreprindere se găsește un reporter de la revista „Flacăra”, care a îndrăznit să fotografieze fără eventualele aprobări, a venit tovarășul Nicolae Pană, director adjunct comercial. I-am adresat o singură întrebare, răspunsul l-am consemnat în blocnotes.

— Ați intrat vreodată în întreprinderea dv. și pe a doua poartă, aceea de expediere a mărfii?

— De multe ori. Nu numai eu. Desigur, ceea ce ați remarcat și ați notat cu ajutorul aparatului fotografic reprezintă un fapt real pe care sperăm să-l înlăturăm în timp.

SORIN POSTOLACHE ■

Cine pune la lucru mașina de vis a producătorilor de mobilă sculptată

(Urmare din pagina 1)

— Asta vrea să însemne, mai pe înțelesul tuturor, că există un dispozitiv pe care dumneavoastră îl numiți cap, probabil un cap prevăzut cu cuțite așchietoare, iar acest cap execută o sculptură în lemn, celelalte 29 de capete imitându-l întocmai?

— Da, cam asta vrea să însemne. Toate cele 30 de capete lucrează simultan, la fel de exact, înlocuind munca a 30 de sculptori în lemn. Mai mult decât atât, mașina-agregat lucrează de 5 ori mai repede decât toți cei 30 de muncitori-sculptori.

— Și nu există niciieri o astfel de mașină? Nu a inventat-o nimeni până acum?

— Așa cum am conceput-o eu, nu. A fost cumpărată, în schimb, licența unei mașini cu 16 capete, acționată manual. Au fost produse la CUPS-Iași 100 de exemplare. După știrea mea, majoritatea stau, cu excepția celei de la CPL-Arad.

— De ce stau?

— În primul rând pentru că sînt acționate manual. Se trage cu forță de o pîrghie pentru a fi acționate cele 16 capete. Or, a pune în mișcare, cu mina, 16 capete e nevoie de o forță pe care se presupune că o au trei campioni mondiali la haltere, categoria grea, toți la un loc. Exemplarul de la Arad merge intrucît l-au făcut pe jumătate, adică dintr-o mașină au făcut două cu 8 capete.

— De ce vi s-au acordat pentru această mașină-agregat, cum o numiți, trei brevete? Sînt trei invenții diferite?

— Deși fac parte din aceeași mașină, sînt, într-adevăr, trei invenții. Brevetul nr. 81 372, pentru palpatorul spațial poli-funcțional. Brevetul nr. 81 373, pentru capul spațial. Brevetul nr. 81 374, pentru mașina propriu-zisă.

— Cît timp a durat brevetarea?

— Trei ani. Dosarul l-am depus în 1975, iar în 1978 a fost acceptat ca invenție.

— Cît timp ați lucrat la această invenție?

— Aproape 10 ani, ba chiar și mai mult, dar cu numeroase întreruperi.

— Singur?

— Da, singur, foarte singur.

— Ce este capul spațial?

— Unul din cele 30 de capete despre care am vorbit mai înainte. Ceva mai concret, un dispozitiv, o instalație, o mașină el însuși, care poartă sculele, cuțitele, orientându-le în spațiu.

— Ce este palpatorul spațial multifuncțional?

— Este elementul de coordonare spațială a mașinii, un sistem de celule care primește comenzi electronice. Multifuncțional, deoarece poate fi adaptat unui avion, unui autoturism sau oricărui vehicul.

— Îmi permit să spun că tot ceea ce află este extrem de interesant, chiar și

fără să intrăm în prea multe amănunte tehnice. Cum lucrează această mașină pe care, fără doar și poate, au visat-o și o visează multe întreprinderi producătoare de mobilă sculptată?

— Este, într-adevăr, mașina de vis a producătorului de mobilă sculptată, și nu numai în țara noastră, evident. Cum lucrează? Eu spun că lucrează simplu și ușor. Puse în funcțiune doar două sau trei capete, deci fără să solicite forță umană prea mare, funcționează manual. Se pot executa lucrări de sculptură în lemn concomitent cu faza de creație artistică. Mai poate lucra, manual sau programat, după un anume model desenat pe suprafața lemnului sau după un model existent, executat în prealabil și așezat sub palpatorul spațial care-l reproduce întocmai. Mai poate lucra și după un program cartelat, fără ca omul să intervină decât pentru a alimenta mașina cu lemn. Prevăzută cu scule speciale, mai dure, și cu o forță energetică sporită, mașina poate lucra și în metal, pentru corpuri complexe de mașini unelte sau pentru corpuri de mașini energetice, cum ar fi, de exemplu, carterele motoarelor cu combustie internă, dar mai ales poate executa matrițe extrem de complicate pentru mașinile de ambuțizat corpuri din cele mai diverse. Bineînțeles că poate fi folosită mașina aceasta chiar și pentru sculptura în piatră, fie că este vorba de sculptură ornamentală, fie că ne referim la sculptura artistică propriu-zisă.

— Toate bune și frumoase, prea bune și prea frumoase ca să fie și adevărate. După informațiile noastre, această mașină încă nu există. Care este situația ei? Cele trei brevete sînt doar acceptarea unei idei realizabile din punct de vedere tehnic la ora actuală?

— Situația acestei mașini este, fără voia mea, bineînțeles, destul de complicată. În 1972, cînd încă nici nu se pune problema brevetării, am verificat la CPL-Arad pe un prototip de dimensiuni reduse funcționarea capetelor și a palpatorului spațial. S-a confirmat nu atât calitatea sculpturii executate, cît cinematica celor două elemente. Au fost întocmite procesele verbale respective și am trecut, în ceea ce mă privește, la întocmirea dosarului pentru înaintarea sa la O.S.I.M., convins fiind că factorii de decizie vor lua măsurile necesare pentru a începe și fabricația acestei mașini. Din păcate, la nivelul institutului din care fac parte, s-a elaborat un studiu tehnico-economic și cam atât. Ba nu, greșesc, au fost emise o sumedenie de adrese, la diverse întreprinderi din țară, pentru a răspunde dacă pot face anumite motoare și piese care intră în componența mașinii. La câteva adrese, foarte puține, s-a răspuns pozitiv. La cele mai multe, negativ. Și toată povestea s-a împotmolit cam în această fază.

— În ceea ce vă privește, ca părinte bun

al acestei invenții, ce ați întreprins?

— Am întocmit, singur, la mine acasă, în condiții nu prea prietenoase, proiectul integral de execuție. A fost o muncă îndirijită, m-am rupt total de lume, n-am mai văzut, de aproape trei ani un spectacol de teatru, n-am dormit decât 5-6 ore pe noapte. Dar am terminat proiectul și, în același timp, am început să mă interesez cine anume în țară ar putea să execute echipamentul electric pentru mașina mea. Și am reușit să află, rețineți, că multe din adresele de răspuns, cele negative, erau formale. Formale!

— Înțelegem că ar exista un fel de dezinteres, o inerție. Cine este titularul celor trei brevete? Care sînt relațiile dumneavoastră cu acest titular?

— Titularul este CPL-Arad. Le-am predat anul trecut, prin noiembrie, proiectul capului spațial și al palpatorului spațial. Pînă la ora actuală nu mi-au comunicat nimic, nici un rînd. Nu știu ce fac. Aveau obligația, la cererea O.S.I.M., să traducă toată documentația în câteva limbi de circulație, citeva țări, după cum am fost informat, interesindu-se de situația acestei mașini.

— Care sînt țările respective?

— Italia, Franța, Spania, Suedia, Anglia, R.F. Germania, Japonia, S.U.A.

— Și totuși, ce faceți dumneavoastră?

— Aștept.

— Și cine anume ar trebui să vă sprijine, cine ar trebui, vrem să spunem, să lanseze investiția?

— Ministerul Economiei Forestiere și al Materialelor de Construcții și, bineînțeles, Centrala de utilaje și piese de schimb din cadrul aceluiași minister. Ar mai fi nevoie și de contribuția cu caracter special a citorva întreprinderi care să-și asume, din mîndrie profesională, sarcina de a executa echipamentul de dotare. În ceea ce mă privește, subliniez din nou, dispun de proiectul integral de execuție și îmi exprim marea dorință de a acorda asistență tehnică de la început și pînă la sfîrșit. Sînt ferm convins că mașina poate fi realizată în întregime la noi în țară, chiar dacă vreo citeva din componentele echipamentului vor fi executate în premieră mondială.

Iată-ne deci în fața unui inventator de elită, ultima sa invenție fiind, așa cum s-a exprimat, o mașină de vis pentru toți producătorii de mobilă sculptată din lume. Nu ne amăgim cu iluzia că articolul nostru va lămuri întru totul problema fabricării acestei mașini care, deocamdată, suportă obișnuitul tratament al unei idei noi. Dar nutrim totuși speranța că specialiștii în domeniu vor fi receptivi și își vor exprima punctul de vedere, permițîndu-ne să stabilim adevărul: da sau nu. Adică mașina-agregat de sculptat în lemn poate fi sau nu fabricată.

Opinia unui alegător

Vocația echilibrului

Vocația echilibrului este și vocația unei civilizații a comportamentului, amîndouă presupun arta dialogului și respectul unui anume cod al comunicării, maturitatea gîndului și gîndirii. Tăranul român are pentru întreaga această filosofie superioară de viață expresia **înțelepciune**. Nu e destul, pentru tărănul român, să fii vîrstnic sau chiar bătrîn dacă nu ești în conștiința lui și **înțelept**, așezat, judecat, **răspunzător**, zice el, pentru responsabil, răspunzător în fața obștii și mai ales cu rușine în fața acesteia unde gesturile sînt supraviețuite spre a se ține minte cu cinste.

Nu poți veni, dacă ești bătrîn, în fața obștii, zice tărănul, spre a-ți povesti păcătoase amintiri ale tineretelor crezînd astfel că vei cuceri cu tinerețea ta nesățios păcătoasă. E, la fărăn, o mare pudoare, o mare rușine la bătrînețe, iar rușinea nu e numai ce trebuie să acoperi, ci un sentiment aproape sinonim al demnității. Nu toate vîrstele înaintate sînt **senectute** și tărănul spune, mereu îngrijorat: Doamne! Să n-ajung la bătrînețe de ris!

Așa apar la oamenii rari și frumoși vocația echilibrului, și respectul dialogului, și liniștea demnității lucrului făcut bine și chibzuit și cu înțelegere largă și omenească și egal ascultătoare față de fiecare și față de dreptatea fiecăruia pentru a se ajunge la dreptatea adevărului unic.

Toamna trecută călcăm împreună cu un astfel de om locurile istoriei lui **Tudor Maldăr Turbatu**, un căpitan vîforos al lui **Mihai Viteazul**. Era o zi de aur, însă spre munți albise și aerul sticlea și tăia și spre poalele **Măgurii Slătiorului** înflorise ceața vină abstră de la sfîrșitul lui septembrie și se tira peste spușeala brîndușilor ca o pecingine fericită a pămîntului care urma să se hodiească împăcat cu puținul pe care-l putuse rodi.

Casa lui **Tudor Maldăr Turbatu** alba și ea ca o zăpadă iar noi priveam din pridvorul înalt valed **Luncăvîlului** ca o poală de lume în care s-ar fi jucat Dumnezeu înainte de a-l zămisi pe **Brăncuși** ca să-i arate cum se umplu pietrele riului de ființă.

— Vezi dumneata, îmi spunea atunci acel bărbat așezat și gîndit și cu un calm pe care eu m-am bucurat să-l știu al înțelepciunii izvorite dintr-o experiență care îl pusese față în față cu oamenii de pe toate meridianele și cu războaiele lor și cu nevoia lor de pace mai ales, și el rămăsese ca un purtător de cuvînt al artei dialogului cînd codurile sînt respectate. Vezi dumneata, ce e sfînt la poporul acesta al nostru? Nu ura, nu patima oarbă, nu furia dezlănțuită, nu plăcerea tocătorului pe care cad capetele, ci omnia înțeleaptă și așezată și judecată ca de pe urma trecerii prin lume să nu rămîna pustiul.

— Il chema **Turbatu**, am zis eu, și se pare că era o fire năvalnică și calul sub el se abea de spume, însă ce era în sufletul lui adevărat era lumina pe care a zidit-o în această culă ca un pahar de soare al înțelepciunii celui care știa că vine o vîrstă cînd se cuvine să te așezi într-o amintire frumoasă.

DINU SARARU ■

Pe ogoarele Bărăganului

ÎȘI FAC BINE MESERIA LOR DE ȚĂRANI

Martie, o mie nouă sute șaptezeci și nouă. În Consiliul unic agroindustrial Cosimbști din județul Ialomița s-a încheiat grăpatul ogoarelor și însămînțarea lucernelor. Acum, în cele patru C.A.P.-uri țărani pregătesc terenul pentru sfeclă — unii au și început să planteze butași —, seamănă borceag, dau zor cu țăiatul viei, seamănă în răsadnițe ardei, varză, vinete. Roșiile timpurii au și răsărit și sînt frumoase.

Pe o țară de la Ghimbășani, tractoristul Ion Chivu a semănat, pînă la ora douăsprezece, șase hectare cu borceag și este convins că pînă deseară va face treisprezece hectare. Îl ajută cooperatorul Ion Gheorghe. Dar cum acesta are cincizeci și nouă de ani, îl ajută mai mult tractoristul pe el — cum ne spune — la ridicatul sacilor. Se înțeleg însă bine și treaba merge, mai ales că pămîntul, discuit de curînd, abia s-a zvîntat, e cum e mai bun pentru semănat și oamenii, deprinși de-o viață să priceapă ce și cît promite brazda primăvara, spun că se așteaptă la recoltă bună. Este de aceeași părere chiar și brigadierul Gheorghe Marin. Cel 17 ani de cînd e brigadier l-au învățat multe, putem să-l credem, zice. Și îl credem. Brigada lui e mixtă. Cu grădină, cu pomi, cu tot — inclusiv furaje — au în grijă două sute șaptezeci de hectare. „De aici de unde ne aflăm, terenul cooperativei se-ntinde încă vreo treisprezece kilometri, arată Gheorghe Marin spre linia nevăzută a căii ferate București—Constanța, aflată, undeva, cam la douăzeci și opt de kilometri în fața noastră. Dar ne descurcăm bine. Oamenii vin la lucru cînd trebuie. Avem și patru atelaje. Adică opt cai. Cu cel care mă poartă pe mine, nouă. Vă spun asta fiind-

că, în ultimii ani, ne-am adus iar aminte de cai și bine am făcut. Că-i rărisem de tot. Acum avem vreo sută în tot C.A.P.-ul. O sută de cai putere, mare lucru, o să ziceți, față de o „Dacie“. Da' sînt buni, săracii, că intri cu ei unde nu se bagă o sută de „Dacii“; ori dacă se bagă nu mai ies. De fapt, cine are cap nu omoară caii cu care a făcut bani de mașină, ca să zic așa“. Judecata brigadierului e bună și dreaptă. Se înțelege deci de ce unii și-au regăsit propriul cap, de care mai aveau nevoie. Ca și de cai.

La C.A.P. Mărculești, aceleași lucrări. Tractoristul Traian Ciurea seamănă arpagic. Îl ajută Ioniță Ion. Au făcut un hectar și jumătate. Inginerul Marin Lupu crede că vor realiza norma zilnică planificată. E bucuros inginerul că timpul a permis, în acest an, ca lucrările să înceapă mai devreme. Anul are semne bune și pentru că pregătirea terenului a fost mai bună decât altădată, și pentru că „stăm mult mai bine și cu îngrășămintele, și cu erbicidele, și cu semințele, adică avem semințe de foarte bună calitate“.

La C.A.P. Sudiți, chiar în marginea satului, un grup de femei string de pe arătura proaspătă rămășițele de coceni din toamnă. Președintele Gheorghe Peticilă ne spune mindru că „în acest an punem sfeclă numai după păioase, lucru care promite recolte mai bune“. Anul trecut s-au obținut patruzeci și una de mii de kilograme la hectar. De data asta se așteaptă mai mult. Toată suprafața e irigată. E un argument. Printre altele. Ca și hărnicia oamenilor. Care — în sere sau în cîmp — își fac bine meseria lor de țărani.

DORIN GHERGHINESCU ■

Scriitorul octogenar Isac Peltz ne solicită să publicăm următoarea precizare:

Stimate tovarășe redactor-șef,

În interviul meu, publicat în revista „Flacăra“ nr. 9 din 1979, fraza mea „De pildă, la noi, chiar și atunci, evreii n-au fost siliti să poarte «steaua galbenă»“ a avut în vedere inexistența unei astfel de dispoziții promulgate de către statul român și nu abuzurile săvîrșite de unele autorități sau elemente cu putere locală.

Luciditatea spiritului critic

(Urmare din pag. 5)

cazul raportului luciditate-fericire în viața individuală, experiența istorică a dovedit însă că spiritul critic, imaginea fidelă, lipsită de amăgire asupra realității înconjurătoare, nu numai că nu a afectat credința oamenilor în valorile morale fundamentale pentru existența umană, dar au contribuit la sporirea luptei pentru afirmarea acestor valori. În același fel, experiența istorică a perioadelor care a trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, perioadă în care spiritul critic, lucid în abordarea realității a fost pus de tovarășul Nicolae Ceaușescu la temeliea politicii de stat, a dovedit magistral că o imagine dezbărată de iluzii a socialismului despre sine însuși nu numai că nu a afectat credința noastră în socialismul românesc, în superioritatea socialismului ca structură socială, dar a constituit și o puternică forță mobilizatoare morală și politică. Iată cum, la înalta tensiune a lucidității pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu a pus-o la baza oricărei abordări a realității noastre am descoperit că nu sîntem cea mai bogată țară din lume, am des-

coverit că un important decalaj ne mai desparte de țările puternic dezvoltate, am descoperit că socialismul poate avea propriile sale contradicții, că productivitatea muncii noastre e departe de idealul propus! Am descoperit toate acestea și totuși am rămas în continuare fermi față de ideile socialismului, față de partidul comunist, am descoperit toate acestea, prin permanența aplicare a spiritului critic la fenomenele și procesele sociale, și totuși nu s-au înregistrat șocuri ale conștiinței colective, cum se temeau unii teoreticieni. Dimpotrivă, am spus că tocmai această recunoaștere a fenomenelor negative, tocmai permanența luciditate de a recunoaște că în socialism pot să apară contradicții antagoniste care, necesitate la timp, se pot transforma în convulsii sociale, tocmai această recunoaștere bărbătească, deschisă a socialismului așa cum este el și nu așa cum ar vrea să fie, ne-a dat putința să descifrăm cauze și să adoptăm măsuri corespunzătoare pentru dezvoltarea firească a procesului revoluționar. Astfel, etapa istorică pe care o străbatem de la Congresul al IX-lea încoace e o permanentă confirmare a victoriilor, a resurselor extraordinare în plan politic și moral pe care le constituie luciditatea politică.

Ce se întâmplă cu INVENȚIILE LUI JUSTIN CAPRĂ?

— Chiar așa, tovarășe inginer, ce se întâmplă cu invențiile dumneavoastră?
 — Unele se aplică, altele nu.
 — Știu că aveți, punind la socoteală și inovațiile, vreo 30, așa că ne va fi greu să ne ocupăm de toate. Ne interesează, în primul rând, miniturismul „Soleta”, electromobilul „Sarmis” și scuterul electric „Oroles”, despre care am mai scris, în urmă cu multe luni. Ce se întâmplă cu ele? Luați-o pe rînd, începeți cu miniturismul.
 — Când l-am făcut, în 1973, toată lumea a fost încântată și mi s-a zis că va intra în fabricație de serie. N-a intrat. Prototipurile au rămas la Universitatea din Brașov, sint și acum acolo.
 — De ce a fost toată lumea încântată, tovarășe Capră?
 — Pentru că „Soleta” cîntărea și consuma puțin, putînd duce, cu o viteză medie de drum de 70 la oră, două persoane.
 — Cît cîntărea, cît consuma?
 — Foarte puțin. N-avea nevoie de mai mult de 3 litri de benzină la suta de kilometri.
 — Trei litri de benzină la suta de kilometri?!
 — Da. Într-o primă variantă, consumul era și mai redus, după aceea însă l-am făcut pornire automată, i-am pus portbagaj și am dotat-o cu mers înapoi. În 1974 s-a interesat de ea firma engleză „Mercury”, după care, expirînd contractul C.N.S.T., în virtutea căruia lucram, toată treaba a rămas baltă. Iar eu, neputînd să stau locului, m-am apucat de altceva.
 — Cum adică neputînd sta locului?!
 — Cum auziți. Așa e firea mea, să caut mereu cîte ceva. „Soleta” am făcut-o într-o mansardă, din ce-am avut și din ce-am găsit, după care, ca în poveste, a trebuit să dărim zidul ca s-o scot la vedere. Umblu și-acum cu ea și sint foarte mulțumit.
 — Ziceați că v-ați apucat de altceva. De ce v-ați apucat?
 — Am trecut la electromobil, la Atelierele centrale I.T.B., beneficiînd de un nou contract C.N.S.T. În 1975, împreună cu proiectantul Romulus Murg, cu inginerii Gheorghe Capră, simplă coincidență de nume, și Păunel Ulm, am pus la punct 5 electromobile și am adaptat cîteva Dacia 1300 cu motor I.M.E.B.
 — Ce avantaje prezenta „Sarmis”?
 — Nu polua și nu făcea zgomot. Nu-l auzeau nici cînd ajungea la 2 metri de tine! Avea 137 de kilograme greutate proprie și o sarcină utilă de 200. Mergea, în medie, cu 60 la oră, iar autonomia lui depășea 100 de kilometri. Posedînd un încărcător cu impulsuri și modulații, se încărca în maximum două ceasuri, de la orice priză.
 — Unde se află cele 5 mașini?
 — Una e la I.C.P.E., pentru studiu. Alta, la Școala profesională „Autobuzul”, două, dacă nu mă înșel, la Școala generală 204 din Drumul Taberei, iar de ultima nu mai știu nimic.
 — De ce s-a renunțat la fabricarea lor?
 — Nu sint în măsură să vă răspund. Pot însă să vă povestesc că m-a oprit, nu demult, cineva de la primărie și m-a întrebat, cît se poate de contrariat, unde-am fost, că dinșii m-au tot căutat și nu m-au găsit, că au sarcină și fonduri să reducă poluarea, iar eu umblu creanga?! I-am explicat că nu m-am mutat cu casa, că am același telefon, trecut în carte, doar că am lucrat puțină vreme la I.A.P.I.T. la realizarea unor miniturisme destinate agrementului pe litoral. Omul a părut fericit că mă vede și m-a avertizat că în cel mai scurt timp voi trece la treabă, fiind multe de făcut. Au trecut de atunci cîteva luni și nu m-a mai căutat nimeni!
 — Chiar cu riscul de a sări de la una la alta, se cade să vă întrebăm ce-ați făcut la I.A.P.I.T.?
 — Am încercat, să fac motoare și mașini. De fapt, să aduc niște modificări „Soletei” în ideea unui miniturism cu motor clasic și electric pentru închiriat pe litoral. La început, totul

a mers strună și am izbutit, foarte repede, să confecționăm prima bucată, din poliesteri armați cu fibră de sticlă, fără nici un pic de metal în caroserie și numai cu accesorii de pe piața internă. Lungă de 2,3 metri, lată de 1,25 și înaltă de 0,95, ea a fost aprobată, însemnînd un mijloc economic și nepoluant de a parcurge Mamaia de la un capăt la celălalt sau de a ajunge, în 5 minute, de la Olimpia la Saturn. Am făcut piesele pentru alte 10 mașini și ne-am împotmolit!
 — Cum? La ce?
 — La temperatura din hală! Fiind iarnă, n-am putut obține temperatura necesară turnării masei plastice.
 — Ce temperatură?
 — În jur de 20 de grade. Ni s-a recomandat să așteptăm vara și ne-am conformat, eu revenînd la I.T.B., la proiectare. Numai că, la vară, în loc să circule și să-și acopere cheltuielile, în numai două săptămîni, după calcule ferme, mașinutele vor fi abia în stadiul asamblării. Altfel vorbind, am pierdut un tempo prețios.
 — V-ați întors la I.T.B. Cu ce vă ocupați?
 — Lucrez.
 — La ce anume? Pregătiți vreo invenție?
 — N-am nici măcar o planșetă, aștept să plece un coleg ca să am pe ce-mi așeza planurile! De stat, în loc de scaun, folosesc o ladă întoarsă! Dar, ca să fiu sincer, nu prea pot să stau, așa că din punctul ăsta de vedere sint cît se poate de mulțumit. Mie-mi place să umblu, să robotesc, să intru sub mașină, iar aici nu e cazul. De aceea, îi înțeleg pe colegi, oameni de toată isprava, cum i-am înțeles, de fiecare dată, pe vecinii de acasă. Nu-i ușor, vă asigur, să-ți zdrăngăne unul toată ziua la cap și nici să pună o aerodină să zboare prin curte!
 — Despre ce vorbiți? Ce aerodină? Știu că ați făcut un elicopter portativ, brevetat în 1958, primul din lume, un dispozitiv și o instalație pentru determinarea coeficientului de aderență a pneurilor pe cale, un motor rotativ cu jet periferic, un microprofilograf rutier și așa mai departe. Dar de aerodină n-am aflat!
 — Am făcut, nu demult, o aerodină cu decolare și aterizare verticală cu susținere prin aripi toroidale fluide penetrabile, născute din diferența de densitate. Un fel de țigară care zboară. Macheta s-a înălțat, vecinii s-au speriat și, firește, mi-au ars o reclamație! Nu i-am judecat, repet, cum nu-i judec nici pe colegi, dar așa sint eu și, la 46 de ani, e greu de crezut că mă voi mai schimba. Am și eu trăsniile mele!
 — Anume?
 — Nu pot sta locului. Apoi, nu fumez, nu beau, nici carne nu mîncîc de vreo 4 ani. Nu-mi plac cafelele și nici cuvintele încrucișate, deși de ultimele, lăsînd gluma la o parte, am tot avut noroc!
 — Un moment. Ce-i cu aerodina?
 — N-am putut s-o termin. Ea se află și azi la turnul de parașutism din parcul „23 August”, zace aruncată într-un colț.
 — Tovarășe inginer Capră, începînd acest dialog, spunem că ne-ar interesa, în mod deosebit, 3 din invențiile dumneavoastră. Despre „Soleta” și despre „Sarmis” ne-ați vorbit. Ce e nou în ceea ce privește scuterul electric numit „Oroles”? Înainte de toate, de unde pină unde acest nume ciudat?
 — De ce ciudat?! Oroles a fost un rege dac, care a domnit între Comosicus și Scorillo. Cu electroscuterul nu-i nimic nou, deși continui să cred că, dintre toate ideile mele, „Oroles” e cea mai prețioasă.
 — Vreți să explicați?
 — Ușor, sub 130 de kilograme cu sursă cu tot, putînd prînde 50 la oră, silențios, nepoluant, cu o autonomie mergînd pînă la 70 de kilometri în oras. L-am făcut în 1976, tot la U.R.A.C., întîi l-am terminat și apoi l-am introdus în contractul C.N.S.T.! Specialiștii de la I.C.P.E., care lucrau și ei la un mijloc de transport asemănător, au cam strîmbat din nas, dar pînă la urmă, în fața evidenței, au fost siliți să dea aviz de omologare. În anul următor am mers cu el peste 10 mii de kilometri, cîrînd pachete de 50 de kilograme și n-am avut ce să-i reproșez. O sumedenie de străini m-au întrebat de unde l-am cumpărat și cît costă, iar alții mi-au cerut să li-l vînd!
 — Alțeva. Cît costa încărcarea lui?
 — O nimica toată. Consuma energie cam de un leu la o sută de kilometri.
 — Cît?!
 — Un leu la o sută de kilometri.
 — Și-atunci de ce nu s-a fabricat?
 — Dumneavoastră aveți un mare talent!
 — Ce spuneți?! Care?
 — Acela de a pune întrebări la care eu nu știu să răspund!
 — Tovarășe Capră, o ultimă chestiune. Ce vă preocupă acum, de ce aveți de gînd să vă ocupați?
 — Sint convins că, la industria pe care o avem și la oamenii care muncesc în ea, nu mă refer la birocrați, căci mai există, din păcate, și de-ăia, ci mă refer la atmosfera cu care e înconjurat noul în țara noastră, noi vom ajunge să facem, nu peste multă vreme, o mașină cu 4 locuri care să consume 3,5 litri de benzină la o sută de kilometri, cu o viteză de regim de 70.
 — Chiar așa?! Cine credeți că se va angaja într-o asemenea treabă?
 — Justin Capră și, vă asigur, mulți alții.

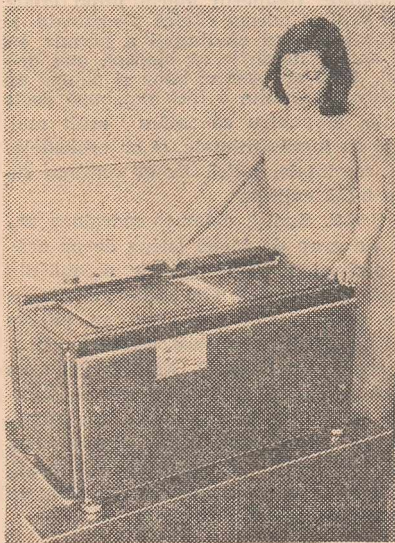
OVIDIU IOANIȚOIA ■

Realitatea ilustrată

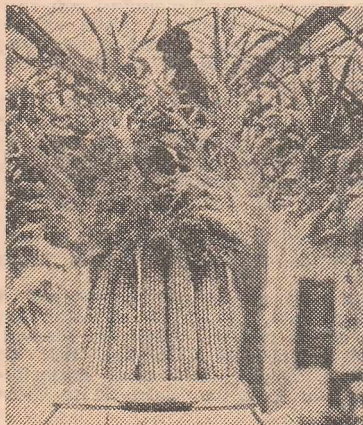
La Iacobeni (Vatra Dornei) funcționează un releu transmisor de televiziune, alimentat de o baterie de combustie de tip zinc-aer, creată de specialiștii de la I.C.P.E. Această sursă de funcționare, avînd la bază curentul electric, prezintă avantaje social-economice remarcabile atunci cînd este utilizată în zone geografice situate la mari altitudini, în locuri greu accesibile, deoarece are autonomie de funcționare de peste șase luni și rezistă la temperaturi scăzute, atîngînd -40° C.

La Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică din București a fost definitivată, în vederea începerii producției de serie, prima mașină electrostatică de copiat, românească, MEC-1. Ea permite reproducerea rapidă a documentelor, a cărților precum și a desenelor tehnice de format redus. Totodată ea asigură importante economii materiale de hîrtie, prin folosirea ambelor fețe ale foilor, cît și prin renunțarea la hîrtia de heliograf, care se importă.

Ce e nou in

ȘTIINȚA AGRICOLĂ

Un nou hibrid simplu de porumb, propus pentru omologare și realizat la Institutul de cercetări pentru cereale și plante tehnice de la Fundulea. Performanțe obținute: 7 100—9 700 kilograme boabe la hectar în culturi neirigate și 10 000—12 000 kilograme boabe în culturi irigate.

MEDICINĂ

Specialiștii cabinetului de acupunctură al Policlinicii universitare din Cluj-Napoca au obținut succese notabile în tratarea prin electroacupunctură a unor boli cum ar fi: cefalee de diverse origini, spondiloză și în special hernii de disc lombar, boli care necesitau, în majoritatea cazurilor, intervenții chirurgicale. Reușite au fost înregistrate și în tratarea rinitelor alergice, a astmului bronsic și a unor nevralgii. Una dintre rețelele realizări se referă la elaborarea și punerea la punct a unei metode de anestezie prin acupunctură în intervențiile stomatologice.

MECANICĂ

Un colectiv de oameni de știință de la Institutul politehnic din Iași a stabilit un procedeu eficient pentru mărirea economicității motoarelor diesel. Noul procedeu constă în introducerea unei cantități de aer în combustibilul injectat. Aerul este aspirat printr-un filtru de către pompa de alimentare, iar printr-o duză special calibrată este introdus direct în combustibil, ceea ce influențează pozitiv pulverizarea acestuia, asigurîndu-se un plus de oxigen care îmbunătățește arderea și, implicit, conduce și la o importantă economie de combustibil. Noul procedeu, experimentat cu bune rezultate pe motoarele de tractoare, este deosebit de simplu

INDUSTRIA MINIERĂ

Inginerul Dumitru Brebenel, tehnicianul Vasile Bordeianu și muncitorii Constantin Chivu, Ion Olteanu și Gheorghe Ivan au conceput și realizat prin mijloace proprii — în atelierul mecanic al Exploatării miniere din Filipeștii de Pădure — o pompă de înaltă presiune pentru susținerea hidrolică în abataje. Au fost executate pînă la ora actuală 10 asemenea pompe. Dincolo de buna lor funcționare, calitatea cea mai de seamă, desigur, pompa recent realizată este de trei ori mai ieftină decît cea care se aducea pînă acum din import.

CHIMIE

Maistrul Ion Ciongradi, atelierul Poliamid III. Combinatul de fire sintetice — Săvinești, a propus o nouă soluție privind îmbunătățirea liniei de transport a polimerului. Mai concret, a înlocuit metodele simple cu unele duble. Simplu, extrem de simplu, au declarat tovarășii săi de muncă, dar și foarte eficient, au afirmat specialiștii. Prin această soluție se dublează producția fiecărui sortiment, se reduce la jumătate cantitatea materialelor întrebunțate, iar prin reorganizarea procesului tehnologic pot fi deservite simultan mai multe linii. În plus, îmbunătățirile aduc un câștig de peste 1 milion lei obținute prin redistribuirea și folosirea mai bună a reductoarelor mecanice, a pieselor de schimb și a electromotoarelor care, pentru vechiul procedeu, se aduceau din import.

Produs valoros caută producător

Omul de lângă mine, îmbrăcat într-un halat alb, intră cam greu în dialog. Se gîndește ca nu cumva să supere pe cineva. Eu îi spun că supărarea unuia sau a altuia contează mai puțin decît nevoia imperioasă de permalloy a economiei. Apoi, la urma urmei, intenția noastră nu este aceea de a supăra pe cineva, ci de a aduce în atenția forurilor competente o stare de fapt pînă la un punct îmbucurătoare: la Centrul de fizică tehnică din Iași, în urma unui contract de cercetare încheiat între această unitate și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, s-a reușit să se obțină o tehnologie prin care se poate produce un aliaj de tip permalloy, în condiții de laborator. Cercetările au fost începute în 1972 și s-au finalizat în 1975, determinate de necesitatea producerii în țară a acestui material folosit de industria electronică și electrotehnică. Cum s-a ajuns aici, e o poveste lungă, dar care, fie și numai în parte, merită să o subliniem. Merită, pentru că efortul pe care l-au depus cei doi cercetători, doctor în fizică Horia Chiriac și doctor în fizică Mihai Chiriac, asemenea de nume este întîmplătoare, efortul lor, spunem, al altor colegi, ca inginer Constantin Ignat, fizicianii Nicolae Cojocaru și Gheorghe Pop, ing. Radu Olaru, care i-au ajutat, este pilduitor. De ce este pilduitor? Pentru că să iei un lingou de 80 de kilograme, doi inși, să-l duci de la Iași la Oțelul Roșu, unul de un capăt și celălalt de al doilea capăt, să fie laminat și să-l aduci transformat în tablă la Iași, să continui cercetările și să reușești, nu înseamnă că te-ai achitat numai de obligațiile contractului de cercetare, ci înseamnă, ni se pare nouă, mai mult. Faptul mai semnifică și nivelul de conștiință profesională și politică, un patriotism pronunțat al celor care cercetează. Acești doi cercetători, și, asemenea lor, Nicolae Toader, Mihai Pieptănar, Paul Cișlaru și alții, au lucrat patru zile și patru nopți, pentru turnarea unei șarje de permalloy, la Oțelul Roșu. După toate aceste eforturi, în 1975 au finalizat cercetările prin elaborarea tehnologiei de obținere a aliajului magnetic în condiții de laborator, în șarje de cîteva kilograme.

— Care este situația permalloyului la ora actuală? îi întreb pe acești tineri inimoși care s-au „bătut” atît de mult pentru asimilarea lui.

— La ora actuală acest aliaj, menit să înlocuiască importul, se livrează pe bază de microproducție, în formă de piese, benzi și table. Din cunoștințele noastre acoperim o parte din gama sortimentală, dar apar mari greutăți pentru că nevoile economiei sînt mari, există o diversitate de tipodimensiuni, de piese care cer tehnologii diferite. Întîmpinăm, de asemenea, greutăți în realizarea, prin laminare, a benzilor și tablelor, pentru care mergem tot așa, cu lingourile după noi, pe la diferite întreprinderi din țară.

Din puțînul care se obține aici, la Centrul de fizică tehnică din Iași, în condiții de microproducție, acești tineri reușesc, să acopere foarte puțîn din nevoile unor întreprinderi cum sînt Întreprinderea pentru elemente de automatizare București, „Electroceramica” din Turda, Întreprinderea de aparate electrice de măsură Timișoara, „Electromagnetica” București, Institutul de metrologie din București, Întreprinderea de elemente pneumatice și aparate de măsură din Birlad și altele. Cercetarea, finalizată, care ar putea să înlocuiască în totalitate importul acestor aliaje nu este deocamdată exploatată eficient.

— Cum s-ar putea acoperi nevoile de permalloy ale economiei? întrebăm din nou conducerea Centrului de fizică tehnică din Iași.

— Nevoile economiei ar putea fi satisfăcute dacă s-ar realiza o bază de producție dotată corespunzător, pentru aceste tipuri de materiale. Dintr-o analiză preliminară a centrului nostru a reieșit că realizarea unei astfel de baze ar fi foarte eficientă: s-ar acoperi toate solicitările care există la ora actuală, importul ar fi înlocuit în totalitate și, totodată, s-ar putea dezvolta metalurgia în vid la scară industrială și ar apărea posibilitatea să obținem oțeluri și aliaje speciale la scară industrială. Noi, la Iași, sîntem de acum depozitarii unei bogate experiențe. Baza aceasta de care vorbim și pe care o dorim ar putea să ia ființă pe lângă centrul nostru sau pe lângă Întreprinderea metalurgică din Iași sau pe lângă o altă unitate economică. Conducerea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie ne-a ajutat, prin fondurile de cercetare, să ajungem aici și pentru aceasta sîntem datori să le mulțumim. Acum beneficiarii trebuie să se gîndească la folosirea cit mai rațională, mai eficientă și cit mai rapidă a acestei cercetări, iar beneficiarii sîntem noi, cu toții.

Subscriem întru totul acestei opinii, o așteptăm să se materializeze cit mai repede, mai ales că rezultatele cercetărilor de la Iași au fost apreciate la toate nivelurile, autorii au fost distinși de către forul tutelar, Comitetul de Stat pentru Energie Nucleară, prin acordarea premiului al III-lea pe ramură, în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

N. GRIGORE MĂRAȘANU ■

O carte de vizită:

Farmacistul Emil Vespremeanu lucrează pentru sănătatea inimii.

Să-l sprijinim din toată inima!

Există în București un farmacist prodigios. A descoperit pînă acum cîteva zeci de medicamente cu o acțiune terapeutică specifică mai ales în bolile cardiovasculare. De ani de zile, mai precis de vreo douăzeci de ani, încearcă să le supună atenției forurilor competente din domeniul cercetării și avizării propunerilor de medicamente, DAR demersurile s-au soldat aproape întotdeauna cu insuccese. Descoperirile sale, căci, evident, este vorba de descoperiri, sînt rodul unei documentări impresionante și al unor experiențe pe deplin întemeiate din punct de vedere științific, cu descrierea exactă a tuturor parametrilor funcționali și a efectelor asupra organismului uman. Astfel, a descoperit între altele:

Excava 30, preparat înregistrat la Ministerul Sănătății în 1963 cu nr. 14612, iar la O.S.I.M. în 1965 cu nr. 49596, cu acțiune eficientă în tratamentul aterosclerozei și maladiilor cardiovasculare (dislipidemie), conținînd Piperazină (cu acțiune colesterolitică) și Criogenină (calmant al sistemului nervos central). Despre acest preparat Clinica 1 medicală din Cluj-Napoca — condusă la timpul respectiv de prof. dr. docent Ștefan Hărăguș — unde a fost experimentat pe un lot de 17 bolnavi, apreciază că este excelent și face următoarea recomandare: „Avînd în vedere eficiența terapeutică obiectivizată a preparatului, propunem I.C.S.F.M.C.F. (adică Institutului pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetării farmaceutice — n.r.) introducerea lui în practica clinică și ambulatorie... Preparatul poate înlocui medicamente din import, în unele cazuri fiind superioare acestora”. Asupra aceluiași medicament, Institutul de endocrinologie din București, sub semnătura academicianului Ștefan Mileu, face următoarea precizare: „În concluzie, preparatul EXCAVA 30, administrat în tratament continuu timp de 30 de zile pe cale parenterală la cinci bolnave, a determinat scăderea cu aproximativ 16 la sută a colesterolului și cu peste 30 la sută a lipidemiei” — apreciere care confirmă valoarea descoperirii farmacistului Emil Vespremeanu. Spitalul Colțea din București, deși constată, în timpul experimentării pe un lot de 17 bolnavi: revenirea bunelor dispoziții, a capacității de concentrare și muncă, somn odihnitor etc., consideră că... „nu justifică introducerea în terapeutică aterosclerozei a acestui preparat”. (!!!)

Trombolys, înregistrat la O.S.I.M. cu nr. 63982 în 1970, este un preparat care are la bază o singură substanță activă: silicatul de sodiu și a dat rezultate spectaculoase în angor pectoris, preinfarct miocardic, infarct miocardic, postinfarct, congestie cerebrală, paralizie și hemiplegie. Asupra acestui preparat, farmacistul Emil Vespremeanu a obținut Certificatul de inventator cu nr. 63374 „pentru invenția cu titlul PRODUS MEDICAMENTOS PENTRU TRATAREA TROMBOZEI CORONARIENE” acordat titularului: Institutul pentru controlul de stat al medicamentelor și cercetării farmaceutice, la data de 19. 10. 1976. La data de 24 noiembrie 1978, la revenirile și insistențele inventatorului, Direcția farmaceutică și a aparatului medical din cadrul Ministerului Sănătății comunică: „La memoriul dumneavoastră în legătură cu produsul Trombolys, pentru care vi s-a acordat Certificatul de inventator (urmează datele concrete ale certificatului) publicat la 20 februarie 1978, vă comunicăm că, așa cum vi s-a transmis de către Comisia medicamentului, dosarul produsului a fost clasat, datorită lipsei unei argumentări satisfăcătoare și a probelor de substanță necesară controlului biologic, care v-au fost solicitate” etc. În răspunsul său, farmacistul Emil Vespremeanu contestă clasarea dosarului din moment ce nu s-a efectuat o experimentare a preparatului său în unitățile spitalicești, fapt cerut de O.S.I.M. odată cu eliberarea Certificatului de inventator semnat, între alții,

de șeful sectorului de examinare a invenției, chimist Georgeta Tenea, și de examinatorul farmacist Mioara Rădulescu. Și astfel descoperirea farmacistului Emil Vespremeanu a suferit un... infarct! Un infarct pentru care farmacistul Emil Vespremeanu nu a descoperit încă un medicament eficient.

Lista preparatelor sale propuse pentru certificare ca invenții și supuse atenției forurilor în drept este mare. N-am pomenit aici decît două. Dar, în fond, ce vrea farmacistul Emil Vespremeanu? La cei 78 de ani ai săi, după o activitate prodigioasă și admirată la timpul cuvenit, ca farmacist prin diferite spitale și policlinici din țară și din Capitală, dorește să ofere lumii cîteva medicamente pe care le consideră mai bune sau mult mai bune decît cele care se produc la această oră pe plan mondial. Faptul merită să fie luat în considerare pentru că tot luptîndu-se cu impunerea preparatelor sale, pentru o verificare competentă, științifică, între timp a trebuit să renunțe la unele descoperiri pentru că ele au apărut în variante asemănătoare, mai mult sau mai puțin valabile, descoperite de cercetători în diferite țări ale lumii!

L-am întrebat ce l-a determinat să-și axeze cercetările pe bolile cardiovasculare. Mi-a răspuns, cum era firesc, că a reacționat în felul său omenesc dar profund lucid, științific împotriva flagelului bolilor cardiovasculare care bîntuie pe mapamond și care preocupă mii, zeci de mii de competențe științifice, nenumerate colective de savanți și mari institute de cercetări. Dar l-a obligat să studieze mai profund această problemă, propria sa stare de sănătate: în anul 1963 a fost victima unui infarct miocardic devastator (ca să ne exprimăm în limbajul meteorologic al taifunurilor și cicloanelor din atmosferă) și, ca să-și mențină inima în funcțiune la parametrii normali, a muncit vreme de cîteva ani, reușind, prin experimentări pe sine însuși, să supraviețuiască acestui accident cardiac fără nici o recidivă! De fapt, farmacistul Emil Vespremeanu, om de vastă cultură, adevărată enciclopedie de cunoștințe și informații, cu o putere de muncă impresionantă, cu o luciditate și o memorie colosală, este întotdeauna cel dintîi cobai al propriilor sale experimente!!! Unii au fost tentați să creadă că insistența cu care își susține descoperirile e o dovadă de nebulie. E vorba de o „nebulie” frumoasă, de o „nebulie” care pornește dintr-o imensă dragoste față de oameni. Pentru că, la urma urmei, farmacistul Emil Vespremeanu poate continua să fie singur beneficiarul propriilor sale descoperiri, ca de un elixir al vieții. „La vîrstă mea, spune modestul cercetător, vă rog să mă înțelegeți, nu mai vreau nici glorie, nici bani!”

Prin urmare, decît să ne punem întrebarea dacă farmacistul Emil Vespremeanu procedează ca un om normal susținîndu-și cercetările medicale apreciate de oameni de știință din țară și de peste hotare, ar fi mai bine să acționăm normal pentru experimentarea lor cu toată seriozitatea, pentru a nu ne trezi că redescoperim un om de valoare de lângă noi după ce ne-a rămas doar memoria sa frumoasă și rezultatul muncii sale de o viață.

Solicităm, deci, forurilor în drept, să întreprindă o cercetare mai atentă, riguroasă a descoperirilor farmacistului Emil Vespremeanu, așa cum se procedează deja în cazuri similare lăsate o vreme în voia soartei considerînd că în climatul generos instaurat de partid de încredere în capacitățile creatoare ale oamenilor acestei țări, există toate șansele ca valorile reale să se afirme. Trăim în plin cîncinal al revoluției tehnico-științifice și este firesc ca Ministerul Sănătății să scoată la lumină și să supună unei analize lucide, imediate, operative și cercetările lui Emil Vespremeanu, întreprindere cu atît mai necesară și mai nobilă cu cît ele privesc viața și sănătatea oamenilor, bunul cel mai de preț al societății noastre socialiste.

DUMA FABIAN ■

„Am reușit ceva frumos și bun pentru țara românească”

Inginerul Popescu Mihai stă aproape anonim la biroul său de la al doilea etaj al pavilionului tehnic pîrînd că nu are nici o preocupare. E un om de statură potrivită, tăcut și îndatorat. Sub sticla de pe birou păstrează o diplomă ce-i trădează felul de a fi și preocupările: locul I la concursul de saș, „Cupa Unirii”, obținut la 26 ianuarie 1978.

— Mă iertați că notez mai întîi aceasta, îi spun. S-ar putea să ne folosească. Ea arată un om calculat și răbdător. Ipoteza se confirmă?

Ridică din umeri și zîmbește scurt. Așteaptă întrebarea adevărată, calm, cu o amabilitate asiatică, privindu-mă cu doi ochi albaștri ascunși după o frunte bolțită de șahist înnăscut.

— De fapt am venit pentru compresoare.

— Noi gîndim aici și realizăm compresoare cu cilindri opuși, spune dumnealui. Ni le cer în număr tot mai mare beneficiarii noștri: industria chimică, industria petrochimică și rafinării, industria minieră, cea de gaze și geologie. Beneficiarul ne dă numai parametrii: presiunea de aspirație, cea de refulare, debitul, natura gazului și amplasarea. Funcție de aceasta, noi trebuie să-i oferim exact ce se cere.

— Ca șef al atelierului de proiectare și cercetare a acestor compresoare ați avut multe satisfacții. Industria chimică și petrochimică se dezvoltă impetuos. A trebuit să realizați atîta compresoare, adică să-i faceți față.

— Desigur. Aproape tot acest tip de utilaj vine de la noi. După realizarea lor fizică, urmează montajul la beneficiar și probele care cad tot în grija noastră. Pînă nu se ating parametrii nominali, nu încheiem procesul-verbal de predare. În activitatea noastră intră, după cum se vede, și asistența tehnică, adică atîtea și atîtea zile de plecări. Ieri, vineri, am fost la Teleajen. Luni mă duc din nou... Pentru darea în funcțiune a utilajului combinatului chimic de la Slobozia a trebuit să merg acolo un an de zile.

— De inițiativa „contul personal de creație tehnico-științifică” în care timp v-ați ocupat?

— În tot acest timp.

— Dacă vreți să-l găsiți sigur pe tovarășul inginer, spune colgul său de vizavi, căutați-l după-amiază. E aici.

— Și familia?

— Este timp pentru fiecare. După ce am absolvit facultatea la Iași, am rămas acolo patru ani asistent la catedra de mo-

toare. Mi-a plăcut enorm. Dar a trebuit să mă întorc acasă, deoarece mama a rămas singură și n-am avut altă cale. Soția este biolog și are preocupări destul de frumoase, adică își ocupă și ea timpul cu ceva plăcut și util. Sînt aici, acasă, cum se spune, de-acum 12 ani, în care am trăit evenimente memorabile. De la 2-3 compresoare pe an, am ajuns la cîteva zeci și din ce în ce mai pretențioase. Anul acesta va trebui să realizăm 60 bucăți dintre care 26 trebuie să fie fără ungere.

— Am aflat de la comitetul sindicatului de primele compresoare fără ungere realizate de dv. pentru prima dată în țară.

— Așa este. Totul a pornit de la necesitățile vieții de producție. Pentru a evita orice pericol de explozie, cei de la șchele petrolerilor. Merșani de lângă Curtea de Argeș ne-au cerut să transformăm un compresor cu ungere într-unul fără ungere. Trebuia, fiindcă uleiul în contact cu

oxigenul sub presiune produce aprindere și explozie. Nu aveam nici un precedent. Și am început cursa căutărilor în atîtea și atîtea după-amieze. În 1977 reușim pentru prima dată transformarea și compresorul modificat merge perfect 16000 de ore. Văzînd aceasta, petrolistii ne cer să transformăm toate compresoarele lor din acest punct. Și reușim. Atunci ne-am dat seama că putem crea și noi asemenea compresoare, stăpînînd de-acum principiul. Am început cu colaboratorul meu, proiectantul de excepție tovarășul Tache Gheorghe. În anul 1978 am realizat primele trei compresoare românești cu cilindri opuși fără ungere, cu capetele cilindrilor de data asta drepte. Soluția a fost dintr-o dată foarte economică deoarece am redus masa cu 40 la sută, deci cit metal economisit, plus economia totală de ulei. Proiectul l-am avut gata în anul 1977 iar în luna septembrie 1978 cele trei compresoare au mers 100 ore în standul uzinal. În prezent două dintre ele se află în exploatare la combinatul petrochimic de la Borzești iar unul la combinatul similar de la Pitești.

— Deci realizarea este o operă totuși colectivă.

— Da... Lăcătușii montori Costache Mihai și Neculce Mihalache sînt primii care au strîns șuruburile noului produs, scos cu această ocazie de sub licență. Ei au executat totul fără reproș, sub conducerea maestrului Cristescu Viorel din secția compresoare, sau mecanică doi, cum obișnuim să-i spunem.

— Urmează?

— În anul 1980 să confecționăm 40 de asemenea compresoare fără ungere, adică jumătate din tot ce s-a planificat.

— Care este mobilul strădaniei în orele de odihnă?

— Îmi place să realizez mercur cîte ceva. Vreau să văd cum ies din gîndirea mea mașini frumoase și utile, cu multe fenomene de cercetare și numeroase probleme tehnice. Cu probleme, ca la șah... Pînă acum, după eforturi destul de mari, colectivul nostru a reușit ceva frumos și bun pentru țara românească.

Argument pentru fireasca mindrie: primele 3 compresoare, scoase datorită acestor oameni de sub licență, reduc efortul valutar cu aproape 3 milioane de lei.

TRAIAN BĂDULESCU ■

Atitudinea colectivității construiește etica nouă

Minia unui sat

Duminică, 11 martie. Pe străzile din centrul comunei Dobroiești s-au adunat vreo două mii de oameni, iar în sala Căminului cultural încă vreo câteva sute. Este ora 10. Dintr-o mașină a miliției coboară trei tineri cu minile prinse în cătușe și cu ochi care parcă nu văd. Exclamațiile însumate ale bărbatilor, femeilor, copiilor răzbat ca vuetul îndepărtat, enorm, al unui val de mare. Secundele par supradimensionate, se scurg greu chiar înăuntrul sălii unde este mai multă liniște și pe-o latură a căreia cei trei, sub pază, sînt duși pînă într-un colț al scenei. Autorii îngrozitoare fapte care a zguduit, de curind, liniștea acestei comune din marginea Bucureștiului, sînt obligați să privească lumea în ochi.

În ziua de 13 februarie, Gheorghe Nițu, 29 ani, șofer la „Antrefrig”, domiciliat în Dobroiești, bea mult și ore întregi cu Radu Constantin, 28 ani, fără ocupație, și cu Meilă Vasilică, 22 ani, tot fără ocupație, din comuna apropiată, Pantelimon. Pentru antecedente penale erau cunoscuți toți trei. Lor li se adaugă și Ghețu Florea, fiul președintelui C.A.P.-ului din Dobroiești, Ghețu Gheorghe, și un anumit Stan Dumitru. Cheful, pe parcursul căruia s-a născut gîndul criminal, s-a desfășurat la restaurantele „Ulpiu”, „Mediaș” și la un bar de noapte. Chiar în noaptea de 13 spre 14 Gheorghe Nițu îi duce cu mașina sa proprietate personală pînă în Dobroiești pe Radu Constantin și pe Meilă Vasilică și-i lasă lîngă casa lui Ion Ștefan, 76 ani, și a Mariei Ștefan, 73 ani, unde, presupuseseră cu toții, s-ar afla o mare sumă de bani. Gheorghe Nițu se duce apoi la culcare iar ceilalți doi, înarmați cu un levier, se îndreaptă, în beznă, către casa bătrînilor. Găsiți a doua zi într-o stare care a alarmat întregul sat, aceștia au fost internați degrabă în spital. Cîteva zile după aceea ei au murit. Pentru a spune unde sînt ascunși banii, fuseseră torturați cu tot ceea ce minți bolnave și porniri bestiale

pot născoci. Li s-au strîns degetele în clești, li s-au strîns țigări pe corp. Bieții oameni aveau în casă 7800 de lei. În zilele următoare, banii procurați prin tîlhărie și crimă au fost cheltuiți mai ales pe băutura. În aceleași zile, de fapt în zilele și nopțile acelea, vreo patru la număr, Miliția Capitalei a pus în funcțiune, cu o deosebită strădanie, întregul aparat de cercetări de care dispune. Și iată, duminică, 11 martie, făptașii au fost aduși la locul crimei.

Dezbaterea publică a cazului a fost deschisă de către colonelul Corneliu Diamandescu, locțiitorul comandantului Miliției Capitalei. În continuare, procurorul Stanca Vasile a relatat celor din Dobroiești îngrozitoarea crimă pentru care legea prevede pedeapsa cu moartea ori închisoare de la 15 la 20 de ani.

Impresionați, consătenii Mariei și ai lui Ion Ștefan au vorbit așa cum li s-au așezat cuvintele din primul îndemn al inimii.

„Eram obișnuiți, spunea **Nelu Nicolae**, ca la cîteva săptămîni să ne adunăm în această frumoasă sală pentru a discuta problemele noastre, ale comunei. Ce-am făcut, ce mai rămîne să facem. Nu credeam să ajung să văd vreedată o sedință cum este aceasta. Mă uit și văd că nu este un om în această sală care să nu aibă lacrimi în ochi. Ce rău au făcut bătrîni? Nici unul. Muncea, la vîrsta lor, așa cum au muncit întotdeauna, ca să-și ducă existența. Creșteau cîteva vite și vindeau lapte vecinilor cu copii mici. Pentru ce le-au luat viața acești microbi ai societății? Însă noi zicem că orice microb are și antidot. Eu sînt pentru cea mai grea pedeapsă!” Iată ce spunea și **Gheorghe Manciu**, rudă cu victimele: „În familia noastră a rămas o durere de nedescris. Și în sat, și în satele din jur. Vedeți dumneavoastră, cînd intri în pădure printre fiarele sălbatice, dacă nu le ataci nu-ți fac nimic. Te lasă și treci. Dar aceștia sînt mai răi ca fiarele sălbatice. Cîtă cruzime au putut să aibă!”

Aceste cuvinte au fost rostite întocmai în sala Căminului cultural din Dobroiești și ele au răsunat, printr-o stație de am-

plificare, pînă departe pe străzile comunei, unde, printre cei prezenți, ni s-a spus, numai din familia președintelui C.A.P.-ului, **Gheorghe Ghețu**, al cărui fiu a știut și a tăcut, nu era nimeni. Fiul, ni s-a mai spus, era „la meci”, iar tatăl s-a sfiit să vină. Oricum, Florea Ghețu putea afla aici, nu pe ocolite ci din sursa cea mai directă, adică din cuvintele procurorului Stanca Vasile, că se are în vedere extinderea vinovăției și asupra celor ce, prin tăcere, au vrut să acopere crima. Mulțimea din sală și mulțimea de afară, din cît ne-am încredințat, a primit cu satisfacție această veste. **Gheorghe Neagoe**, alt consătenin al soților Ștefan arăta: „Dacă ei vorbeau, făptașii erau prinși imediat. De aceea eu cred că tînuitorii sînt tot atît de vinovați ca și făptuitorii. Cum puteau ei să trăiască liniștiți cu povara asta în suflet cînd chiar noi, ceilalți, n-am mai avut liniște? De pe 14 februarie încoace n-a fost om în sat care la cooperativă, în autobuz, pe stradă să nu discute. Acum tot e bine, am aflat adevărul”. Și el, ca și **Ion Boboc**, **Lazăr Petre** și încă vreo cîțiva, a zis că unei asemenea fapte i se cuvine pedeapsa supremă. „Minia unui sat”, spunea și primarul **Virgil Pascu**, nedumerit, parcă, de faptul că s-a putut întimpla nenorocirea chiar în comuna pe care o conduce.

Desigur, în asemenea împrejurări, reacția firească a omului e de-a pedepsi pe cel vinovat. Însă rostul acestor dezbateri publice nu e de a găsi soluții juridice. El e de-a analiza climatul în care s-a petrecut o faptă și, mai ales, a preîntîmpina apariția unor fapte mai mult sau mai puțin asemănătoare. Or, să ne fie cu iertare, organizarea dezbaterii din Dobroiești a fost exemplară sub aspectul ei, ca să zicem așa, tehnic, dar nu și de fond. Microfoanele și stația de amplificare, imprumutate de șeful postului de miliție local de la „Universal Club”, au funcționat ireproșabil. Însă, din păcate, aceste dezbateri i-a lipsit, datorită organelor locale, primăriei, tocmai conținutul. Iar conținutul era așteptat să vină nu din partea miliției și-a procuraturii care, cum se vede, și-au făcut din plin datoria, ci din partea sătenilor care aveau, măcar de data aceasta, prilejul și obligația nu doar să se întrebe cum de s-a pu-

tut petrece una ca asta în comuna lor, ei să încerce să și răspundă. Desigur, nu erau de dorit vorbe „autocritice” de mințială și nici o ipocrită pulverizare și asumare a vinovăției, pentru că faptei i se cunosc autorii iar ei sînt, potrivit prevederilor legii, aceia menționați mai sus. Afirmarea că dezbaterii i-a lipsit conținutul și, prin urmare, ea nu și-a atins scopul profund educativ pentru care a fost întreprinsă, o facem nu în sensul că nu au fost organizate luări de cuvînt „ca la carte”, ci în sensul că, în spontaneitatea lor, cuvintele oamenilor au tras ba într-o parte, ba în alta, fie deplîngînd soarta bătrînilor, fie cutremurîndu-se de cruzimea faptei comise, însă mai deloc oprindu-se la ceea ce se putea face pentru ca o asemenea faptă să nu se întîmple și, mai cu seamă, la ce se poate face de-acum încolo pentru ca fapta deja comisă să rămîna un eveniment cît mai îndepărtat în timp, izolat în memoria satului, oricît de trist va supraviețui el în memoria obștii Dobroieștilor. Acestei dezbateri, dacă ne este permis s-o spunem, i-a lipsit meditația, efortul de-a desprinde o învățătură de viitor. Se cuvine de aceea să arătăm că străduința de a-i da un asemenea curs aparține tot organelor de miliție, tovarășului colonel Corneliu Diamandescu:

„Unele fire au plecat chiar de aici, din comună. Ați văzut că Gheorghe Nițu nu se mai simțea bine printre dumneavoastră ci prin barurile Bucureștiului, unde azvîrlea cu banii. Vă puteți întreba, prin sat, procedeați la fel? Și dacă unul dintre aceștia, miine, va sta în locul unde stă Nițu Gheorghe astăzi? Haideți, oameni buni, ca legăturile dintre noi să fie mai bune, ca ele să aibă un caracter amical, să ne putem fi de ajutor unii altora. Haideți să vedem ce mai fac copiii dumneavoastră pe șantierul unde lucrează. Cîți ați fost și-ați văzut? Asta trebuie să facem. Să gîndim mai mult la copiii noștri.”

„Așa e!” s-a auzit un suspin de femeie din sală.

Sigur că așa este, dar să n-o spunem și altădată tot prea tîrziu.

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Legea ne apără: s-o cunoaștem, s-o respectăm!

Cum recunoaștem un ilicit?

Un interviu cu AURELIAN CIOBANU, procuror inspector în Procuratura municipiului București

În anul 1966 a fost adoptată Legea nr. 18 privind căreia proveniența averii oricărei persoane fizice poate fi supusă controlului, dacă există date sau indicii asupra văditei disproporții între valoarea bunurilor și veniturile persoanei respective.

„Date sau indicii” spune legea. Cine le furnizează?

— După posibilități: organele de miliție, financiare, ale procuraturii, conducerea unităților socialiste, persoane fizice.

— Anul trecut, 70 la sută dintre sesizări au fost infirmate la comisii; din restul de 30 la sută, 15-20 la sută au fost respinse de instanțele de judecată. Rezultă din aceste date că fenomenul nu este cuprins în limitele avute în vedere de legiuitor. Ponderea aparține observației colaterale. Esențialul, cu excepțiile convenite, rămîne în afară. Care este explicația?

— Nu s-a confirmat nici o sesizare primită de la persoane fizice și majoritatea celor primite de la conducerea unităților. Există o reprezentare șablon, perimată, a ilicitului: apartament proprietate personală, autoturism, eventual mobilă scumpă. Cu această etichetă, după 11 ani, nu se mai acoperă decît fie o mică porțiune a fenomenului, fie o eroare. Într-un timp mijloacele s-au rafinat. Mă refer pe de o parte la formele de investire ale mijloacelor ilicite, iar pe de alta, la cele de acoperire.

În anchetele mele m-am lovit de următoarea mentalitate: „Știam că X trăiește pe picior mare, dar nu mi s-a părut suspect. Era doar gestionar”. Gestionarul este admis ca atare, numai pentru că respectivul cetățean îi cunoaște proveniența banilor. Cunoașterea echivalează cu legalizarea... În timp ce altuia, cu o bunăstare deosebită de-a lui, li admite mai greu motivația, dacă ea se află în conflict cu felul lui de viață.

— Grav e că această mentalitate are valoare de circulație chiar în conducerile unor unități. Dovadă stă faptul că cele mai multe din sesizările lor au fost infirmate.

— Conducerea au obligația de a sesiza disproporțiile prevăzute de lege. Obligația, cînd nu e urmată de implicarea răspunderii, nu e totdeauna eficientă. Care este răspunderea unităților?

— Deocamdată, nici una. Există unități care n-au reclamat nici un caz. De pildă: unitățile din comerț, cooperăția meșteșugărească... Cu atît mai mult, cu cît cele mai multe cazuri ilicite aparțin acestor domenii.

— Bănuiesc aici și o confuzie a termenilor. O confuzie a termenului obligație. Obligația de la Legea 18, 21, 42, 69 etc. Am vorbit cu mai mulți responsabili de

unități. Nici chiar teoretic n-au putut face vreo legătură între Legea 18 și să zicem conștientizarea de reclamații.

Un vânzător reclamat că înșală la cîntar este un prezumtiv contravenient al Legii 18. Cînd un ins este reclamat de cetățeni pentru incorectitudine și mai tîrziu ajunge să fie judecat la Legea 18, conducerea unității respective este complicea actului respectiv, dacă n-a luat măsuri pentru a-l împiedica.

— Este chiar în spiritul legii ca accentele să fie puse pe activitatea de prevenire. Deci este normal ca răspunderea să pornească de la ea.

— Am să vă dau un exemplu. Am scris despre depanatorii clandestini de radio și televiziune. Individui, atît timp cît n-aveam mijloace să-i descoperim pe toți, nu mă interesau. M-am concentrat asupra fenomenului. De multe ori depanatorul nu este un escroc. Ci un prieten de familie. Cunoștința unui prieten al familiei. Inginer sau tehnician. Nu-ți ia bani. Îți cere un serviciu, și nici pe acesta imediat. Nici măcar pentru el, ci pentru altcineva. Un alt client. Clienții lui sînt profesori universitari, măcelari, șefi de depozite, avocați, medici, funcționari cu munci de răspundere etc., etc. Ei mijloacesc relații. Devin mijlocitorii unui sistem de relație care se substituie celui normal. Ei nu-și fac apartamente, nu-și cumpără mașini, sau cînd le cumpără sînt bine acoperiți. Fiii lor intră la facultăți înaintea fiilor noștri, poate mai bine pregătiți. Cel mai neînsemnat exemplu: controlați o dată cine sînt posesorii legitimațiilor de la tribunele unor stadioane. O să vedeți ce confuz sistem de relații s-a creat. Depanatorii nu sînt ilicți în sensul primar al termenului. Bunurile lor sînt conforme cu veniturile, în aparență. Viața pe care o duc e ultraconfortabilă și lipsită de griji.

După ce-a apărut articolul, m-am trezit bombardat de sute de scrisori. Duceți-vă dumneavoastră la cooperativă și vă reparați televizorul, noi nu mai îndrăznim. Era acum doi ani. Cooperativele n-au luat măsurile radicale ce se impuneau. Se zbat mai departe între justificări și împrejurări obiective. Numărul depanatorilor a crescut, ca și acțiunea lor nocivă, dar nici unul sau foarte puțini au trecut prin rigorile legii.

Am dat un exemplu, dintre multe altele. Vreau să spun că fenomenul ilicit are azi un conținut care diferă de cel de-acum 10 ani. Altul este chipul ilicitului, altele trebuie să fie și instrumentele care să-l descopere. E timpul să recurgem și la o altă reprezentare pentru a desemna adevărații ilicți.

— Se eliberează, de pildă, de către consiliile populare, autorizații de construcții.

Mai tîrziu, aceste case se dovedesc a fi fost construite cu bani ilicți. Deși, normal ar fi ca proveniența banilor să fie cercetată înainte. Sînt cazuri cînd autorizațiile sînt cerute tocmai în perspectiva efectuării unei activități ilicite. Chiar dacă ar vrea să dea înapoi, cu autorizația în buzunar și cu casa începută, le-ar fi foarte greu.

— Tovarășe inspector, nu spun un secret dacă afirm că există medici care pretind sume mari de bani pentru serviciile lor, pretind ei sau li se oferă, n-are importanță. Cîți medici au fost condamnați la Legea 18?

— Din 1971, nici unul.

— Revenim la rafinarea mijloacelor de ascundere a veniturilor ilicite sau acredităm ideea că din 1971 nici un medic n-a mai luat onorarii suplimentare?

— O rafinare relativă; în raport mai ales cu rigiditatea observației rămase la stadiul „ce-ți sare în ochi”. Pentru o astfel de observație nici nu e nevoie să fii rafinat, ci numai discret.

— Sau în raport cu rigiditatea unor norme birocratice. Vine păpușarul, vine artizanul, vine șarlatanul la consiliul popular și cer autorizații pentru desfacerea mărfurilor în piețe. Ceea ce spun acum știu chiar de la ei. Li se dă autorizația și li se face impunerea pentru un venit estimativ. Mai departe n-au decît o singură grijă. Să nu fie prinși de controalele periodice și să pară cît mai aproape de venitul estimativ. La fel croitorul, cizmarul, și așa mai departe. Controlul trecut, începe specula care se potolește iarăși la apropierea controlului următor. „Noi, zic ei, am ști cum să ne strînim. Ne-am da un chestionar la sfîrșitul anului și ne-am spune: Trece acolo, Mitică, toate veniturile tale pe timp de un an. Dacă se dovedește că ne-ai înșelat, s-a zis cu autorizația ta, atît pentru tine, cît și pentru ceilalți membri ai familiei, pe viață. Neștiind ce date au despre mine, nu-mi dă mina să fac declarații care m-ar costa atît de mult!”

— Și cînd sînt prinși recurg la subterfugii. Acte autentice de donații, moșteniri, imprumuturi, rate și multe altele. Un florar a prezentat un act de moștenire în valoare de 500 000 lei. Actul era legal și semnat de mama lui. Numai că mama lui în 10 ani nu cîștigase mai mult de 200 000 lei, din care se și întretinuse. Un altul a prezentat două acte de imprumuturi de 40 000 lei. Imprumuturile fuseseră acordate de doi muncitori necalificați, cu familie numeroasă. În asemenea situații Legea 18 face excepție de la Codul civil și prevede-riile ei permit neluarea în considerare a unor astfel de acte. Acestea sînt cazuri cla-

re. Alteori însă se constată că cel care a imprumutat avea posibilitatea s-o facă.

— Știu un cioban în această situație. I-a imprumutat cu act autentice, fratelui bun, 50 000 lei. Numai că fratele avea cecuri de peste 50 000 lei. Vilă. Tablouri scumpe...

— Instanța nu ia în considerare acte a căror preconstituire este evidentă. Nu ia în considerare nici expertizele în care bunăvoința sau excesul de zel ale expertului sînt de domeniul naivității. Dealtfel, cu excepția caselor unde există posibilități tehnice pentru expertiză, toate celelalte expertize suferă de tentația expertilor spre absolutul teoretic.

— Am avut ocazia să cunosc cîteva cazuri în care au fost promovate recursuri extraordinare în favoarea piriților. N-am înțeles cum au ajuns pînă la ultima instanță, cu adevăra de care dispuneau?

— Nu toate comisiile își exercită rolul activ. Un dosar de Legea 18 rar poate fi citit și înțeles exact, dacă nu mergi să vezi la fața locului.

— În multe din scrisorile pe care le primim la redacție sînt întrebări și rugăți să intervenim împotriva denunțurilor abuzive.

— Cel ce sesizează poartă răspunderea penală pentru afirmațiile pe care le face, dacă se constată reaua credință. Și reaua credință se poate vedea din însăși materialitatea faptelor incriminate. Scrisorile anonime se resping. Semnăturile false nu sînt posibile, întrucît comisiile au obligația de a-l chema pe semnatar și a-i atrage atenția asupra prevederilor legii, în cazul că informațiile lui sînt inexacte și compromit onoarea celui reclamat.

— Și încă ceva: bacșișul este ilicit? Mulți spun: „Sînt banii mei, mi-au fost dați, de ce să-i refuz?” Cel ce lucrează după program zic: „E munca mea, timpul meu liber”. Meditatorii: „Activitatea mea este utilă”. Darurile de numă de asemenea sînt des evocate...

— Bacșișul este ilicit. Munca după program trebuie autorizată. Darurile de numă, în bani, sumele exagerate sînt în afara muncii...

— Comitetul Politic Executiv a hotărît lărgirea comisiilor, crearea unei comisii de îndrumare la nivel județean.

— Tocmai în vederea orientării activității comisiilor către manifestările de esență ale fenomenului ilicit, pentru creșterea rigorii în aplicarea și interpretarea legii, pentru scoaterea activității unor comisii din făgașul periferic, nesemnificativ și ancorarea lor în răsucirea drumurilor.

NICOLAE CRISTACHE ■

Accident După dumnealui, potopul

De instituția divorțului, de-a lungul timpurilor, nu s-au servit numai oamenii de rînd. Au folosit-o chiar spirite foarte alese, fără să reușească s-o înnoabileze. Divorțul a rămas reprezentarea juridică a unui accident de viață. Uneori nu se poate altfel. Vicepreședintele unei instituții onorabile, aflăm în cursul unei documentări recente, vrea totuși să se poată și altfel. Să se facă

astfel încît certificatul lui de bună purtare să arate ca și cum nu s-ar fi căsătorit niciodată cu o fată mai tînră cu 22 de ani. Lupta lui pentru o nevastă mai bună să pară nu atît dreaptă, cît mai ales firească. De mai multe zile, telefoanele din birourile specialiștilor zbirnie cu următoarea întrebare: Cum să facă tovarășul vicepreședinte să anuleze căsătoria? Nu, nu! Nu prin

divorț. S-o anuleze, să fie așa ca și cum n-ar fi existat niciodată. Dacă de pildă ar declara că a fost mințit, că ea suferea de niște boli pe care i le-a ascuns, i-ar da o sumă de bani ca să recunoască, sau ar forța-o, important e dacă se poate sau nu se poate, restul aranjează el.

Viața ei? A copiilor ei? Care viață?... La el nu se gîndește?

C. NICOLAE ■

O „iubire“ de 30 000 lei

— Se poate, onorată instanță; oi fi greșit și eu, o fi greșit și soția — nu știu ce să spun. Ceea ce contează este, zic eu, posibilitatea de a nu ne despărți, de a continua căsnicia...

Cu puțin timp în urmă, Elena B. — domiciliată în comuna Bolintin Vale, județul Ilfov — a cerut instanțelor judecătorești competente desfacerea căsătoriei încheiate în urmă cu numai un an între ea și soțul său Ion B., cu același domiciliu. Motivul? Lipsa de afecțiune a soțului, dese neînțelegeri cu acesta, izgonirea ei din domiciliu (deși aștepta să devină mamă).

Cerere cu care, în ciuda tuturor stăruințelor de împăcare depuse de președintele completului de judecată la termenele convenite, piritul a fost de acord. (Din punctul lui de vedere, firește!) Situația în care, potrivit legii, instanța a trecut, așa cum se cuvenea, la judecarea cazului...

Dacă părțile nu vor să se impace, nu se impacă — procesul își urmează drumul său, potrivit normelor procedurale.

Surprinzător însă, la un moment dat, soțul pirit își schimbă total atitudinea în legătură cu cererea de divorț a soției. Subit, acesta nu numai că nu mai este de acord cu desfacerea căsătoriei, dar face tot posibilul pentru a demonstra că pronunțarea unei asemenea soluții de către instanță ar fi o adevărată catastrofă, o greșală de neiertat. (De aici și dialogul de începutul acestor rânduri!) Merge până acolo încât, deși până atunci negase, acum recunoaște că ar fi fost posibil ca la înrăutățirea relațiilor cu soția să fi contribuit într-un anumit fel și el însuși etc., etc...

Nimic rău — s-ar putea susține. Dacă soții se impacă, fie și în cel de al doilea sprezecea ceas, tot e bine.

Din păcate nu aceasta este însă situația în cazul de mai sus. Și iată de ce.

După cum spuneam la începutul acestor rânduri, până într-un anumit moment al dezbaterilor, Ion B., soțul pirit, nu s-a opus în nici un fel la desfacerea căsătoriei cerute de soția reclamantă. Dimpotrivă! Schimbarea sa de atitudine, atât de brusc intervenită, s-a produs numai în momentul în care, dincolo de relațiile afective dintre soți, instanța a trecut și la dezbaterile chestiunilor materiale. Mai concret: în momentul în care, văzând că numitul a încasat singur un CEC bun comun al soților (în valoare de 30 000 lei), l-a obligat să restituie suma încasată, aceasta urmând apoi să fie împărțită între soți, potrivit legii.

În schimbul a 30 000 lei, Ion B. s-a declarat însă gata... să se lase autoconvins de necesitatea „salvării“... căsniciei...

Firește, instanța nu s-a lăsat indusă în eroare. A pronunțat și desfacerea căsătoriei din vina lui Ion B.

Intr-o căsnicie bunele sentimente nici nu se pot vinde, nici nu se pot cumpăra. Cu atât mai mult prin intermediul instanței!

Birocrație cu...

coadă de mătură

În urmă cu aproape șapte ani, prin 1972, între conducerea C.A.P. Periș — județul Ilfov — și Nicolae Mărgărit — din comuna Ciocănești — s-a încheiat următorul contract: în calitate de cooperant, N. M. s-a angajat să execute până la 15-01-1973 un număr de câteva mii de mături — unele cu coadă, altele fără; în calitate de contractant, conducerea amintitei unități agricole s-a angajat să-i pună la dispoziție toate cele necesare: paie de mătură, sirmă și material lemnos (cozi de mătură). Contract care, în parte, a fost respectat de ambele părți.

La un moment dat însă, conducerea C.A.P.-ului nu a mai pus la dispoziția lui N.M. toate materialele necesare — în speță, materialul lemnos. Motiv pentru care nici acesta nu și-a putut onora în continuare contractul semnat...

Reținem — aceasta se întâmplă prin 1973...

Și anii au trecut: și 1973; și 1974; și 1975; și 1976; și 1977; și 1978... Vreme în care, în loc să vadă ce este de făcut pentru a debloca aprovizionarea cu materie primă, unii factori de răspundere din conducerea unității în cauză au început să „aprovizioneze“ conflictul astfel creat... cu tot felul de hirtii și hirtuțe. Ba privind „paguba“ creată de N.M.; ba privind prelungirea contractului; ba privind tragerea la răspundere civilă a lui N.M. pentru nerespectarea contractului... ignorat de inșiși factorii de răspundere din unitate!

Așa se face că deși în realitate unitatea era aceea care îi datoră lui N.M. suma de 5 264 lei, cea care se plinge că ar fi fost „păgubită“ este tot unitatea! Și drept urmare îi impută lui N.M. suma de 10 394 lei drept... „pagubă“ pentru prejudiciul pe care acesta l-ar fi creat, chipurile, prin... „neexecutarea contractului încheiat în 1972!“

Firește, adresându-se instanței — Tribunalul județean Ilfov, secția civilă — lui N.M. i s-a făcut dreptate, imputația astfel emisă a fost anulată, neexecutarea contractului în cauză fiind reținută în sarcina C.A.P.-Periș.

Ceea ce impune o întrebare: cine și în cât timp va mătura din unitate în cauză asemenea atitudini — și birocratie și dăunătoare material? Pentru orice eventualitate, noi ținem la dispoziție o mătură. Cu coadă!

TITUS ANDREI ■

„Scurtcircuite“ în cooperarea fabricilor

Cămașa personală și cămașa vecinului

sau de ce nu umblă autoutilitarele fără roți

Amplificate electronic vocile sunau puternic și limpede. Din cînd în cînd, în scurgerea cuvintelor ce se doreau, și erau, o laborioasă analiză a muncii, răzbătea și cite o undă de nemulțumire, acel soi de nemulțumire care se simte mai ales din ton decît din vorbă. Carosierii de la Autobuzul — era vorba de adunarea lor generală — chiar aveau de ce să fie nemulțumiți. Este foarte adevărat că în cei trei ani al actualului cincinal producția industrială a întreprinderii a crescut cu aproape 46 la sută, că există pe benzile de montaj numeroase produse noi și oamenii de la concepție și tehnologie au asimilat autoutilitare, autobuze și troleibuze foarte moderne. Tot adevărat este însă și faptul că în anul trecut planul producției marfă n-a fost realizat în întregime. Una dintre cauzele acestei situații este de natură externă. Mai precis: circa 60 la sută din volumul pieselor și agregatelor folosite în produsele curente provin din cooperare și anume din 147 de unități economice din țară. Dintre acestea — de pildă — întreprinderea de autocomioane-Brașov și întreprinderea de autoturisme-Pitești au livrat Autobuzului, în anul trecut, mai puțin cu 224 motoare și respectiv citeva mii de jeți. De aceea am încercat să aflăm mai concret ce a însemnat acest fapt pentru activitatea curentă de producție și iată ce ne-a declarat inginerul Mihai Captariu, șeful serviciului plan: „Adevărul este că motoarele de la Brașov și jețiile de la Pitești ne sînt livrate uneori chiar sub nivelul graficului lunar. Citeva exemple: în ianuarie 1978 am avut de primit conform contractului 140 de motoare; ne-au fost livrate doar 125 iar din acestea 3 bucăți în ultima zi a lunii. În februarie, din 140 de bucăți am primit doar 93. La jeți cam la fel: în noiembrie din 8 000 de bucăți am primit doar 3 491. Și notați că adesea aceste livrări, deja sub contract, se fac și către sfîrșitul lunii respective. Cu alte cuvinte vă întreb: ce

au montat secțiile între 1 și 15 ale lunii? Și notați că putem vorbi și astăzi despre aceleași lucruri“.

În adunarea lor generală, ca răspuns la întrebarea lansată de colectivul întreprinderii de utilaj chimic Grivița roșie, carosierii de la Autobuzul au hotărît să realizeze suplimentar, în acest an, o producție netă în valoare de 10 000 000 lei. Depinde de noi să recuperăm restanțele și să dăm produse peste plan, de munca și capacitatea noastră creatoare — au spus vorbitorii cu acest prilej. Evident că în ceea ce li privește așa este; dar ce facem cu întirzierile în aprovizionare? Așadar, iată-ne, împreună cu șeful biroului cooperare de la Autobuzul, Liviu Munteanu, la Pitești, la întreprinderea de autoturisme, pentru a ne interesa de problema jeților. Aici, la serviciul desfacere, șeful acestuia, inginerul Gheorghe Radu, nu crede că există o asemenea problemă, a jeților, dar acceptă să confrunte actele. Citeva telefoane, citeva socoteli pe hirtie și: „La jeți-piese de schimb contractul a fost onorat în întregime iar la capitolul jeți-cooperare (pentru producția curentă) există într-adevăr un minus de 2 500 de bucăți. De ce? Răspunsul nu mai este de resortul nostru“.

Înainte de a trece la resortul următor facem și noi o verificare a fișelor de expediție și constatăm că cifra de 2 500 s-a majorat la 4 500. Să fi fost vorba doar de o simplă omisiune?

Deoarece la serviciul livrări nu mai primim nici un răspuns, mergem în secția unde se produc obiectele cu pricina. Șeful acesteia, inginerul Busuic Dumitru, vrea parcă să ne blocheze cu următoarea frază: „Degeaba ați venit la noi, vina pentru nelivrări o poartă Galațiul, ne dă tablă puțină și uneori necorespunzătoare“. Oare chiar așa să fie? Mai discutăm totuși cu unele înșistente, de una de alta și încet, încet aflăm că dincolo de vina presupusă sau existentă a laminoriștilor gălățeni aici, în secție, s-au înrădăcinat citeva re-

Anchetă cetățenească

În ce regim lucrează restaurantul dietetic?

În urmă cu 15 ani funcționa în Capitală un excelent restaurant dietetic. Se afla plasat pe o stradă centrală, dar în același timp era ferit de zgomotul specific marilor artere. Clădirea era luminoasă și însoțită iar serviciul aproape ireproșabil. Lumea care frecventează asemenea restaurante este o lume deosebită, cu ea e nevoie de multă răbdare și mai ales tact. Majoritatea clienților care vin aici sînt bolnavi ori pensionari. Dar asta nu înseamnă că nu frecventează localul și oameni perfect sănătoși care de timpuriu s-au gândit la binefacerile unei alimentații raționale.

Cum spuneam, lucrurile mergeau prea bine. Atunci a venit cineva cu o idee: să mute dieteticul din acest local și în locul lui să facă o Casă de modă ce n-a văzut Parisul. Și cum ideile păguboase n-au nevoie de prea multe argumente — de data asta sînt păguboase — pentru că fac repede prozele, restaurantul nostru a fost mutat, ca o secție, în clădirea „Cinei“. S-a schimbat profilul localului, s-au dărîmat instalațiile făcute, și nu peste multă vreme s-a inaugurat Casa de modă, că pe strada aceea de restaurant era nevoie și nu de Casă de modă a dovedit-o repede timpul: Casa de modă și-a închis porțile.

Să ne întorcem la restaurantul dietetic, devenit secție dietetică. La „Cina“ clienții se bucurau și aici de un serviciu și de o bucătărie de prima mînă. După un număr de ani „Cina“ intră în reparație. Cu acest prilej se hotărîște mutarea secției dietetice în altă parte. I se dă cezarului ce-i al cezarului, și se stabilește ca secția să devină din nou restaurant dietetic. Se deschide noul local unde funcționează și astăzi, adică pe strada Lipsceani, în locul fostului restaurant „Mureșul“. O primă greșală. Un local cu o asemenea destinație nu prea are ce căuta pe o arteră comercială. Anii au trecut, fama restaurantului a început să scadă, clienții au început să-l ocolească, îndeplinirea planului a început să fie o problemă.

Și atunci ce facem cu „Mureșul“? „Mureșul“ nu mai este rentabil, „Mureșul“ nu mai are clienți, „Mureșul“ în sus, „Mureșul“ în jos...

În locul unei analize mai temeinice — luînd în considerație vadul și profilul unității — conducerea I.A.P.L. Segarcea reurge la unele măsuri care au un singur scop: redresarea de urgență a situației economice precare a unității. Primul salon este sacrificat pentru a se deschide secția noi cu vînzarea la stradă. Apar crenvurșii și plăcintele, vînzarea începe să fie mai bună, ne aflăm doar pe o arteră comercială, și din nou liniștea pare a se fi instalat în localul de pe strada Lipsceani.

Care sînt de fapt marile probleme care nu au fost rezolvate? După părerea noastră această unitate este un fel de copil vitreg al trustului. Pretențios în ceea ce privește aprovizionarea, dar foarte puțin rentabil. Bătaie de cap multă, bene-

ficii puține. Și atunci localul este lăsat în voia soartei, atenția conducerii I.A.P.L. Segarcea fiind îndreptată spre marile unități cu probleme dar cu mari beneficii.

Multe lucruri nu sînt în regulă la „Mureșul“. Este de neînțeles cum se poate ca o unitate cu un asemenea profil să primească carnea de vită cu un procent de grăsime atât de mare: la 50 de kilograme carne, grăsimea reprezintă 5-7 kilograme. Aprovizionarea se face de la o zi la alta. Nu se știe deci care sînt alimentele pentru a doua zi. Din această cauză, meniurile nu sînt prea variate. Programul unității este mereu schimbat, cu toate că aici avem de-a face cu o clientelă oarecum stabilă și deci fluctuațiile de orar nu-și au justificare.

Nu înțelegem de ce nu se introduce aici micul dejun, atât de cerut de consumatori.

Ni se semnalează că donatorii de sînge care alfădată erau clienți statornici au început să ocolească localul. Unitatea are o singură intrare, pe aici vin clienții, pe aici se desface marfa. Dacă lucrurile ar fi corelate, n-ar fi nici un fel de problemă, dar de foarte multe ori aprovizionarea se face în timpul cînei, sub privirile uimite ale clienților.

Localul este decorat în culori sumbre (fețele de masă sînt în totală discordanță cromatică cu materialul care acoperă paravanul), toate parca special alese în vederea tăierii apetitului consumatorilor; salonul are un aspect de improvizatie, de sărăcie, mesele au sticlă deasupra. Greșeală, gravă greșeală. Și cantinele au astăzi un aspect mai civilizată, mai intim.

Cum era și normal, multe din observațiile noastre le-am discutat cu tovarășa directoare adjunctă Alexandra Ojoc și cu tovarășul director Vasile Gache, care ne-au mărturisit că, din punctul dumeleor de vedere, „Mureșul“ constituie o unitate de care se ocupă cu precădere chiar respingînd aprioric remarcă noastră că restaurantul dietetic ar fi un fel de copil vitreg al I.A.P.L. Segarcea. Și atunci ca și acum susținem că „Mureșul“ este chiar un copil vitreg. Sugerăm conducerii I.A.P.L. Segarcea să chibzuiească mai mult asupra situației create la Restaurantul dietetic „Mureșul“. Atunci poate că s-ar reveni în cazul maestrului bucătar care, conform celor ce-a declarat tovarășul director Gache, a fost luat de acolo, deoarece nu avea cum retribui un maestru bucătar la o unitate de categoria a II-a.

Bucătarul, avea să ne declare Marin Petcu, ospătar la Capitol (fost ani în șir ospătar la secția dietetică de la „Cina“) este totul. Măiestria lui, a continuat interlocutorul nostru, este determinantă, deoarece nu este o artă să faci mîncare bună folosind condimentele și grăsimile necesare. Adevăratul maestru este cel care face mîncare gustoasă într-o bucătărie dietetică. Pe vremea „Cinei“ veneau oamenii într-un număr impresionant să mîncească la noi. Îi serveam cu

guli care sugerează optica potrivit căreia mi-e mai aproape cămașa mea decît a vecinului. Pe linia de fabricație a jeților pentru autoutilitare se produc jeți și pentru turismele de tip ARO. Foarte bine. Numai că acestea din urmă, jețiile pentru ARO sînt confecționate dintr-o tablă ceva mai subțire, în consecință o materie primă mai ușor de prelucrat, o productivitate mai bună și un mai mic procent de rebuturi (la jețiile pentru autoutilitare procentul de rebuturi atinge uneori cifra de 30 la sută). În plus, trecerea producției de la un tip de jeți la altul reclamă reglarea liniei tehnologice timp de vreo două zile. Așa că se preferă fabricarea jeților pentru ARO. „Așa că — ne mărturiseste pînă la urmă inginerul — eu trebuie să-mi fac planul, nu-mi convine să schimb toată ziua, bună ziua producția de linie. Fiindcă ați venit dumneavoastră, Flacăra, vom încerca să realizăm totuși o mai bună ritmicitate a livrărilor“.

Este bine, firește, dacă se vor obține succese în această încercare ce — să o spunem mai pe nume — constituie chiar o obligație. Mai ales că invocarea inițială („vina o poartă Galațiul“) nu are temeiuri prea solide. După declarația unei persoane competente în materie, un reprezentant al serviciului de aprovizionare, și anume tehnicianul Constantin Nica, lucrurile stau astfel: „pentru tabla jeților de autoutilitare, mă refer la cantitățile contractate, secția nu are motive să se plîngă. Atît pentru anul trecut cit și pentru perioada actuală“. Și încă ceva, ceva ce ar trebui să încerce conducerea secției jeți. La preșele și mașinile de rulat obezi din linia jeților lucrează femei. Neritmicitatea de care tot vorbim este aici destul de prezentă: unele muncitoare reușesc să păstreze ritmul de înaintare pe bandă, altele, mai fragile fizic, cumulează stocuri mari de piese pe care nu reușesc să le manipuleze în timpul venut. S-ar cuveni ca aici, la asemenea mașini cu alimentare nemecanizată, să se facă o investiție de creație tehnică care să ușureze munca.

...Un lanț deci al micilor slăbiciuni, un mod de plasare a răspunderilor, o inerție în fața propriilor dereglări. Depinde de noi au spus carosierii în adunarea lor. După cum se vede: de noi dar și de ceilalți cu care cooperăm, adică de noi toți.

VICTOR CONSTANTINESCU ■

drag, cu toate că, sincer vorbind, nu-i nici o afacere să fii ospătar la un restaurant dietetic. Un restaurant dietetic are nevoie de săli luminoase, însozite, soarele fiind mama sănătății. În salon nu trebuie să pătrundă nici un fel de miros de bucătărie. Mirosul de bucătărie taie apetitul unui om sănătos, dar unui suferind, ne-a mărturisit în final ospătarul Marin Petcu.

Dar așa cum ați se rupe acolo unde este mai slabă, tot așa și la restaurantul „Mureșul“ au început să apară mici anomalizări între responsabilă unității, Silvia Cimpeanu, și dieteticiana, pe numele ei Elena Hornoiu. De la început sîntem dator să menționăm faptul că dieteticiana unității este departe de a fi ceea ce se numește un lucrător comod. Mereu nemulțumită, mereu în agitație, mereu afanizată. Dar, cum nemulțumirile dumeleai pornesc, în marea lor majoritate, de acolo de unde își face meseria, sîntem înclinați, din acest punct de vedere, să-i dăm dreptate. Dieteticiana este persoana care se declară nemulțumită de calitatea unor produse, dumeleai nu este satisfăcută de felul cum este aprovizionată unitatea, dumeleai este aceea care cere ca porțiile de regim rămase de pe o zi pe alta să nu mai fie servite, dumeleai este persoana cea mai „indezirabilă“ din unitate.

Sigur că în cadrul unui restaurant care are de îndeplinit un plan, un asemenea om este incomod, dar acest om are calificarea și priceperea necesare și dacă ar fi folosită cu mai mult tact, lucrurile s-ar rezolva în sensul cel mai bun, iar cel ce ar avea de ciștigat ar fi în primul rînd consumatorul. Lucrurile încep să se complice, Elenei Hornoiu i se desființează postul de dieteticiană, fiind trecut cu aceeași retribuție pe post de laborantă. Este aproape de neînțeles cum de a fost posibilă o asemenea măsură. Este vorba doar de un restaurant cu profil dietetic și tocmai acest post se desființează. Cunoaștem punctul de vedere al conducerii I.A.P.L. Segarcea care justifică această măsură ca o consecință a unor dispoziții superioare care au cerut reducerea unor posturi T.E.S.A., dar ținem să precizăm că nu sîntem convinși că tocmai acest post trebuia redus, cu atît mai mult cu cit din 2 000 de lucrători cit are I.A.P.L. Segarcea există un singur post de dieteticiană. Pe undeva a fost puțină pripeală, și sîntem convinși, că promisiunea tovarășului director Gache de a se vedea ce se mai poate face — în toate privirile menționate — va fi menținută și transformată în fapte. Avem certitudinea că în momentul cînd restaurantul își va găsi matca pe care o merită va putea deveni un bun aducător de beneficii. Susținem acest lucru pe baza unei practici verificate în toată lumea. Acolo unde sînt clienți și deci se rulează fonduri, este imposibil să nu se scoată beneficii, cu atît mai mult cu cit comerțul practicat de noi are cu totul și cu totul alte scopuri. Dorim și cerem o cotitură în munca acestei unități despre care vrem din toată inima să scriem numai lucruri bune. Pînă atunci însă...

DAN BIRLADEANU ■

Reporteri in circuit

BUCURĂȚI-VĂ, OAMENI BU

(Urmare din pag. 1)

Ninge frumos în seara aceasta la Arad. Seară pentru concerte de muzică de cameră și pentru recital la orgă pe muzică de Johann Sebastian Bach. De undeva, prin coridoarele întortocheate ale Palatului culturii se aud, clare, voci dulci, rotunde, globulare, cu timbru omogen, cu intonație exactă, revărsându-se în aerul solemn, interpretând câteva madrigaluri de Palestrina sau de Monteverdi cu o frazare ca sub boltă de catedrale. Ascultă și rămi înmărmurit în ninsorea fragilă, pe malul Muresului somnolent, plantat cu arbori reci și dantelați, sub felinare ca niste coifuri medievale. Într-una din sălile de repetiții ale Filarmonicii din Arad repetă corul „Emil Montia”, premiat recent la marele concurs coral de la Arezzo pentru extraordinara sa polifonie, după corul universității din Hamburg și din Oslo. Înaintea corurilor din Lübeck și din Budapesta. Cine sînt acești oameni de rezonanță, aceste instrumente vocale delicate și expresive, constituind o orgă curată de trupuri prin care muzica primește sens și se distilează în sonorități polifonice? Maria Ciobanu (o coincidență de nume, care nu o impresionează, cu o celebră cîntăreață de muzică populară) e telegrafistă în Direcția județeană O.T.Tc. Arad, Maria Culesar e macaragistă la I.V.A., Felicia Spinu e pur și simplu mama a trei copii, Tatiana Panalot Sofrag e desenatoare tehnică la Institutul de proiectări județean din Arad, Victor Sofrag, sotul ei, este tehnician constructor la I.C.S.H.I. Arad și face parte din formație de cînd era elev, Alexandru Olah e profesor de matematică în comuna Sofronea, Gheorghe Moș e electrician la Uzina electrică, Petru Dan e tehnician la I.V.A., Dan Brădăsteanu e electromecanic la Secția 2 C.F.R. Arad etc. Ei urmăresc rotunjind aceleasi sunete, disciplinați, atenți, transfigurați de muzică, plini de riduri și cu părul alb, adolescenți și tineri cu mărul lui Adam prominent, întorsi de la ore grele de muncă, prin ninsorea calmă, în haine de sărbătoare, fericiți că descoperă împreună arhitectura sonoră a madrigalului Renașterii, a „bocetelor străbune” culese și prelucrate de Alexandru Pașcanu, a cîntecelelor de dor, de dragoste de tară.

Dirijorul corului e un bărbat modest, sub ochelari în ramă de aur, ușor timid, ușor jenat că l-am deranjat, ușor stingaci și dezechilibrat ca un om trezit dintr-o dată la realitatea brutală a zgomotului din universul savant al armoniilor interioare: Gheorghe Fluieraș, în viața de toate zilele fagotist în Orchestra simfonică a Filarmonicii din Arad:

Veniți la Holod într-o zi de iarnă, spre primăvară, într-o duminică albă, cînd gîrul izbucnește prin zăpadă cu încăpăținare, brematur și mătăsos, cînd casele par din povesti și miștile se odihnesc pe genunchi, iar fumul cosurilor scrie pe cer texte apocrifice. Veniți la Holod să cunoașteți dinastiile de actori Solomie Lucreția, Solomie Gheorghe, Solomie Ana, Solomie Floare și Solomie Nicolae sau Junc Floare și Junc Petru, oameni dintre deal și cîmpie care joacă teatru de ani de zile, parcă de cînd se știu pe sine și pe moșii și strămoșii lor, improvizînd la nesfîrșit cronica nescrișă a existenței comune. N-am văzut niciodată teatru făcut cu credința și naivitatea, cu promptitudinea și înțelepciunea acestor țărani, acestor muncitori cu fețele sparte în tîndări de vînt, de hohote de plîns și hohote de ris, care știu să pună pe gînduri sate întregi și comune de oameni, care fac din viața cotidiană teatru esențial și din teatru viață adevărată și pildă. Veniți să-i vedeți pe marii actori țărani din comuna Holod jucînd evenimentele vieții lor și ale altora, improvizînd piese de teatru din dosarele comisiilor de judecată ale comunei, interpretînd oameni vii, cunoscuți din universul lor de muncă și de viață, descoperîndu-le erorile și satirizîndu-le comportamentul, trăgînd la răspundere, acuzînd, moralizînd cu inteligență, fantezie, umor și tandrețe. E extraordinar cum s-au ales acești oameni din miile de oameni ai comunei, cum s-au înțeles să sfideze la început ironiile comunității și neîncrederea vecinilor în întreprinderea complicată și delicată a înjghebarii unei trupe de teatru popular; e extraordinar cum s-au trezit făcînd teatru, cum și-au dat seama de vocația lor pentru teatru, cum și-au descoperit înclinațiile spre un aume gen de roluri și cum s-au profilat în cadrul trupeii sintetizînd, de fapt, personajele cheie ale vieții în comunitate, conferindu-le încărcătura filozofică necesară pentru a trece dincolo de niște simple imitații de viață. Veniți să vedeți cum se face teatru nescris la Holod, cît de dense sînt replicile, cît de firesc dialogul, cît de bogat în elemente de viață, în metafore, în proverbe (care nu sună niciodată dogmatic!) și cît de curată și de profund morală e arta lor. Veniți să o cunoașteți pe

nana Lucreția Solomie, interpretă de referință universală, cu o inteligență, cu un umor și cu o ironie demne de cele mai savante invenții ale scenii.

In teatru (monument arhitectonic) din Oradea se joacă în seara aceasta „Matca” de Marin Sorescu, în limba maghiară. Spectacolul pus bine în scenă, tragic, jucat cu discernămint, într-un decor ca o plasă de păianjen, cu ape involburate mimale de pinze albastre, într-o atmosferă de luminare care se stinge. Public discret și avizat, Liniste de fund de mare. Afișul colorat în nuanța spectrelor lacustre, cu imagini fotografice proiectate difuz, înregistrează, pretutîndeni în oras, numele actorilor, regizorului, scenografului, ca într-un inventar modest de echipă mixtă: Irina Banyai, Gustav Lázcs, Toth György, Marton Erzsebet, Acs Tibor, Wellmann György, August Molnar și Virgil Mlloia. Reținem declarația dramaturgului Marin Sorescu făcută cronicarului dramatic din cotidianul „Crisana”: „Am venit la acest spectacol cu o mare curiozitate și emoție, dornic să aflu cum se va încadra piesa în versiunea scenică orădeană, după ce asistasem la atîtea altele montate la București, Geneva, Helsinki sau Piatra Neamț (spectacol de autor). Și această montare mi-a demonstrat cît de greu se transformă un poem filozofic și politic într-un spectacol de interes pentru public. Spectacolul de la Oradea — pot afirma — este o bijuterie ca gîndire scenică, interpretare și forță de soc. Am asistat la interpretări creatoare ce au modificat litera textului dar s-au păstrat în spiritul piesei... As mai adăuga că în felul în care a fost conceput vizual, prin plastica mișcării, a efectelor de sunet și lumină, spectacolul poate fi înțeles și fără să cunoști limba”.

Mircea Bradu, un bărbat tînr și cărunț, elegant și fermecător, operativ, convingător și expresiv în activitatea sa de director al Teatrului de stat din Oradea, are marea merit de a fi înțeles exact rolul instituției pe care o conduce, în succesiunea de evenimente din cronica zilei, și de a o fi plasat în miezul vieții. Este avantajul omului care a trecut prin gazetărie, prin muncă de activist cultural, prin bibliotecă, prin arhivă, prin „nopti albe” la masa de lucru. Dramaturg cu opt piese proiectate sub luminile rampei, apreciate sau privite superficial de cronicarii dramatici din motive mai mult sau mai puțin estetice, Mircea Bradu are cîteva piese noi în sertar și nenumărate proiecte în inventarul discret al laboratorului de creație. Dar este un director de teatru admirat și realmente iubit de cei 200 de oameni care compun ansamblul împărțit din punct de vedere lingvistic în două: secțiile română și maghiară.

În biroul său comod și incomod, totuși cald și primitiv, e asaltat de actori, de actrițe, de regizori, de pictori scenografi, de mașiniști, de contabili, de ziaristi. Răspunde tuturor exact, fără falsă pudoare, fără nervi. Pește cîteva zile, la Oradea, urma să se desfășoare „Festivalul teatrului scurt” și directorul avea probleme complicate de repertoriu, de programare, de cazare, de masă etc. și, desigur, de prestigiu: Teatrul din Oradea a împlinit de curînd 50 de ani de activitate și a fost decorat cu Ordinul Meritul cultural clasa I.

— În ce sens acționează un director de teatru care vrea să „întînească” spiritul de acțiune al unui colectiv?

— În primul rînd am schimbat rolul secretarului literar. Din pasiv, din birou de registratură și de arhivă l-am făcut activ; adică l-am pus să creeze repertoriu. L-am pus să traducă piese, să se ocupe de tinerii scriitori care pot scrie teatru pentru noi, să conducă un cenaclu de dramaturgie. Investigînd, am descoperit două piese care ne servesc exemplar în direcția tradiției noastre de a monta piese istorice: am tradus un text de Lope de Vega, „Misteriosul principe transilvan”, în care e vorba, în fond, de Mihai Viteazul și am mai tradus un text atribuit recent lui Euripide, „Resos”, în care e vorba de un rege din istoria eroică a primilor noștri străbuni. Apoi, chiar la ultima ediție de anul trecut a Festivalului teatrului scurt, am prezentat o piesă cu extraordinare implicații și ecouri, evident, contemporane, jucată în premieră mondială la Oradea acum aproape 200 de ani și intitulată: „Uciderea lui Grigore Vodă Ghica”, text citit de colectivul nostru cu ochii omului modern și transformat dintr-o indicație bibliografică într-un spectacol adevărat și modern.

În același teatru există și colaborează, în virtutea relațiilor de serviciu (ah, ce cuvînt nepotrivit în acest context!) noul director al teatrului, Mircea Bradu, și vechiul director al teatrului, Eugen Țugulea, actor.

— Chiar dacă întrebarea mea vi se va părea dură, vă rog să-mi răspundeți totuși cum vă simțiți acum ca simplu actor sub

o nouă direcție și într-un teatru pe care l-ați condus vreme de 15 ani?

— Normal. Nu am fost dat afară din post. Nu am fost nici măcar invitat politicos să plec. N-am mai putut și gata. Am obosit. Vreau să mă realizez, pînă la sfîrșit, ca actor, nu ca director de teatru, pentru că meseria mea e de actor.

Zenoboiu Domide a fost operat de curînd, pe cord deschis, de către echipa doctorului Radu Deac din Tirgu Mures. E un bărbat înalt, uduitor ca o trestie, ușor asimetric, cu ochi de fosfor, care trăiește și se bucură de viață cu o voluptate extraordinară. E un fanatic al filmului de animație! Ocupă în Oradea un apartament dintr-un cartier încălzit cu ape termale din sîpetul de comori exotice al băilor Felix. A realizat singur sau ajutat de colaboratori, pînă acum, 250 de filme de animație! A primit sute de diplome, de medalii, de premii naționale și internaționale, și-a inventat, și-a construit singur aparatele necesare complicatelor mișcări de imagini din filmele sale desenate, spre stupefacția, spre admirația unor mari cineasti, într-o cameră de doi metri pe trei. Operat pe cord deschis, operat de marele medic chirurg Radu Deac, acest nobil artist amator al animației, descendent de mare elevație sufletească al lui Walt Disney, prin nefericit al unor castele de nisip, izolat ani de zile din cauza bolii sale, a creat o operă răspîdită cu elogii și premii, dar a rămas un om modest, un om din Oradea, unde nu există încă un studio de animație și unde, deocamdată, puțini oameni înțeleg lupta lui de unul singur pentru film! Are acum cîteva colaboratori credincioși, cîteva elevi de la liceul de arte plastice care îl ajută și speră să primească fonduri pentru înzestrarea unui microstudio de desene de animație, pentru ca nu cumva omul acesta uimitor de inteligent și de obsedat pentru cinematograful desenat să rămînă în memoria noastră doar ca un om de inimă, un om care a suferit una din cele mai grele operații pe inimă din anele chirurgiei românești. Ultimul său premiu îi recunoaște valoarea fără drept de apel: premiul I pentru film de animație la Festivalul național „Cîntarea României”.

Luminată fie pentru totdeauna casa frumoasă din Roșiori (de lângă Satu Mare), unde ne-am întîlnit cu bărbatul „corului cîntenar țărănesc”, bucurîndu-ne de ospitalitatea lui Andreica lui Moari Nuțu Lichii, om din povesti, cu înfățișare de urias, cu voce de tunet. Luminată fie pentru totdeauna casa frumoasă în care toate se clădesc după cele patru puncte cardinale, după cele patru vînturi; spre dimineață, spre amiază, spre amurg și spre miez de noapte, pe patru strune de vîioară, sub patru anotimpuri și unde aproape toți membrii corului poartă cîte patru nume de oameni: Mura lui Dicu Nuțu Trezii, Vasilica Anii Lușchii lui Tudor, Mura lui Gheorghe Anii lui Ilie sau Octavianu lui Mitru Trezii, Gusti lui Floarea Siii, Dicu lui Nuțu Trezii, Vasilica Nufului Iulcii, Florica lui Nuțu Lazi, Morica lui Ioani Manti, Nuțu lui Nuțu Mitru Podăriții, Mărioara lui Loati Nuțu Trezii s.a. De mai bine de o sută de ani, familiile lor se adună la școală cu mic cu marc, serile, după zile de muncă grea în cîmp, la pădure, la fin, își reazemă coasele, sapele, greblele de zid, își pun clopurile alături și intră cu sfială în sălile de clasă, să cînte în cor. Uneori, spune dirijorul corului, profesorul Petru Vacarciuc, sînt atît de obosiți de muncă, încît se lucrează la „curatul sunet al perfecțiunii” pe voci, lăsînd o parte din oameni să doarmă cu coatele pe bănci, trezindu-i apoi ca să adoarmă ceilalți, și tot așa, pînă noaptea tîrziu cînd oamenii se întorc acasă iluminați de frumusețile muzicii și toropiți de oboseala dulce a cîntecului. Dar de ce sînt nevoia acești oameni să cînte în cor? Pentru că au învățat, de-a lungul anilor, că numai împreună, cîntîndu-și jalea și bucuria, sărbătorîndu-și înclinația spre frumos în hainele lor cele mai bune, pe scenele căminelor culturale din vecini, trăind și muncind împreună sînt indestructibili și își păstrează limba curată și melodioasă, aici, la în-crușare de vînturi, aici, la poalele stelelor. De cîteva ani își construiesc singuri un cămin cultural, după planurile lor, un fel de palat al muzicii, o catedrală a sunetelor, angajîndu-i pe marele meșter zidar din sat Covu lui Mihaiu Gilii și pe marele meșter dulgher Vasalica a Bărbuseului. Duminicile se string pe șantier, urcă pe șchele, zidesc cărămida cu cărămidă toți coriștii din sat (!), și dacă le va da cineva o mină înțelegătoare de ajutor, în vară sau în toamnă roșioreni de lângă Satu Mare vor intra cîntînd, tîndu-se pe după umeri: „Am fo' și'om și'!” Dirijorul corului e un bîr-

bat tînr, venit mai demult în acest sat profesor, căsătorit aici, cu copii, adoptat oameni pînă într-atît încît, spune el: „cum toți îmi sînt unchi, mătuși, veri, poți, bunici, cumnați și așa mai departe”. Cea mai mare cinste care li s-a făcut oamenilor din cor a fost venirea prietenilor ei a corului Madrigal condus de Mircea Constantin. E adevărat că madrigalul listii au cîntat aici într-o sură, sub ploaie de stele a universului, printre cîntec greierilor și în mireasma finului de cîrind cîntat (ca într-o romanță populară) dar s-au simțit bine. Astăzi, corul cîntenar țărănesc din Roșiori este laureat Festivalului național „Cîntarea României” și satul răsună de cîntece pînă noaptea tîrziu în liniștea eternităților de-o clipă ale satului.

La Vama, în nordul plin de păduri și dealuri încărcate de mistere, legende frumoase, am intrat într-o casă ca într-un cunctor de oale. Înăuntru, oameni bătrîni cu ochi uleiți un bărbat cu palma grea la gură, altul, miinile desfăcute pe masă. Miinile acestora care iradiu lumină și pe care le auzeai vîind în întinerie dinlăuntru, amestece cu ploaia delirantă de afară, mi-au reținut cu numai privirile, ci mi-au intrat în memorie ca niște rădăcini din care tot așteptam să izbucnească un cires înflorit. Sînt miinile unuia dintre cei mari meșteri olari din ramura ceramici

Realitatea ilustrată

Ne amintim cu

Și privim cu bu

imo

NI!

de Vama, traversind citeva secole de singurătate și privilegiu sărace odinioară, îmbogățind muzee și interioare mai mult sau mai puțin sofisticate de familie din Austria, Elveția, Franța, Italia, Republica Federală Germania, Olanda, Belgia, dar mai ales din România... Măinile meșterului Iosif Frei fac oale de lut care cîntă cînd le duci la ureche. Lucrează de la 16 ani și va implini în curînd 61. L-am întrebât de unde a învățat meșteșugul ăsta care prelungește lutul... în „gură de aer” și cuprinde „cer”? „D-apoi, din moștrămoși, de pe la unul Biro Geza și de pe la altul Pál Geza, toți olari bătrîni și buni, cu vopsele de pămînt și roată învîrtită cu piciorul. Au mai fost cîțiva olari buni aici, dintre care unul Maley Iuliu a murit săracu' anul trecut, a avut cancer și s-o făcut pămînt și oale. Dar este unul Țintas Mihai care lucrează în atelierul nostru, harnic și bun. Și mai sînt fiul meu Csaba Frei și nora mea Paraschiva Frei, care pictează tare mîndru în culori de pămînt ulcioarele noastre cîntătoare. Și tot așa, apa trece pe rîu, plouă, ninge, vine soare și crește griu și cîntă ciocirlii și noi învîrtim roata și facem ulcele, facem ulcele pînte-coase, farfurii, oale de sarmale, oale de nănași, oale de fete mari, oale de nuntă și de țînt lapte și vin și țuică și alte cele și le pictăm cu flori să vină cîmpul la oameni cu toată setea și roua pe buze”.

Privesc tulburat tabloul imens, deschis ca o poartă nefrecată, intitulat „Memorut și norodul”, semnat de Ion Popdan. În atelierul înalt dintr-o clădire veche, cu aer de bazar dintr-o piață îndepărtată, lîngă acum de automobile și clătînată de dangătul clopotelor, cu scări mușcăite, dostoievșchiene, Ion Popdan, un urias cu barbă și ochelari prin care se vede cum apune soarele pe cer albastru, ne simțim întorși cu multe secole înapoi. Tablouri lîngă tablouri, aglomerate pe un balcon interior cu scară de lemn, rafturi lungi de cărți ca într-o bibliotecă universitară, cu „Fenomenologia spiritului” de Hegel dominînd monumental restul volumelor, șevalete, fotolii sculptate, scaune sănătoase de lemn, draperie imensă invocînd muzică de operă și culise de teatru, dau interiorului o atmosferă de vrajă și elevație ușor eclectică. Urmăresc tabloul „Memorut și norodul”, în care istoria coboară dină la fundul sufletului și sentimentul continuității noastre pe acest pămînt se oficiază parcă într-un aer rarefiat, de catedrală universală sau într-o cetate de pămînt: „Pentru mine, fiecare tablou înseamnă documentare demnă, cred, de un tratat de istorie, cu bibliografii, cu fișe, cu meditație îndelungă asupra personajelor din compoziții, cu dăruire prin transfigurare la șevalet. Cînd am trecut la pictura intitulată „Avram Iancu și Kossuth”, vă rog să mă credeți, eram în stare să-l recunosc pe „crăișor” — din milioane de umbre ale oamenilor zbuciumați prin istorie, prin secole — dintr-o singură aruncătură de ochi și chiar dacă ar fi stat cu spatele la mine! Eu vreau să pictez istoria neamului meu ca o istorie fără sfîrșit și dacă reușesc să îmbogățesc această mare avere românească măcar cu un colț de tablou, cu un centimetru pătrat de artă.

Se poate oare imagina astăzi o călătorie la Satu Mare fără speranța de a-l cunoaște și de a-l vizita pe Ion Popdan, pictorul unor sublime decantații și ambiții de a exprima esența sufletului nostru zbuciumat, a unui mare dor de propria noastră istorie? Pictează, gravează, scrie „Jurnal de contemplație” și de lucru, scrie versuri, cîntă la vioară, cîntă la chitară, predă pictura unor tineri învățăcei, citește filozofie adîncă, iubește viața ca un om ale cărui bătăi de inimă lovesc marginile lumii, cu un aer timid de membru într-o orcheștră simfonică și de savant al culorilor. E o mare bucurie și o mare certitudine să știi, să știi că undeva, într-un oraș din țara aceasta fabuloasă, trăiește un om care pictează de-a dreptul pe sufletul nostru: pictorul Ion Popdan din Satu Mare, cetățean pe o planșă careia savanții îi spun tot mai des în ultimul timp „un sat mare”!

Viața frumoasă trăită de oamenii locurilor prin care am trecut se întregeste astfel cu luminoasa lor nevoie de cultură și de artă, cu posibilitățile nelimitate de a se manifesta în societate ca proprietari și producători, creatori de artă și cultură, ca beneficiari ai civilizației noastre spirituale, ca oameni care se pot bucura din plin de talentele și aptitudinile lor. Existența bogată în evenimente pe care o trăiesc adaugă permanent noi valențe, noi circumvoluțiuni la profilul multilateral al celor, ce construiesc propria lor viață ca pe o operă de artă!

La Sarmizegetusa

La Sarmizegetusa Regia
inima mea ingenuchind de trei ori după datină,
piatra încuviințează și mă primește în marile
sanctuare,

singur să urc pe colină
spre miezul de flacără al ceasului unu.

Să știu de unde îmi începe graiul
ce mi s-a împlîntat
adînc în carne

ca o secure uitată-n trupul meu de veacuri —
de unde mi se trage vîlaga în sînge și în faptă
și care drum e cel adevărat

cînd se-nțește vifor-n istorii de ruginesc
popoare

sub propriile lor stindarde

și-n propriul lor grai lovit de învrăjpire...

Cum să-mi rămînă rădăcinile vînjoase ca piatra

peste care trec milenii — lege și simbol —

Sarmizegetusa

de neclintit din propria ei țară.

IOAN EVU ■

Imn hunedorean

Orfice arderi cunoaștem, Sudoarea

înflorește în laurii frunților. Cîntecul

nostru stă în picioare-n lumina oțelului tînăr.

O artă poetică dură ne umflă pînzele albe

ale acestei călătorii prin mulțimi. Cei ce strigă

iubirea de patrie și n-au acoperire de sînge-n

lumină

să vină aici, să-nțeleagă de ce sîntem patetici.

Cunoaștem direct de la surse-adevăruri de cîtorie,

Nimeni nu ne pune pe buze cătușe. Orașul

respiră egal

prin ferestrele din ochii noștri. De aici se vede

mai clar

miezul de foc al lumii. Ideile sar din inima

poetilor

ca jerbele scînteilor din șarjele de aliaj nobil.

Argumente pentru acest poem dezbrăcat

de convenții îmi stau

vocile confrăților mei, cătărate pe muntele

limbii române

scotînd chiote copilărești să împrăstie ceața din

vînturile care vin de departe. Iată dovezi

celor adînc implicați în marile nuntiri ale focului

cu oamenii din patria adevărată.

EUGEN EVU ■

Iubirea de frumos

Scritorul om

Pe dealul Feleacului, la Cluj, aproape de casa unde și-a viețuit Blaga ultimii ani într-o casă plină de prunci, lucrează și trăiește scriitorul Dumitru Radu Popescu. El cunosc de cînd eram elev de liceu și se cuvine să mărturisesc încurajarea și ajutorul de care am avut parte din partea dumisale. Lucra la revista **Steaua** și venea periodic la cenaclul din podul casei de cultură de lîngă Biblioteca universitară, vorbind celor care își rosteau versurile acolo cu un gust sigur și entuziasm cînd simțea puțința unor valori autentice. Mi-au ținut de cald cuvintele lui încurajatoare în acea vreme, cînd elevul ce eram nu prea aveam în oraș un braț mai ocrotitor. Din seratarul mesei lui de lucru din strada Florea, la sediul revistei pe atunci, îmi putea împrumuta o sută de lei ca să-mi plătesc masa de amiază.

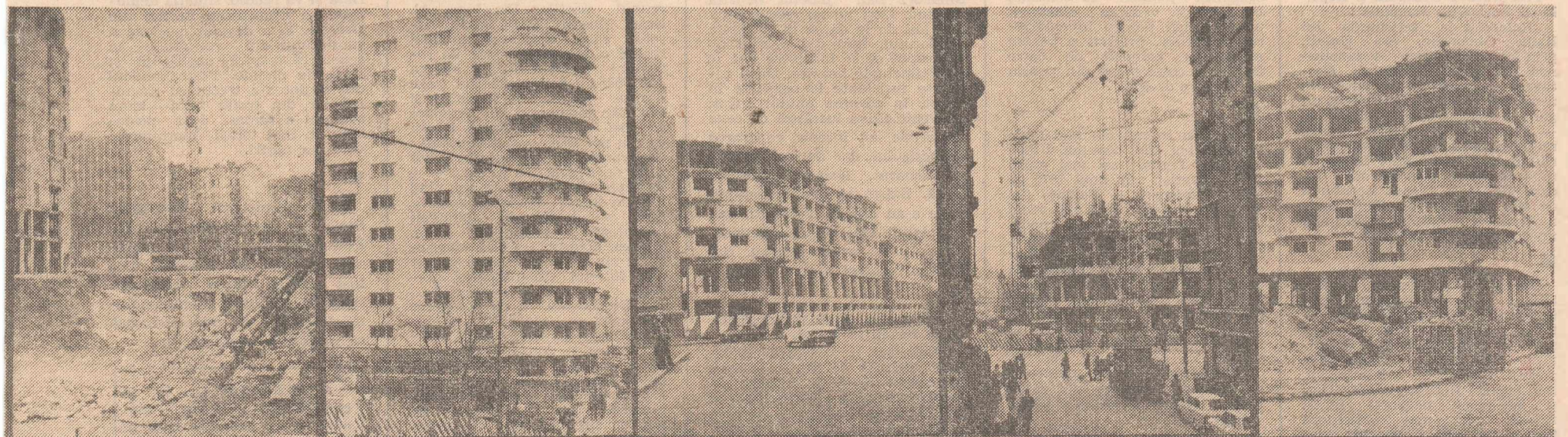
I-am citit zilele acestea cartea de articole scrise de-a lungul anilor, **Virgule**, apărută la Editura Dacia, și mărturisirile paginilor ei mi-au readus în față anii a două decenii în urmă viețuiri acolo la poalele Feleacului în preajma lui Agirbiceanu și Blaga, părinții scrișului nostru în această parte de țară.

Nimic nu-l fascinează mai mult pe Dumitru Radu Popescu decît să stea de vorbă cu oamenii, să-i asculte. Are o mulțime de prieteni în toate părțile țării, în toate profesiile, e gata să ajute pe oricine să-și îplinească pe cit se poate chemarea, se bucură ca un copil de orice ispravă bună a altuia, gata în miez de noapte să iasă întru ajutorare. A studiat medicina și-i pregătit de tînăr pentru binefacere. Opera lui de romancier și dramaturg de pînă acum cită o cunosc este mărturia unui suflet ce caută dreptatea, care se sufocă într-un mediu fals și întunecat. Însemnarea, răzbunarea cerului după *o ploaie îndelungă s-ar potriivi ca acoperămînt sălașului cald de viațuire ce-l propune cititorului său. Preocupat de istoria noastră națională, în ultimii ani mai ales de epoca lui Ștefan cel Mare, cunoscător din aproape al lui Sadoveanu și al marilor ardeleni, cred că în această direcție își va aprofunda mesajul. Dealțul paginile cele mai dense din cartea sa de mărturisiri sînt cele evocîndu-l pe Sadoveanu, Iorga, Rebreanu și Agirbiceanu. Un articol ce nu trebuie să ne scape niciunua dintre noi intitulat „Un cîmîtir pentru eternitate” ne aduce aminte dureroasa realitate că mormintele corifeilor Școlii ardeleni sînt departe de patrie, că osemintele lui Samuil Micu, Gheorghe Șincai, Petru Maior, Inochentie Micu, Ioan Budai-Deleanu sînt în pămînt străin, că Blajul trebuie să se învrednicească într-o zi să-și întoarcă fiii și părinții acasă, mai ales că țările ce le păstrează copirșeele de bronz nemuritor ne sînt prietene.

IOAN ALEXANDRU ■

noție:

măsurile stabilite, într-o perioadă de circa doi ani, vom putea reconstrui complet orașele și localitățile care au avut de suferit” (martie, 1977)

rie

nea tonică, în plină transformare a Capitalei, din martie 1979

Sintem un grup de locatari din bulevardul Tineretii nr. 6, Timișoara. În acest imobil a funcționat o circumă în stradă, cu ani în urmă, creându-ne multe neplăceri. Acum 5 ani am primit fericită veste că această circumă se va desființa. Mare ne-a fost bucuria, dar nu de lungă durată, întrucât circumă a fost mutată din stradă... în fundul curții, într-o magazie improvizată, comună cu locatarii. Rezultatul: noaptea de noaptea scandaluri, zburătoare, bețivi. Este o veritabilă catacombă menită a adăposti bisnițarii, chiar și ziarul „Drapelul Roșu” din 22 martie 1978 a sesizat unele aspecte, degeaba însă. (Ana Halaș, împreună cu 8 locatari)

Din partea Consiliului popular al municipiului Craiova:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către Ilie Georgescu din Craiova: în urma cutremurului din 4 martie 1977 grajdul numitului a suferit avarii grave, în locul său acesta construind fără autorizație o nouă construcție cu două camere și sală. Întrucât I.G. a procedat fără a obține o autorizație prealabilă, consiliul popular a emis în mod legal decizia de demolare a respectivei construcții.”

Sintem un grup de studenți seralști ai Facultății de științe economice din Cluj-Napoca, care facem zilnic naveta din Turda, locuind aici. Întrucât autogara Cluj-Napoca este situată la marginea orașului, solicităm prin aceste rânduri forurilor în drept să dispună mașinilor să ne ia din fața Teatrului Național, situat pe artera principală către Turda — ne referim la cursa de la ora 20,45 — ceea ce ne-ar da o oră în plus de timp liber, deci de odihnă. (Ioan Bădău, Turda)

Comitetul județean Bacău al P.C.R.:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Gh. Roșu, din comuna Săucești: la data de 30 martie, din cauza repetatelor lipsuri de la serviciu, acestuia i s-a desfășurat contractul de muncă conform art. 130 litera „i” din Codul Muncii; în legătură cu șeful femeii, Grigore Stratula, menționăm că în urma mai multor scrisori adresate Comitetului județean de partid, a fost sancționat.”

În ultimul almanah FLACĂRA, care mi s-a părut deosebit de interesant, am descoperit totuși o inadverență: romanul polișt al lui James Hadley Chase, publicat sub titlul „Clubul mușchetarilor” — tradus din limba franceză de către Ersilia Moroianu, unde figurează cu titlul „Pochette surprise”, a mai apărut în anul 1969, în colecția „Aventura”, sub titlul „Abonament pe trenul spre iad”, tradus pesemne din limba engleză de către Constantin Popescu, după originalul intitulat „The Guilty are afraid”. Ce ne facem cu acest „abuz” de titluri, pentru aceeași carte? Sau e vorba de un abuz de încredere, la adresa noastră, a cititorilor? (Ioan Pavelescu, Cluj-Napoca)

Procuratura Generală a Republicii Socialiste România:

„Referitor la scrisoarea lui Radu Gheorghe, din Galați, prin care se plînge că sancțiunea aplicată invinutului Costache Pecingină — care, în urma unei discuții, i-a distrus un gard despărțitor valorind 266 lei — avîndu-se în vedere prețul redus al acestuia și împrejurările în care s-a comis fapta, în mod temeinic Procuratura locală Galați a dispus scoaterea de sub urmărire penală a invinutului, el fiind obligat la plata unei amenzi de 400 lei.”

De citeva săptămîni, întrucît tonajul mașinilor depășește puterea de rezistență a celor citorva poduri de lemn ce leagă șoseaua circulară dintre localitățile Cotmeana, Ursoaia, Negești, Grajduri, Săndulești, Bărânești, Bunești, Drăgolești și Buzoiești, organele I.T.A. refuză să mai efectueze transportul pe întregul traseu, în această situație noi, muncitorii, fiind obligați să facem pe jos cîte 4 până la 14 kilometri. Această situație nespuse de grea pentru noi, mai

ales acum, pe vreme rea, nu-și poate găsi rezolvarea decît prin construirea podurilor, cele actuale avînd rol de provizorat. Dar nimceni nu se interesează de asta. (Marin Negescu, Negești)

Consiliul popular al sectorului 3:

„Referitor la scrisoarea numitei Ioana Maria Mitu cu domiciliul în București, prin care reclamă nerezolvarea cererii de stabilire a domiciliului în Capitală a părinților săi: la Consiliul popular al sectorului 3 nu a fost depusă nici o cerere în acest sens a părinților lui I.M.M. Aceasta a fost invitată totuși să depună la Consiliul popular al sectorului actele necesare întocmirii formelor legale în problema solicitată.”

Nu-mi găsesc cuvinte de mulțumire pentru fapta bună la care ați contribuit, aceea de a-l ajuta pe doctorul Mihai Iubu din Cluj-Napoca să mai lucreze. În afară de minunile ce le-am văzut cu ochii mei — oameni care nu auzeau deloc acum aud pînă și vocea la receptorul telefonului! — personal am suferit de surzenie, nu auzeam nici măcar trenul trecînd pe lângă mine, eram obligată să folosesc un aparat auditiv; după primele tratamente, iată, nu mai am absolut deloc nevoie de acest aparat. Vă mulțumesc încă o dată, la fel cum îi mulțumesc din suflet și acestui minunat om care se numește Mihai Iubu. (Ana Gogu, Dragna de Jos, Prahova)

Din partea Ministerului Muncii:

„După cum menționează și tovarășul Ovidiu Simionescu din comuna Cruiu, județul Ifov, problemele care îl preocupă — pensionarea pentru invaliditate, desfacerea contractului de muncă, săvîrșirea unor fapte penale de către anumite persoane etc. — au fost analizate și soluționate definitiv de către organele competente, inclusiv Procuratura Generală a Republicii Socialiste România și Tribunalul Suprem.”

Am citit cu interes articolul din FLACĂRA nr. 2/1979 despre blocul A41 din Sighișoara — vecin cu al nostru — și ne-a șocat afirmația tovarășului inginer Mihai Moldovan, din finalul articolului, cum că blocul A41 ar fi o excepție. Poate dînsul nu a trecut prin blocurile A11, A14 și A22. Avem aceleași necazuri ca și vecinii noștri, nu am văzut măcar deșeu de lucrări, și din noiembrie anul trecut, cînd au fost predate aceste blocuri, reparăm intruna, încercînd să punem în stare de funcționare instalațiile, ușile și ferestrele, lucru care trebuia făcut de constructor. (Constantin Ciobotaru, strada Splaiului 44, bloc A13, scara C, ap. 7, Sighișoara)

Din partea Consiliului popular al județului Vilcea:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției FLACĂRA de către Nicoleta M. Enache din comuna Perişani, Vilcea, prin care sesizează faptul că nu a primit pensie de urmaș și nu s-a făcut inventarierea bunurilor în urma decesului tatălui infior: s-a luat legătura cu Consiliul popular al comunei Perişani, în vederea alcătuirii unei comisii pentru inventarierea bunurilor, precum și pentru rezolvarea primirii de către N.M.E. a cotei parte din pensia la care are dreptul.”

Vă scriu în numele mai multor cetățeni din comuna Uliuc, județul Timiș, cei mai mulți fiind navetiști: în anul 1976 pe ruta Timișoara — Buziaș s-a terminat înlocuirea liniei vechi de cale ferată cu una nouă, așezată pe traverse din beton. Pînă aici toate bune, atîta doar că avem acum mari necazuri la urcarea în tren întrucît Regionala C.F.R. nu a dispus înălțarea peronului, astfel că în unele locuri distanța de la sol la treapta vagonului atinge 1,20 metri! Vă dați seama la ce chin sintem supuși pentru a ne urca, mai ales cei mai vîrstnici. (Mircea Stăncel, Uliuc, Timiș)

Din partea I.I.S. PROGRESUL, Fabrica de încălziminte București:

„Urmare scrisorii adresate re-

dacției de către Mariana Niculescu prin care aceasta își arată nemulțumirea în legătură cu comportarea șefului de magazin „Antilopa” din strada Covaci nr. 6: verificîndu-se cele semnulate, se constată că între cei doi au avut loc discuții privind atribuțiile de serviciu... Menționăm că șeful de magazin, Tănase Rucăreanu, a fost sancționat cu „avertisment” pentru tolerarea și întreținerea unor discuții neprincipiale cu subalternii.”

În 25.09.1978 am revenit la o comandă făcută încă din iunie librăriei „CARTEA PRIN POȘTĂ”, solicitînd almanahuri pe 1979: SCÎNTEIA, FLACĂRA, MAGAZIN, CINEMA și FEMEIA. În data de 19.10 am primit confirmarea, cu specificația că mi se vor expedia pe măsură ce vor apărea. Din toate însă nu mi s-a trimis decît almanahul MAGAZIN! Eu locuiesc în munți; pentru a le cumpăra din Hunedoara, de la Difuzarea presei, ar trebui să mă mut în municipiu, să stau la coadă de la 5 dimineață. În plus, respectivele publicații le-am solicitat pentru a fi citite de mai mulți oameni. Ne este greu să le procurăm altfel. (Maria Dimitriu, comuna Ghelar, Hunedoara)

Din partea I.M.G. București:

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Ion Enache, subinginer la secția scularie din cadrul întreprinderii noastre, vă comunicăm: tovarășului Enache i s-a atribuit o garsonieră confort I din fondul statului, în strada Izvorul Rece, blocul S.14; în cazul său întîrzierea în rezolvarea problemei locuinței s-a datorat faptului că o întreprindere nu poate acorda imediat locuință, cit și celui că dînsul a refuzat în prealabil o garsonieră pe considerente de confort și distanță.”

Din partea Centralei de prelucrare a lemnului:

„Referitor la sesizările făcute redacției FLACĂRA de către Olga Stăvulescu, Dumitru Vladu și Cristina Mirea: din studierea documentelor, precum și din discuțiile purtate cu colegii și colegele acestora, cu organizația U.T.C., a rezultat că în activitatea acestora s-au manifestat o serie de deficiențe — părăsire frecventă a locului de muncă de care răspundeau, pasivitate față de muncă etc. Cu toate măsurile întreprinse de colectivul întreprinderii de organizația U.T.C., în loc să-și schimbe atitudinea, în data de 14 octombrie 1978 ele au depus cerere de lichidare, iar din data de 16 octombrie au părăsit întreprinderea.”

Sintem patru familii — Mihai Acs, Valeria M. Alexandru Buia și Victoria Vaida — de la ultimul etaj, 4, al blocului B5, strada Stejarului nr. 21A din orașul Singeorz Băi, județul Bistrița-Năsăud. Deși nu au trecut decît trei ani de la darea în folosință a blocului, încă din primul an a început să se infiltreze apă în apartamentele noastre. După repetate insistențe la organele în drept, în toamna anului trecut au venit cîteva lucrători cu ceva materiale, au început repararea acoperișului, dar după două zile au dispărut, lăsînd lucrarea... baltă. Există și alte defecțiuni, ușile s-au montat greșit și cad, instalațiile sint defecte. De promis ni s-a promis mereu, dar nu s-a rezolvat practic nimic.

Din partea Comitetului municipal Buzău al P.C.R.:

„Referitor la scrisoarea adresată redacției de către Viorica Atudorei: luînd în discuție situația locativă a tovarășei, om al muncii de la Direcția sanitară a județului Buzău, Comitetul Executiv al Consiliului popular al municipiului Buzău i-a atribuit garsoniera nr. 22 din blocul 133 A, strada Karl Marx.”

Din partea Consiliului județean al sindicatelor Bistrița-Năsăud:

„Referitor la scrisoarea adresată revistei FLACĂRA de către Liviu Furtos, subinginer la întreprinderea de utilaj tehnologic din cadrul C.I.C.M. Bistrița, prin care solicită sprijin în obținerea transferului în interes de serviciu, vă comunicăm: conducerea C.I.C.M., reanalizînd situația tovarășului L.F. în funcție de actele depuse pentru întreținerea familiei, a aprobat transferul său în interes de serviciu la unitatea solicitată din Marghita, județul Bihor, începînd cu data de 1 martie a.c.”

Citînd articolul CE LOC OCUPĂ ÎN MENIUL ALIMENTAȚIEI PUBLICE BUCĂTĂRIA ROMĂNEASCĂ din FLACĂRA nr. 4/1979, m-am gîndit să sugerez celor în drept: nu atît varietatea rețetelor — care este pozitivă — cit „uniformitatea” ca aspect a mezelurilor ce se vînd uneori în alimentarele noastre, dezorientează cumpărătorii, dar „orientează” în schimb anumiți vînzători spre venituri ilicite, astfel că niciodată nu poți fi prea sigur din ce sortiment fac parte cele cîteva „felii” adăugate la sfîrșit, drept completare la gramaș. Cred că o diversificare de prezentare a mezelurilor, conform denumirilor lor clasice, ar fi binevenită. (O. Ionescu, Ploiești)

La solicitarea Comitetului județean Ialomița al P.C.R., publicăm următoarele: În Ialomița, întrucît nu există nici o instituție profesionistă de spectacol, s-a dezvoltat substanțial mișcarea artistică a amatorilor. Întotdeauna însă, prin grija organelor locale de partid și de stat, s-a împletit arta amatoare cu cea profesionistă, datorită ajutorului primit din partea Operei Române, a unor reputate colective de teatru, cum sint cele ale Nationalului bucureștean, „Lucia Sturdza Bulandra”, „C.I. Nottara”, Teatrul de Comedie etc., unele dintre ele avînd stagii permanente în Slobozia, oferînd în același timp spectacole admirabile oamenilor muncii din județ. O strînsă colaborare s-a creat și cu uniunile de creație, cu Conservatorul din București, I.A.T.C. Cenaclul revistei „Luceafărul”, condus de poetul Nicolae Dragoș, a fost în nenumărate rânduri la noi, organizînd întîlniri de neuitat. Ținem să mulțumim și pe această cale tuturor acestora, cu atît mai mult cu cît, pe lângă actul de cultură pe care l-au realizat, nu au avut și nici nu ne-au creat nici nouă sentimentul că îndeplinesc o sarcină „de serviciu”, că s-ar afla în provincie și că nu i-ar mai interesa calitatea muncii lor.

Tomai în acest context ni se pare cu totul deplasată maniera (sic!) în care a abordat un grup de actori cunoscuți — conduși de Corneliu Leu, directorul Casei de filme nr. 4 — întîlnirea cu cei peste 600 de oameni ai muncii din municipiul Călărași, în seara zilei de 5 martie. Se prezenta la cinematograful ORIZONT filmul „Drumuri în cumpănă” și alături de Virgil și Mariana Calotescu erau de față Amza Pellea, Colea Răutu, Ion Dichiseanu, Gil Dobrică și — venînd mai tîrziu, deranjînd un emoționant moment poetic — Mircea Albulescu. Evoluase grupul poezilor Ion Iuga, Al Brad, Mircea Birsilă și M. Vișoiu, care câștigase publicul creînd o minunată stare de receptare a frumosului. Mircea Albulescu a spus două-trei fraze despre sosirea în Călărași și atît, iar momentul de stupoare a fost creat de Colea Răutu care a povestit — să fim atenți: era vorba de prezentarea unui film, de o gală, de ce nu? — o întîmplare veche de 15 ani, cînd într-un hotel din altă zonă a țării a descoperit „gingăni mișcătoare”, întîmplare care, spunea, actorul, i-a fost sugerată de modul în care l-am primit noi, într-un cinematograful pregătît „ca pentru inspecție”... Ion Dichiseanu a ris fotografic și a spus un banc peltic. A cîntat frumos Gil Dobrică. O mențiune pentru Amza Pellea care nu a „aderat” la superficialul de pe scenă. Și cam asta a fost tot. Aplauzele — vă asigurăm, tovarășe Corneliu Leu — au fost de circumstanță. Vă rugăm să reveniți, și nu cu sufletul la gură. Sinteiți datori față de dumneavoastră. Vă putem oferi noi, credeți-ne, dacă doriți să știți care e pulsul unei receptări adevărate, cîteva exemple.

Din partea Comitetului sindicatului Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj-Napoca:

„Ca urmare a sesizării tov. Ileana Vasu, apărută în revista FLACĂRA nr. 4/1979, vă aducem la cunoștință: la Universitate nu a fost vorba de aminarea festivității tradiționale a pomului de iarnă, ci de expresia hotărîrii unui for oficial care ne-a fost făcută cunoscută la data de 21 dec. 1978... În ce privește presupusa schimbare a destinației fondurilor, precizăm că sumele sindicatului prevăzute pentru organizarea pomului de iarnă (în buget la cap. VI, art. 1 a și b), respectiv o parte din sumele realizate de sindicat pentru întregirea fondurilor necesare sărbătoririi pomului de iarnă (5 000 lei), au fost virate în contul Consiliului județean al sindicatelor Cluj...”

N.R. — Comitetul sindicatului susține exact aceleași două lucruri ca și Ileana Vasu: 1. — că festivitatea nu s-a ținut, și 2. — că fondurile au luat altă destinație!?! Atunci — care-i baiul?!

Din partea Ministerului Apărării Naționale:

„Referitor la sesizarea făcută redacției de către Olimpiu Diugan și alți trei locatari din Ilușa și Uriu, județul Bistrița-Năsăud, prin care arătau că locotenentul-major Petru Cătișanu, Unitatea militară nr. 01331 Dej, i-a determinat să-i dea unele sume bănești, cu promisiunea că le va construi gardurile din zid la curțile gospodăriilor proprii: ca urmare a verificărilor s-a constatat că aspectele reclamate corespund realității. Pentru abaterile săvîrșite, ofiterul a fost judecat de Consiliul de onoare care a propus și M.A.N. a aprobat ca să fie trecut în rezervă începînd cu data de 29.01.1979. De asemenea, la data de 27.01. a.c., adunarea generală a organizației de bază a hotărît să fie exclus din partid.”

Mă numesc Dumitru Vișan, maistru chimist, și domiciliiez în Tirgoviște lucrînd la Combinatul de oțeluri aliate superioare din localitate. Citînd în revista FLACĂRA despre situația doctorului FLOREA DINU din Cîmpina, am fost nu numai amărit dar și indignat pur și simplu: cum este posibil să se tărăgăneze, ce interese meschin formează opoziția subterană ce îl împiedică pe acest om să-și facă pe deplin datoria față de știință, oameni și patrie? Mă alătur, ca om al muncii care a întîmpinat el însuși, acum niște ani, greutăți la fel, birocratic, tuturor celor ce pot și trebuie să urteze cît mai grabnic posibil situația realizării acestuia om de excepție.

Vă scrie familia Mazilu din Bacău, str. Republicii 40, blocul 40, scara C, etaj 1, ap. 4 care de la darea în folosință a magazinului „Gostat” de la parter nu mai are nici un pic de liniște. Mai ales noaptea. Copilul plînge și noi am devenit nervoși. De ce nu se aplică reglementările legale în ceea ce privește lupfa împotriva poluării fonice?

Mă numesc Ștefănescu Marieta și vă relatez situația deplorabilă a Cimitirului Eroilor din Orăștie. El a devenit o anexă a șantierului din vecinătate în sensul că respiră neglijență și lipsă de pietate. Peste rondoul din mijloc s-a trecut cu tractorul iar din troița din lemn sculptat a rămas doar postamentul. Sint totuși mormintele ostașilor noștri.

De la Ministerul Sănătății: Scrisoarea tovarășului Pătrașcu Petre din București, str. Biserica Ghencea nr. 7, sector 6, a fost trimisă spre rezolvare Direcției sanitare a municipiului București de unde urmează să primească răspuns.

● „FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați telefonul unde vă putem găsi.

SĂ-I AJUTĂM PE ACEȘTI OAMENI SĂ TRĂIASCĂ OMENEȘTE ÎNTRE SEMENII LOR

Strada Gala Galaction din București, case a căror priveliste odihnesc ochiul, jaluzele după care se poate ghici o viață tihnită, o stradă ferită de vacarmul mașinilor, pașii trecătorilor se aud, două siruri de tei, probabil îmbătători la vremea lor, îi însoțesc destinații.

Și totuși, pe această stradă, Ileana Gheorghiu, în vîrstă de 68 de ani, strîngînd într-o poșetă puținul ce-i poate folosi pentru câteva săptămîni, se furisează de la o poartă la alta, compătimită de vecini, găzduită de prieteni. Casa cu numărul 67, cu nimic mai prejos în înfățișare decît a celorlalte surate, i-a fost leagănul tinereților ei, oferindu-i încă adăpost. Dar ce se întîmplă? În anul 1972, Ileana Gheorghiu, împreună cu frații săi hotărîsc să vîndă imobilul în care locuiau familiei Sirbu, soți și fiică. Zis și făcut. Actele de vînzare-cumpărare sînt întocmite în fața oamenilor legii, casa se cumpără la prețul de 63 de mii lei și iată, o viață nouă poate începe. Dar ce caută acolo încă Ileana Gheorghiu? — se întreabă cu vîdită supărare și chiar cu surprindere, acum în 1979, familia Sirbu. De ce ne otrăvește ea viețile noastre cu viața ei? „Dar, chiar așa! Cum de o suportată? Ce caută ea aici?”

„Tovarășe dragă, am fost trasi pe sfoară”, ne spune Alexandru Sirbu în vîrstă de 58 de ani, fost om al muncii, cazanier, după propriile lui afirmații, bucurîndu-se de pe acum de dreptul la pensie. „Numai datorită aranjamentelor și mismarurilor Ileanei Gheorghiu la notar — se căinează Al. Sirbu — am cumpărat această blestemată de casă împreună cu...”. „Împreună cu 235 mp?” „Împreună cu această femeie (care nu vrea încă să moară, putem traduce) și datorită căreia nu vine să dăm foc la casă”. Cercetăm uimiți actul de vînzare-cumpărare autentificat de notariatul de stat, iscălit de vînzători și cumpărători și constatăm (citim) că imobilul, cu toate camerele și holurile și bociul și etajul și terenul său de folosință este vîndut „cu rezerva dreptului de habitatie viageră a vînzătoarei Gheorghiu Ileana, în una cameră avînd suprafața de 13 mp, situată la etaj, în fața, cu acces la dependințe”. Și în încheiere: „Noi, părțile contractante, sîntem într-un acord cu conținutul prezentului act”.

Și atunci, ne întrebăm iar, femeia aceasta, Ileana Gheorghiu, în vîrstă de 68 de ani, de ce se prelinge ca o umbră pe scările care duc pînă în

camera ei? Chiar intrăm. O odaie modestă, curată, un lavoar. De ce lavoar? În casă există doar baie, încălzire de la microcentrala construită de proprietar, lumină electrică! Ni se deschide usa unui dulap bătrînesc. O multime de sticle cu rezerve de apă. Ileana Gheorghiu profită de prezența noastră și își culege în grabă câteva schimburi pentru a pleca mai departe. Unde? „Mi-e frică să mai ies din camera mea. În ultimul timp dau rar pe aici. Mai capăt găzduire pe la prieteni, ne spune Ileana Gheorghiu. S-a mers pînă acolo că am fost dată în judecată pentru înșelăciune în actul vînzării”.

„Adică, tovarășe Al. Sirbu?” „Eu n-am știut că o iau și pe bătrînă. Ce este aceea habitatie viageră? Abia acasă m-am dumiruit”.

„Deci, abia după ce ai iscălit actul, după ce ai insistat ca acest imobil să vă fie vîndut dumneavoastră? O lege nu poate fi atacată pe motiv că nu ați cunoscut-o. Și, mai mult, nu poate fi încălcată. În plus dumneavoastră nu ați făcut nici o acțiune în termen, de anulare a actului. În termen util. Pentru că vă convenea să sperați că Ileana Gheorghiu va pleca în cele din urmă, într-o formă sau alta, din casă sau din viață. Nu sînteți singurul caz. Și cum evenimentul întîrzie, vreți să-l apropiați dumneavoastră. Dur, metodic și lent. Există și metode de a surpa viața unui om fără riscul juridic al lovirii omului cu un corp tare în moalele capului”.

„Cum, tovarășe, cum să accept eu să cumpăr o casă cu o asemenea clauză? Cînd eu în actul de proprietate m-am ferit să-mi trec copilul. Azi, miine, te dă afară!”. Iată deci că Al. Gheorghiu, (fără să știe oare?) exprimă o mentalitate — aceea a pîndei, a neîncrederii, dreptul de proprietate confundîndu-se la unii oameni cu un egoism agresiv. La discuția noastră participă și Luiza Sirbu în calitate de fiică de proprietar și de persoană care știe mai bine decît „știu, bătrînii” cum stau lucrurile.

„Un an și mai bine, spune dumneaei, ne-am împăcat de minune cu Ileana Gheorghiu. Ne cosea rochiile, serveam cite o cafea, rochia de nuntă dumneaei mi-a cusut-o”.

„Si apoi, deodată, relațiile s-au stricat, pe Ileana Gheorghiu, la vîrstă ei, a apucat-o cheful de a asculta muzică, tare, așa cum susțineți, a început să rupă scindurile

din pod pentru a-si face foc iar dumneavoastră călcați numai în golurile făcute de ea? Parcă aveți o microcentrală?”

„Da, nu mai plătea lumina, apa, încălzirea”.

Am constatat că Ileana Gheorghiu se achită de aceste îndatoriri trimițîndu-i banii cuvenii la C.E.C. și anunțîndu-și proprietarul prin notificări. Din 1974, urmează un lung șir de șicane pe care Al. Sirbu le neagă cu desăvîrșire — intreruperea luminii, interzicerea accesului la baie, blocarea ușii. Ileana Gheorghiu leșind odată chiar pe niște schele.

„Cînd l-am invitat, în urma unei notificări, la mine în cameră, în ziua de 15 septembrie 1978, față de martori, m-a bătut și a încercat să mă sugrume, declară Ileana Gheorghiu. Pentru altă asemenea tentativă, de data aceasta pe stradă, Al. Sirbu a fost amendat de Comisia de judecată cu 600 lei”. Reproducem textual din intervenția orală a Luizei Sirbu: „Iritarea noastră vine de acolo că ea a spus că se mută în șase luni. Nu s-a mutat!”. „Să vezi ce-ai s-o iei dumneata din loc!” se enervează Al. Sirbu. Luiza Sirbu îi comunică sincer, ca de la om la om, de față cu noi, că îi vine s-o arunce de pe balcon, dar se abține.

Spre edificare ne-am adresat tovarășului plutonier Ion Boțochi-nă, sectorist, de la circumscripția de miliție nr. 17:

„Este consemnat că în vara lui '76 am fost chemați de către Ileana Gheorghiu aflată în fața porții închise. După gard, Al. Sirbu agita un topor. Nu părea a fi dispus să taie lemne. Ne-a vorbit și injurios, drept care l-am amendat cu 500 lei. Un fapt mai grav, în seara zilei de 15 septembrie 1978, Al. Sirbu a fugărit biata femeie de-a lungul străzii Gala Galaction pînă la intersecția cu bulevardul 1 Mai, unde a imbrîncit-o în mijlocul carosabil al străzii. O mașină a frînat la timp. În frunte cu soferul, oamenii indignați l-au urmărit pe Al. Sirbu pînă în curtea sa unde, se pare, nu i-a fost ușor”. Prin ordonanța din 16 ianuarie 1979 Procuratura sectorului 8 i-a aplicat o sancțiune cu amendă de 1.000 de lei, evitînd o altă posibilă condamnare.

Secretarul organizației de bază nr. 13 a cartierului, Constantin Șoltuz, este necăjit și indignat de comportarea noului venit în cartier. Fiica veneratului scriitor Gala Galaction, Ileana Stănculescu, a primit-o adeseori pe bătrînă în stare de adîncă disperare. Există șansa ca în acest imobil să se trăiască omenește. Cu condiția respectării legii și a moralei.

ADI CUSIN ■

Casa „cu un as în mîneacă”

În Eforie s-a construit o casă. O casă foarte frumoasă, cu parter și etaj, pe strada B.P. Hasdeu la numărul 28. Apartine Zamferei Mocanu, 51 ani, veche lucrătoare în comerț.

La 7 decembrie anul trecut, Consiliul popular județean Constanța hotărîște prin Decizia cu numărul 606 trecerea în proprietatea statului a celor două apartamente, de la demisol și de la parter, ale Zamferei Mocanu, pe care nu le-a înstrăinat în termenul de un an prevăzut de lege. De sus, de la etajul care i-a rămas în deplină proprietate și folosință, Zamfira Mocanu contestă această decizie și se declară „surprinsă” că tocmai forurile care i-au dat aprobările pentru construirea casei „ii fac greutăți”. Ea vrea să lase impresia că atît Consiliul popular Eforie cit și Consiliul popular Constanța, căruia i se subordonează primul, au lăsat-o să-și construiască vila pentru ca mai tîrziu să-i ia o parte din această clădire și s-o treacă în proprietatea statului, conform legii 4 din 1973. Scriem aceste rînduri pentru a arăta cit de puțin adevăr cuprinde și, în fond, cit de nocivă este această afirmație a proprietăresei din Eforie care din două cuvinte trage toată spuza pe turta ei, seamănă eroarea și neîncrederea și încearcă să stîrnească compasiunea celor ce cunosc numai din auzite acest caz. Zamfira Mocanu se apără cu legea 4. Perfect, este dreptul ei. Însă ea uită că aplicarea sancțiunilor acestei legi în cazul vilei pe care a construit-o la Eforie este o consecință directă a încălcării aceleiași legi în construirea respectivei vile. Legea impune respectarea unei autorizații de construcție. A fost, această autorizație, respectată ori nu? Aceasta este întrebarea?

Zamfira Mocanu însăși ne spune că planul inițial al casei nu a fost respectat. Ea ne mai spune că vina este a meșterilor de la ICRAL Constanța, cu care a contractat construirea casei. Însă tot ea și-a amintit că înainte ca meșterii să vină la lucru, chemase „un particular cu excavatorul” pentru a săpa groapa viitoarei fundații. Groapa s-a nimerit să fie mai mare decît era necesar pentru centrala termică și boxa ce urmau construite jos. S-a creat astfel loc pentru încăperile de la demisol. După cum, așadar, singur Zamfira Mocanu ne spune, ea a pus meșterii în fața faptului împlinit. Situația aceasta o acuză pe ea și nu-i scuză, desigur, pe constructorii de la ICRAL. Nu încupe nici o idioală că răspunderea este a tuturor deopotrivă. A proprietăresei, pentru că putea sesiza imediat consiliul popular „grefelile” constructorilor, abaterile lor de la planul inițial al casei. A celor ce-au construit, pentru că au acceptat probabil „sugestiile” proprietăresei doritoare de încăperi în plus. A celor ce n-au urmărit cum este construită casa și și-au dat seama că ea are camere în plus abia atunci cînd au constatat că se face speculă cu camerele acestea.

La ICRAL Constanța, tînărul inginer Ion Tonoiu, și mai tînăr în funcția de director — abia de cîteva săptămîni — al acestei întreprinderi în care este hotărît, am înțeles, să reintroducă cinstea, legalitatea și disciplina, ne spune că maistrul Marin Cuprinsu și tehnicianul Vasile Ionescu, care au lucrat la vila din Eforie, au fost de asemenea sancționați. Dealtfel, aici și inginerul șef Virgil Nicodi a fost scos din funcție.

Zamfira Mocanu a pierdut o parte din casă. Alții au suferit retrogradări de retribuție sau de funcție. Lăcomia unora și neatenția altora s-au favorizat reciproc și au țesut această situație încurcată pe care puterea legii, desigur, o va lămoezi. Zamfira Mocanu, ale cărei gînduri caută cu febrilitate o soluție, credea că a și găsit una: „Dacă distrugem zidurile de prin pod iar încăperile de la demisol le umplem cu pămînt? Băgăm pămînt pe ferestre iar apoi zidim ferestrele pe dinafară...” Încălcarea unei legi și construirea unei case „cu un as în mîneacă” poate fi acoperită cu o lopată de pămînt?

DUMITRU ELIADE ■

POȘTA REDACȚIEI

ADMINISTRATIV

● Roza Butoi — comuna Brastavățu (Olt): Nomenclatorul funcțiilor didactice pentru ocuparea funcției de educatoare prevede: a) educatoare grădiniță (stagiar, definitiv, cu grad didactic II și I), nivelul studiilor — medii de specialitate, iar retribuția tarifară diferențiată și pe grupe de vechime; b) învățător, educatoare (fără studii corespunzătoare) nivelul studiilor — medii dar nu de specialitate, iar retribuția tarifară diferențiată pe grupe de vechime. Deci, pentru ocuparea funcției de educatoare trebuie să aveți necondiționat studii de nivel mediu ● Cornel Mhălescu — București: Nu ați figurat pe tabelul de locuințe al întreprinderii pe 1978, intrucît doar în luna iunie 1978 v-ați stabilit domiciliul în București ● Mihai Sorocanu — Botoșani: Unitatea v-a înecat legal. Dv., fiind pensionar de invaliditate gradul III și prestînd muncă cu jumătate din durata normală a programului de lucru, sînteți în drept să primiți retribuția pentru 1/2 normă plus pensia, fără ca acestea împreună să depășească 70% din retribuția avută la data stabilirii gradului de invaliditate ● Alexandru Palade — București, Gheorghe Bradu — Petritu: Constituie vechime în muncă și timpul în care o persoană înecădrată în muncă și-a întrerupt activitatea pentru că a îndeplinit serviciul militar în termen, a fost concentrat, mobilizată sau în prizonierat. Dv. nu îndepliniți aceste condiții. Din scrisori nu reiese că ați întrerupt activitatea în vederea stagiului militar ● Maria Dinescu — București: Am fost informată că ați fost repartizată la Uzinele chimice române ● Emilian Stănescu — comuna Poienari-Burchii (Prahova): Nu mai puteți fi revizuit intrucît ați refuzat toate locurile de muncă

ADMINISTRATIV

oferite, care condiționau și primirea pensiei de invaliditate gradul III ● Ion Grozea — București: Lucrările de reparații ale imobilului din str. Serg. Dorobanțu Vasile nr. 6 vor fi terminate în cursul trimestrului II a.e. ● Vasile Drăgus — Cluj-Napoca: Atribuirea unei locuințe corespunzătoare numărului de membri ai familiei poate fi soluționată numai prin locul de muncă. Vă sfătuim, în acest sens, să vă adresați C.O.M. al întreprinderii unde lucrați.

MARGA NEDELEA ■

INVATAMINT

● Grigoriu Vasilica — Brașov ș.a.: În decursul anului școlar nu se face în nici un caz o reducere a orelor de limbă străine ● Iancu Constantin — Teleorman: Din scrisoarea dv. am înțeles doar că încă nu sînteți hotărît să spuneți tot ce aveți de spus ● Alexandrescu Constanța — Drobeta-Tr. Severin: Răspunsul ce vi s-a dat la Inspectoratul școlar păcătuiește doar în formă, nu și în conținut. Transferările se fac numai prin concurs ● Boitor Mariana — Satu Mare: Pentru calificarea ca laborantă adresați-vă, prin întreprindere, centralei industriale de care aparțineți ● Laskay Alexandru: Comunicați-ne adresa actuală și, eventual, numărul de telefon ● Remenyi Iosif — Arad: Conform ordinului M.E.I. nr. 330/1968 corepetitorii încadrați ca profesori au dreptul la un concediu de odihnă similar cu cel acordat personalului didactic ● Coțofană Maria — Reșița: Ministerul ne înștiințează că, în baza actelor depuse, vi s-a aprobat înscrierea la Facultatea de filologie din Timișoara, fără frecvență, chiar în anul școlar în curs ● Starza Dumitru — Iași: Sîntem siguri că atunci cînd veți fi depensionat Inspectoratul școlar vă

va da tot sprijinul posibil pentru reluarea activității ● Văduva Sabina — Dolj: Nu, anii în care ați funcționat ca pedagog nu intră în calcularea vechimii în învățămînt ● Andreica Ioan — Cluj-Napoca: Ca absolvent, cu stagiul îndeplinit, puteți urma o a doua facultate în cazul cînd e necesară exercitarea profesiei actuale ● Dodi Nicolae — Alba Iulia: E firesc să restituiți o parte din cheltuielile de școlarizare de vreme ce ați îndeplinit numai parțial clauza de stagiul din contractul încheiat cu Grupul de șantier Moldova Nouă ● Ruță Elena — Mureș: Singura modalitate de a vă transfera în oraș este reușita la concurs. Deocădată, pentru a vă veni în ajutor, Inspectoratul județean a aprobat detașarea dv. într-o localitate mai apropiată de Tg. Mureș.

MIRCEA FODOREANU ■

JURIDIC

● Stătsche Stana — Tulcea: Într-un proces de divorț, interesul copiilor este determinant ● Iosif Köber — Sibiu: Hotărîrea judecătorească are la bază un document încorect întocmit. Recursul este justificat ● Ardeleanu Dumitru — Brașov: Este dreptul dv. să pretindeți serviciului sistematizare motivarea refuzului său ● Oloroiu C. Dumitru — Filiași: Pentru actele false de la dosar sesizați procuratura ● Ganea Ivan — Oltenița: Acțiunea judecătorească a fost greșit orientată; reveniți și cereți revocarea donației ● Stanciu Elena — Orăștie: Valoarea prezentă a apartamentului n-are, după părerea noastră, nici o legătură cu sumele pe care le datorăți soțului, în cazul că datorați bani și nu o parte din valoarea apartamentului ● Iosif Coman Floarea — București: Am înaintat memoriul dv. Secției a VI-a Civilă din Tribunalul municipiului București ● N. Dan — Giurgiu: În acțiunea înaintată

Tribunalului precizați căile pe care poate fi recuperat prejudiciul ● Manole Florica — Bacău: Am trimis memoriul dv. la Procuratura Generală ● Anca Florica — Cîmpeni: În partaj determinant este autorizația eliberată de Consiliul popular. Pentru interesele fetei adresați-vă Autorității tutelare ● Bilek Ladislau — Arad: Îngăduința sau bunăvoința pot crea prejudiciu. Individualizarea pedepsei este apanajul judecătorului ● Lăcătușu Petre — Bacău: Dacă autorizația de construcție este pe numele ambilor soți aveți dreptate. Puteți acționa în judecată dacă dispuneți și de alte înscrisuri. Mărturiile, în acest caz, sînt lipsite de relevanță ● Ileana Ioncică — București: Sînteți în drepturile dv. cînd cereți instanței judecătorești să publice; cu condiția ca motivele să fie temeinice. N. CRISTACHE ■

SOCIAL

● Olga Gh. Vasile, Baia — Suceava: Nu cunoaștem adresa lui Gheorghe Zamfir dar știm, de la dînsul chiar, că născut și se face singur ● Prodan Mihai — Coriești (Vaslui): Dacă vi s-a reținut nelegal o sumă de bani, procedați cum v-au învățat tovarășii de la Inspectoratul școlar — dați-i în judecată! ● Radulescu Olimpia — Drăgășani (Vilcea): Revista noastră — conform Legii presei — nu poate interveni într-un proces ce este în curs de judecată ● Eduard Andrișeanu — Hoghiz (Brașov): Afacerea cu maramureșii, cum o numiți, trebuie adusă la cunoștința Procuraturii județene Brașov ● Ștefănescu Vasile — Constanța: Dacă e să ne cereți un sfat iată-l: fiind pensionari stați în Constanța căci Bucureștiul este oraș închis și formalitățile (dacă se aprobă) durează, normal, mult. Sînteți destul de aproape de copii ● Redacția ING. de la Institutul politehnic București: Reținem propunerea dv., aceea de a

scrie despre doctorul inginer Moraru Vasile ● Ievocan Vasile — Bălan (Harghita): Nu vă supărați, adresați-vă unui avocat de pe plan local ● Carnaciu C-tin — Podul Turcului (Bacău): Ați fost trecut în rezervă din cadrele miliției în urma unei sesizări adresate revistei noastre și ne cereți sesizarea. Nu este legal ceea ce ne cereți ● Miu Ioana — Mărunței (Olt): Miu Milian, tatăl vostru, a plecat cu o altă femeie la Slatina. Ne pare rău. Poate cîtește rîndurile acestea ● Oprolu M. Ion și alții — Pitești: Simplu — tovarășul inginer Bălescu Eugen, șeful secției unde lucrați, nu are dreptul să nu respecte legea ● Deacu Florentina — Lipnița (Constanța): Trebuie să vă adresați Ministerului Sănătății ● Viăduț Stela — Hunedoara: Publicăm serialul vieții eroice și de excepție a lui Vasile Adamescu tocmai pentru că el face cu voință și inteligență, cu sprijinul statului român, ceea ce natura n-a făcut și desigur n-o să facă ● Engelbert Krauss — Sibiu: Vă exprimăm în românește frumoasă, curgătoare, literar chiar. Așteptăm de la dv. lucruri concrete sau literatură ● Petre Osiescu — Craiova: Citiți răspunsul dat tovarășului Ștefănescu Vasile din Constanța ● Manda Maria — Prundu Birgăului (Bistrița-Năsăud): Nu am înțeles ce boală are fetița. Reveniți de urgență ● Alupoie Mihai — Constanța: Puteți trece pe la redacție într-o simbrăță, la secția de scrisori, probleme cetățenești.

EUGEN SECELEANU ■

● Anunțăm pe cititorii noștri care doresc să ni se adreseze personal în rezolvarea diferitelor probleme că o pot face în fiecare zi între orele 10-13.

Capodopere literare în adaptare liberă

AI. PATRULEA ȘI STOL este un film mediocru. Nu slab, ci mediocru. Are câteva merite și este bine să le subliniem. Filmul este de actualitate prin faptul că autorul filmului, Timotei Ursu, scenarist și regizor, evită orice șablon pe care nu știm de ce unii îl identifică arbitrar cu „cerințele actualității”. Actorii sunt bine aleși, doi dintre ei fiind cu adevărat extraordinari. Violeta Andrei și Constantin Guriță. O actriță frumoasă, tandră, inteligentă, feminină — îți vine greu să te despartă de o asemenea persoană. Constantin Guriță joacă discret, foarte discret, așa cum îi stă bine umorului și nu bășcăliei, un rol despre care autorul filmului a crezut (greșit) că este hazliu oricum. Rolul unui maior de pompieri venit în concediu să prindă pești. Actorul a corectat modul de a gândi al autorului filmului și a reușit să fie plin de inteligență și umor. După părerea noastră acest film nu trebuia făcut color. Se colorează (dată de peliculei) o realitate deja colorată și încă frumos — marea. Filmul este mediocru căci Timotei Ursu nu știe (încă) să scrie o naratiune și nu are (încă) umor. Deși sunt folosite câteva clișee ale prozei moderne rezultatul este slab. Dorind, dacă ni se permite, să-l ajutăm colegial pe Timotei Ursu vom spune că unele simboluri sînt de-a dreptul ridicole. De pildă vaporul eșuat lângă locul de vacanță. În rolul unui funcționar de la arhive Boris Ciornei este de un sentimentalism desuț. Nicolae Iliescu (Ștefan) și Ștefan Mațec (puștii îndrăgostiți) sînt prea rigizi. Ilenei Stana Ionescu i s-a scris un rol ca și lui Boris Ciornei — sentimental, nu sentimental. Fiind un cîneștin, Timotei Ursu este susceptibil de progres. Trebuie însă să lucreze mult la un scenariu sau să apeleze la un om de meserie. Soluția negării șablonului chipurile al actualității și afirmării unei povestioare gen Brătescu-Voinesti conduce la rezultate mediocre. Ne trebuie niște filme bărbătești. „Adaptare liberă” după „Jocul de-a vacanța” de Mihail Sebastian înseamnă ecranizarea slabă, orgolioasă fără a fi cazul, a piesei cu titlul citat a autorului pomenit — Mihail Sebastian.

EUGEN SECELEANU ■

INTRE OGLINZI PARALELE. Mircea Veroiu a forțat opera lui Camil Petrescu în așa fel încît să scoată din Ștefan Gheorghidiu, eroul romanului *Ultima noapte de dragoste, prima noapte de război*, un tip dominat de ecourile convulsiilor sociale ale epocii, implicat chiar în mișcarea socialistă și muncitorească, un bărbat cult, rafinat, obsedat de gelozie dintr-o necruțătoare neîncredere în sine și în societatea burgheză desuetă, rapace, sforăitoare, chiar analfabetă, parfumată și lascivă a saloanelor bucureștene de altădată. Și reușește. Filmul pare să nu aibă început și sfîrșit. El reprezintă decupajul unui fragment de viață care poate continua (ca în roman) sau se poate încheia cu un cartuș rătăcit pe fronturi mornite, într-o noapte a patimilor telegrafiată printr-un ordin de chemare și semnată benevol pe un vraf de cecuri sau de renunțări! Eroul lui Mircea Veroiu e un inadaptabil, un aspirant la absolut (așa cum a fost și Ștefan Gheorghidiu, al lui Camil Petrescu), într-un haos perfect. Scenele filmului sînt dense, pregnante, de o plasticitate dramatică, locurile de filmare par uneori căutate, dar încărcate în sine de o atmosferă tensionată și de subtexte. Totul este minuțios lucrat, cu o plastică a mișcării în cadrul ușor coregrafic, recovstuirile par uneori fardate, cartonate, muzica e simplă, fără stridențe, de flașnetă sau de gramofon, culoarea filtrată ca prin vitralii altelei crude, dureros de crudă, lumina filată cu grijă, încărcînd decorul de prevestiri lugubre și de renunțări în perdele de plus. Ion Caramitru vine exact din opera lui Camil Petrescu și chiar din biografia acestuia: e ezitant, ros de întrebări existențiale, uneori fără răspuns, impulsiv, generos, suspicios, disperat, plin în hohote. Ion Caramitru și-a jucat rolul cu inteligență și cu mare investiție de cultură! Ovidiu Iuliu Moldovan e convingător, cald, inteligent, discret, cu un zîmbet curat dar trist. George Constantin e învăluitoare și dominant. Dorel Vișan, rupt parcă din realitatea de escroci și parvenii ai epocii. Elena Albu, rece, diafană, ambițioasă și implacabilă în voluptăți ca și în afaceri.

În rest, muzică tristă de flașnetă și vînt surd care smulge zărele și afixele de pe străzi, ca o prevestire a furtunilor viitoare. În ansamblu un film bun dar să nu uităm că sursa este o epodoperă!

ARON DOMIDE ■

Profesiune de credință

Altfel nu exista Capella

Sixtină...

Am încercat să-l abordăm pe compozitorul **Mihai Moldovan** — premiul Uniunii compozitorilor din anii 1969, 1971, 1973, laureatul Premiului „George Enescu” al Academiei Republicii Socialiste România în anul 1968, ale cărui lucrări sînt interpretate astăzi în concertele publice în U.R.S.S., Franța, Portugalia, R.D. Germană, R.P. Bulgaria, R.S. Cehoslovacă, S.U.A., Italia, R.P. Polonă, Japonia, Olanda, Suedia etc. — cu obișnuitele întrebări de interviu. Răspunsul său a fost următorul. L-am stenografiat.

„Nu-mi plac întrebările pentru că nu știu în ce măsură cineva mă poate întreba mai bine decît mă întreb eu mereu. Deci prefer să mă supun singur întrebărilor pe care cred că vreți să mi le puneți dumneavoastră. Și, vă asigur că imi voi răspunde și vă voi răspunde cu cea mai mare sinceritate. Sînt cel mai crud judecător al meu... Scriu muzică pentru că mă simt în stare să scriu ce aud în mine însumi și în restul lumii. Scriu fără multe vorbe în jurul muzicii, fără declarații patetice și mai ales fără adjec-

tive, pentru că nu ele ne fac oameni. Mi s-a întimplat să fiu coplesit de adjective, dar eu eram deja om fără ele, chiar dacă aceste adjective veneau de la criticii muzicali autentici sau de la nepricepuți”.

„Toți cei care iau un creion în mînă, o gumă de șters și o foaie cu portative își caută de fapt propria identitate. Eu mă reintorc la origini. Vreau să cobor dincolo de mine însumi. Pînă acolo unde se deslușește matricea noastră pe pămînt”.

„Nu doresc ca acest dialog să fie o simplă descărcare de gânduri pe care le frămînt și le trăiesc. Dar eu, de pildă, fac muzică românească pentru că nu pot face altfel de muzică. Îndrăznesc să spun că nu am ales-o eu, ci ea m-a ales pe mine. M-a surprins pur și simplu. M-a găsit pur și simplu pregătit să o trăiesc, să o comunic. Copilăria în nordul de nord al sufletului nostru, eu, propriu zis, nu fac muzică ci o aștern pe hîrtie. Și încerc să o fac cît mai bine. Fără trădări. Fără compromisiuri”.

„Folclorul este deopotrivă suprafață și simbol. Depinde ce alegi. Prea mulți îl folosesc astăzi drept „monedă forte”, siluindu-l într-un fel de „pat al lui Procust”. A devenit, la unii, o emblemă pe care dacă ți-o lipești pe frunte, treci în sublim. Ceea ce este evident fals!”

„Și, pe urmă, în nopțile nedormite, în fața unei coli de hîrtie cu portative, încerc să reconstitui lumea... Evident, lumea noastră. Totdeauna arta a fost o artă de comandă! Altfel nu exista Capella Sixtină și nici stilul gotic! Artă timpului meu este arta zilei pe care o trăiesc”.

MIHAI MOLDOVAN ■

Notes

Simțim din ce în ce mai acut absența marelui actor Dem Rădulescu de pe marele ecran, micul ecran, de la posturile noastre de radio și, evident, lucrul acesta nu face decît să ne îngrijoreze. Dacă nu ni s-ar da din cînd în cînd ora exactă am fi pur și simplu derutați pentru că marele actor de comedie devenise mai punctual decît ora siderală pe toate lungimile de undă ale umorului de diverse calități și intensități. Dar, e adevărat, uneori era formidabil! Un nemaipomenit cascadă al risului! ● Excepționalul Caiet (program) al Teatrului Național din București ne oferă, printre altele, câteva versuri inedite de Tudor Arghezi din care reproducem „Răzlete”: „Pe cît crești și ești mai mare / Te obrăznicești mai tare”. // „După cazne de un an /

Poți să scrii și un roman”. // „Nu auzi nimic: măcar / La urechi de la măgar”. // „De vorbește / Te stropește, / Dacă tace / Nici atît nu poate face!”.

● Spectacolul „Cu mița-n sac” de Feydeau, la Teatrul Nottara, e o comedie de bulevard spumoasă și uneori vulgară. Fără inteligentă regizorul Dan Micu și fără burlesca dezlănțuire a lui Horațiu Mălăele și Victor Ștenuș, fără umorul și dezinvoltura întregii trupe, piesa s-ar fi transformat într-o reprezentare de periferie a spiritului. ● Aflăm că la Teatrul „L. S. Bulandra” spectacolele „Elisabeta” și „Leonce și Lena” se apropie de un jubileu: 300 de reprezentații, în timp ce „Interviu” de Ecaterina Oproiu a împlinit acum câteva zile 200 de reprezentații; ceea ce trebuie să recunoaștem, înseamnă o performanță demnă de prestigiul unui teatru cu un ansamblu atît de valoros, care joacă seară de seară cu sălile pline!

● Sîntem informați că în curînd vor începe lucrările de refacere la Sala Mare a Teatrului Național, în așa fel încît reprezentațiile ce vor avea loc acolo să ofere spectatorilor același confort, aceiași condiții tehnice: de acustică, montare rapidă a decorurilor și orgă electronică de lumină, cala o premieră! ● Cîntărețul de muzică folk Mircea Florian a trecut de curînd de la chitară pe platoul de filmare; regizorul Mircea Veroiu l-a distribuit într-un rol care îl onorează pe cîntăreț: acela de gazetar! Filmul? „Între oglinzi paralele!” ● Excepționalul flautist care este Voicu Vasincea a scos de curînd un disc la casa de discuri „Electrecord”. Casă de discuri, deocamdată, a găsit, dar orchestră în care să-și găsească un loc pe măsura talentului său și exigențelor impuse de munca în colectiv, încă nu. Îi dorim succes pe ambele fronturi. Mai ales că Voicu Vasincea e un flautist de talie mondială.

ANDREI PETRESCU ■

● CAP LIMPEDE

Cei mici, pe micul ecran

Copiii noștri — asta, TV-ul a înțeles-o — le plac concursurile, olimpiadele, întrecerile, tot ceea ce ține de sportul minții, al fanteziei, al talentului etc. În colaborare cu Consiliul Național al Organizației Pionierilor, televiziunea a inițiat, între copiii județelor țării, niște concursuri, sub genericul „Cutezători spre viitor”. Ce le oferă aceste concursuri?

Ultimul, cel adus pe micile noastre ecrane duminică, 4 martie, cu concurenți din Constanța și din Brașov, ne-a oferit, timp de vreo 60 de minute (adică ceva mai mult decît, în orarul școlar, o oră de dirigenție), un spectacol în care, alături de câteva, prea puține lucruri frumoase, simțite, s-au răsăfătat toate sabloanele, poncifele, (sau rozul artificial) ce colorau ticurile, manile, obsesiile, cenușiile orele de dirigenție dînt-o etapă pe care școala noastră a depășit-o de mult. Vreme de 60 de minute, cu prea puține excepții, am asistat la un spectacol pentru copii, dat de copii, din care copilul, copilăria au fost absente.

Practic, ce ne-a propus această emisiune? Concurenților li s-au propus, la probele teoretice, întrebări decupate din articole de ziar, la care ei, firesc, au răspuns cu fraze din aceleași articole, fiind total izgonite (în contradicție cu înseși principiile pedagogice ale școlii noastre!) orice tentative incitînd la gîndire proprie, la inteligență proprie, și asta nu prin tematică, nu prin fondul întrebărilor, ci prin forma, prin formularistica greoi-sablonardă a chestionarelor. Asta, la probele zise „teoretice”. Cele artistice (cu excepția celor de pictură, asupra cărora vom reveni) s-au desfășurat după același tipic, rețezindu-li-se chiar și aici copiilor dreptul lor de a fi spontani, de a fi proaspeți, de a fi ei înșiși, de a descoperi lumea altfel, de a revela altfel de perspective. Cam tot ce s-a cîntat și tot ce s-a spus a stat sub semnul lui „mindru” și „minunat”. Idei mari, luminoase s-au opacizat, le-au opacizat clișeele. Am aflat că Țara Oltului e „mindră”, am aflat că Țara Făgărașului e și ea „mindră”, am aflat că și Dobrogea este „mindră” („Plaiul mindru dobrogean / Infloresc an de an”), că, evident, toată țara e „mindră”, am mai aflat că patria e „minunată”, că mamele sînt „minunate”, că viitorul e „minunat” (e chiar o „navă

minunată!”), că viața pe mare e „minunată”, am mai aflat o mulțime de alte minuni. Nu ne-am mirat, în asemenea circumstanțe, că o fetiță de 5 ani, într-un număr muzical-coregrafic închinat primăverii, s-a ocupat mai puțin de flori și de gize și mai mult de campania de însămîntări, criticîndu-l, sever și petic, pe un „vecin” aflat în culpă („Timpul e înaintat / Și tu n-ai pus nici un strat!”). În ce privește dansurile, am asistat, printre altele, la niște hore, frumos jucate, cu săltărețe strigături închinete patriei. Strigătura, această specie a liricii populare, modulată după ritmica jocului și avînd rostul de a-l anima, are, de regulă, spune cartea de școală, o funcțiune satirică. (Ceea ce emisiunea noastră încă n-a aflat!)

Nu vom mai da exemple, fiindcă, precum spuneam, întreaga emisiune, sau cea mai mare parte a ei, a fost o colecție de clișee, de afirmații bombastice, fără acoperire în sentiment, de ridicole prețiozități, de penibile locuri comune, facile, stereotipe și vlăguite, adică tocmai ceea ce nu caracterizează copilăria, virtuțile ei, climatul în care crește și se formează. Dacă nu s-a avut

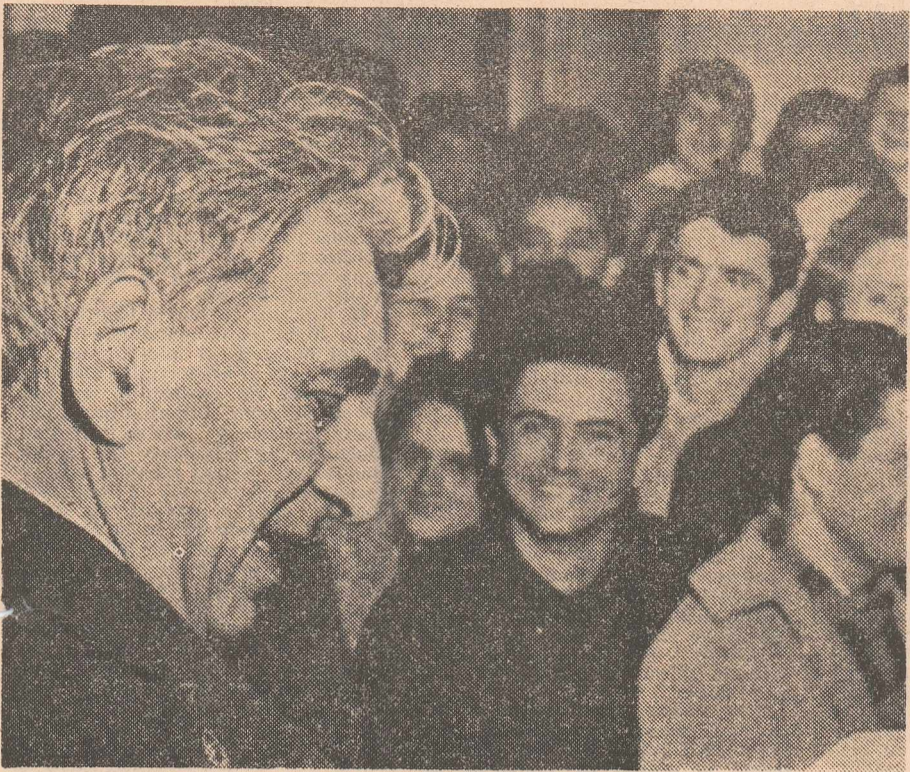
încredere în talentul copiilor, în capacitatea lor de creație, măcar să se fi apelat la texte din poezii noștri adevărați, pe care copiii înșiși îi iubesc și îi recită cu plăcere. Deși, în ce ne privește, am fi apelat, în primul rînd, chiar la copil.

Cîteva cuvinte despre prezentare și despre juriu. O prezentare searbădă (Ion Arcudeanu), ea însăși profund sablonardă, crispată, rece, mai dînd cu cotul și în gramatică (pentru I.A., un bilețel cu niște răs-punsuri nu a fost „trimis juriului”, ci „trimis la juriu”), a deschis, a punctat și a încheiat o emisiune care, iată, pe lângă că a fost așa cum a fost, se mai ceartă și cu limba română! Asta, în fața unui juriu în care, printre alții, se afla un om de cultură, un erudit al limbii române, scriitorul Romulus Vulpescu! Un juriu care, cu o larghețe (sau o indiferență?) rară, a răspălit aproape tot ce-a văzut și a auzit cu nota 10. Singurul membru mai exigent al juriului a fost un copil, o pionieră, școlărița Daniela Nuță, din comuna Bogați, județul Argeș. În ce ne privește, singura notă bună i-o punem ei.

I. OLTEANU ■

Să ne cinstim ctitorii

George Călinescu — „suflet avintat și solemn”

...Optimismul meu cu care iau parte la lupta pentru construirea socialismului e o impulsie adevărată și francă a ființei mele și nu mi-a fost greu să mă apropiu de oameni, de vreme ce i-am iubit todeauna. Teatralitatea, patetismul ce însoțesc câteodată gesturile mele sînt departe de a fi teatru și poză: ele sînt corelate sufletului meu avintat și solemn.”

G. CĂLINESCU

Cronica literară

Operă de creație critică

Scriitorii români de azi, vol. 1, 2, înainte de a fi un vast tablou al literaturii ultimelor decenii, este o operă de creație critică. N-am așteptat, întrucît ne privește, *Jurnalul parizian* (1977) pentru a înțelege că Eugen Simion este nu numai un critic exemplar, dar și un spirit creator, un portretist reductibil și un moralist, un scriitor în toată puterea cuvîntului. Gustasem din plin calitățile literare ale talentului său, ironia cordial-aulică (știind să fie și incisivă cînd împrejurările o cer), umorul epic, distincția stilistică, încă din cronicile și cărțile sale anterioare, din critica și eseistica sa, ajunse la maturitate, la accentul personal, la accentul de siguranță al unei expresii de sine, odată cu E. Lovinescu, scepticul mintuit, cu Scriitorii români de azi, vol. 1, 2, și rubrica săptămînală ținută de mai mulți ani în *Luceafărul*.

E. Lovinescu, G. Ibrăileanu, G. Călinescu, N. Iorga sînt scriitorii la fel de mari (pe cit sînt și critici mari) în operele lor de „critică pură”, în măsura în care așa ceva există cu adevărat și, chiar dacă n-ar fi dat *Adela*, *Bietul Ioanide* și *Memorii*, *O viață de om*, încă n-ar fi pricină de dubiu asupra creației lor literare, egale, fără îndoială, celei a autorilor, de înaltă clasă, pe care i-au comentat, cu înțelegere, generozitate, devotament, fără urmă de vanitate și infatuare.

Și dacă e să distingem între talentul literar și cel critic, mijloacele propriu-zise ar veni doar pe un al doilea plan, primul fiind ocupat, în întregime, de capacitatea de devoțiune (mergînd adesea pînă la neglijarea la creația de sine stătătoare) prin care se semnaleză autentică vocație critică.

Vocații critice sînt puține, metode critice sînt multe; cărți de critică și mai multe; opinii critice, fără sfîrșit de multe.

Eugen Simion reprezintă o astfel de vocație confirmată și de ultima sa carte, *Scriitorii români de azi*, ediția revăzută din 1979, vocație neabandonată nici în aparente „vacanțe” de felul aceluia atît de savuros *Jurnal parizian*. Care, să nu ne înșelăm, nu este numai parizian în mulțimea de constatări, de trimiteri, de reflecții amar-senine, tolerante dar și necruțătoare, amestec de receptivitate și dirză independență de spirit, purtînd marca atît de plăcut inconfundabilă a autorului lor. Aceasta, de pildă: „Viața ambițiilor literare este lungă. Trebuie să avem inteligența s-o facem suportabilă. Altfel, spectacolul vanității grave este lamentabil. Nimic nu mă infurie și nu mă deprimă mai mult decît orgoliile literare dezlănțuite, pierderea stăpînirii de sine. Acea grosolanie a talentului care vrea să facă pustiu în jurul lui, să domnească într-un regat al dezastrului”.

Nu există „vacanțe” critice. Gravitatea unei misiuni, răspunderea unei datorii asumate pe viață alcătuiesc armătura interioară (de o impresionantă rezistență, trebuie să spun) a întregii activități desfășurate de Eugen Simion în serviciul unei mari cauze, cauza literaturii române. Asta se putea vedea și în *Jurnalul parizian*, divers ca tonalitate, ascultînd de norma — și de secretul — unicei inspirații; așternut repede, fără crispă, în stilul unei seducătoare libertăți în cărțile sale, ritmînd viu și puternic în toate, indiferent, da, indiferent despre ce vine vorba. Și vine vorba de multe; de mulți; înainte de toate de Eugen Simion însuși și de aventura spiritului său critic (eminamente critic) și a umanității acestui spirit (eminamente autonom, liber și de aceea sigur pe sine. El este așa și în paginile de jurnal chiar și cînd își mărturisește perplexitatea sau „răul existențial” sau îngrijorarea sau depresiunea), aventura sa printre fenomenele lumii de astăzi, aspirația tenace de a înțelege, în definitiv, ce se întîmplă. Trezește incredere un critic care scrie despre cărțile noastre — și odată cu aceasta își pune întrebările pe care la Paris ca și la București, de față cu Georges Poulet sau cu Marin Preda, cu Eugen Ionesco sau cu Marin Sorescu, cu J. P. Richard sau cu Adrian Păunescu, cu Mircea Eliade sau cu Roland Barthes știe să și le pună Eugen Simion.

Cu darul de a vedea, de a simți, de a asculta și de a-și ține cumpătul, de a nu se pierde cu firea, de a se implica păstrînd totuși distanța, de a se devota rămînînd liber, în convingeri, opțiuni, sentimente; solitar și solidar. Această antinomie trebuie asumată, trăită și mărturisită. E ceea ce face în cărțile lui, spre lauda sa și spre meditația noastră, Eugen Simion.

LUCIAN RAICU ■

Vorbii și scrieți românește

(În) continuu

Mi se pune întrebarea: cum e corect, *incontinuu* sau *incontinuu*? Dicționarul explicativ, cu indulgența care îl caracterizează, admite amîndouă formele, doar că prezintă înțelesul numai la forma cu *i-*, pe care în felul acesta o declară preferabilă. Îndreptar și, după el, Micul dicționar enciclopedic se mulțumesc să insereze forma cu *i-*. Dicționarul de neologisme nu dă nici una din ele. Mi se pare că aceasta este soluția preferabilă.

De obicei, cînd se discută formele greșite ale cuvîntelor, în special ale neologismelor, se dă vina pe incurtarea vorbitorilor. În cazul de față incurtarea pornește de la latină, care cunoaște verbul *continere*, cu două înțelesuri foarte diferite:

1. „A ține la un loc”, de unde avem verbul moștenit *a contineri*, care înseamnă

„a înceta” și a dat derivatul negativ *necontentit*.

2. „A lega”, de unde s-a format *continuu*, pe care îl avem ca neologism, cu aceeași valoare ca *necontentit*, dar fără particulară negativă.

De aici se pot naște confuzii; pentru a le evita, vorbitorii au creat, cu prefixul *in-*, derivatul *incontinuu*, cu aceeași valoare ca *necontentit*. Nenorocirea este că latina are două prefixe *in-*, unul negativ, și altul cu valoare de „înăuntru”, pe care l-am moștenit sub forma *in*. Așa se face că vorbitorii au înțeles noul derivat ca format cu *in-* și au părăsit sensul negativ.

Cred că cea mai bună soluție pentru a evita confuziile este să ne mulțumim cu *continuu*, fără *in-* și fără *in-*, cu atît mai mult cu cît avem derivatul verbal *a continua*, care pornește de la același înțeles de bază. Dealtfel, *in-* nu aduce aici nimic din punctul de vedere al sensului: în românește adjectivele se folosesc, la forma masculinului singular, cu valoare de adverb, deci așa cum zicem *o fugă iute și alergică iute*, putem zice și un *current continuu* și *apa curge continuu*.

AL. GRAUR ■

CAP LIMPEDE

TV

● Oamenii din reportajul lui Ștefan Dimitriu, Oamenii ai șantierelor, pe care l-am văzut vineri seara pe micul ecran, au impresionat prin firescul cu care au fost prezentați. Datorită faptului că reporterul a renunțat la orice suliman regizoral, ei erau proaspeți, autentici, ne vorbeau credibil despre problemele care îi pasionau.

● Primul episod al noului serial de simbioză seara anunță un film de factură deosebită, dens în idei, admirabil interpretat, reconfirmînd tradiția valoroasă a filmelor politice americane. Vom reveni cu amănunte peste cîteva săptămîni, deoarece experiența „Minuitorilor de bani”, care a debutat la fel de promițător, ne obligă la prudență.

LIVIU TIMBUS ■

CONCERT

Splendidă ideea reluării „Olandezului zburător” de Richard Wagner pe scena operii române din București! Un spectacol de ținută care conferă instituției sublimul marelui repertoriu iar melomanilor adevărate sărbători ale muzicii. Cine spune că opera este în agonie, nu cunoaște extazul marilor valori ale spiritului sau nu vrea să descifreze complicatele structuri ale unuia din cele mai complete genuri de spectacol pe care le-a creat mîntea omenească. „Olandezul zburător” de Richard Wagner reluat săptămîna trecută onorează ansamblul de cîntăreți, orchestra și coriști, cu un avertisment privind pregătirea noilor generații de interpreți wagnerieni care trebuie să preocupe atent conducerea instituției. ● Ne bucură revenirea tenorului Cornel Stavră în

spectacolele cu opera „Paiate” de Leoncavallo și mai ales în „Fidelio” de Beethoven, unde vocea sa răscolitoare a sunat bine, alături de strălucita soprană care este Maria Slătinaru, cu glasul ei de anvergură internațională. La unul din matineele recente am avut ocazia să o urmărim pe talentata Victoria Bezetti, în opera „Traviata” de Verdi. Ei bine, sîntem obligați să semnalăm cîteva grave deficiențe de intonație și dezacord cu orchestra. O recomandare: mai mult respect pentru public și o pregătire mai serioasă pentru fiecare spectacol în parte! ● Încă o dată cînte muncii și artei marelui dirijor de cor Stelian Olariu pentru modul în care instruieste această orgă ultrasensibilă de glasuri în așa fel ca seară de seară să sune în spiritul major al partiturii. ● Pe cînd reluarea operelor montate cu atîta investiție de muncă, de inteligență și părăsire treptat din motive necunoscute marelui public, dorim să le vadă, dacă nu

cumva să le revadă: „Albert Herring” de Benjamin Britten, „Tannhäuser” și „Lohengrin” de Wagner, „Cavalerul rozelor” de Richard Strauss?

A. ULMEANU ■

PLASTICĂ

Inaugurate în incinta redacției revistei TRIBUNA, în martie 1975, „Galeriile Tribuna” au ajuns azi la cea de-a 60-a expoziție personală. Cu acest prilej aniversar, sub semnul Festivalului național „Cîntarea României”, Expoziția retrospectivă a „Galeriilor Tribuna”, deschisă în sălile Muzeului de artă din Cluj-Napoca (23.II — 23.III.a.c.), ne propune prin cele aproape 150 de exponate un veritabil mod de mijlocire a dialogului între artă și destinații ei — publicul. Constituindu-se într-un dialog al generațiilor de creatori, ilustrînd stiluri

și tehnici care redau originalitatea artiștilor profesioniști și amatori din diverse centre ale țării, „Galeriile Tribuna” prezintă o „deschidere” continuă, fără prejudecăți, în orizonturile spirituale ale fenomenului plastic contemporan, o cronică vie a metamorfozei spectaculoase a patriei noastre socialiste.

O repede trecere în revistă a expozanților ne înfățișează profilurile plastice distincte ale unor artiști ca Sabin Bălașa, Vladimir Zamfirescu, Ion Grigorescu, Teodor Bogoi (București), Paul Sima, Vasile Popa Silaghi, Mircea Vremir, Mihai Barbu, Dan Bimbez, Maria Kopacz (Cluj-Napoca), Eugen Tăut (Sibiu), Ilie Boca (Bacău), Petru Galis, Helmuth Scheibling, Petru Comisarschi (Reșița), Ion Popdan (Satu Mare). La „Galeriile Tribuna” și-au făcut debutul expozițional o serie de absolvenți ai Institutului „N. Grigorescu” din București. Artiști a-

matori de pe cuprînsul țării, de diferite profesii, au găsit și ei în „Galeriile Tribuna” un adevărat mijloc de afirmare a preocupărilor plastice. Menționăm în acest sens prezența „școlii” de pictură naivă de la Brusturi — Arad: Ion Niță Nicodin, Petru Mihut, Rodica Nicodin, Petru Roman, grupul pictorial pe sticlă unde excelează Alexandru Chereches, muncitor la Arta decorativă din Cluj-Napoca, Petru Ghețu din Turda, Gheorghe Sturza din Botoșani.

Cei 60 de expozanți reușiți în această retrospectivă „se întîlnesc” din nou în placheta-catalog (64 pagini text, 60 reproduceri, tiraj 2000 ex.) editat de revista *Tribuna*, incununînd astfel, după părerea noastră, un autentic act de cultură în dialogul pe care arta îl susține cu publicul.

NEGOIȚĂ IRIMIE ■

„Caminante”

Jurnal mexican (53)

Jocul de pelotă

1.

Reproșându-i lui Braque faptul că „e prea interesat de ceea ce vede”, André Breton adăuga: „A vedea sau a auzi nu înseamnă nimic. A recunoaște sau a nu recunoaște e totul”. Dar ce înseamnă „a vedea”? Ce înseamnă „a recunoaște”? Și, mai ales, ce înseamnă acești termeni aici?

A vedea. Întilnim pe paștea și între ruinele de la Chichen-Itza o arenă, semănând în mod ciudat cu terenurile moderne de sport. E mărginită de două ziduri paralele, lungi de aproape o sută de metri și înalte de aproape zece metri. Pe fiecare zid, cam la centru și mult deasupra înălțimii unui om, se află un inel de piatră prin care ar putea trece o minge de două ori mai mare decât una de tenis. Totul arată ca și cum aici se juca un fel de baschet primitiv. Și, într-adevăr, știm acum că peste tot în vechiul Mexic se practica un joc în care o minge de cauciuc trebuia trecută prin cerul de piatră prins sus în zid și asta fără ca jucătorii să se folosească de mâini sau de laba piciorului; aveau voie, se pare, să lovească mingea numai cu coapsele, cu umerii, ceea ce făcea jocul dificil, el prelungindu-se uneori mai multe ore și chiar zile.

A recunoaște. Invingătorii câștigau bijuteriile spectatorilor. În schimb, învinșii erau sacrificați. Decapitați. Basoreliefurile din zidurile care mărginesc arena înfățișează cele două echipe separate de discul morții. Apoi, cum căpitanul echipei învingătoare decapitează pe căpitanul echipei învinse. Singele țșnește, transformându-se în șerpi care fecundează pământul. Căci, în realitate, jocul era un ritual religios. Legendele povestesc că bunul Quetzalcóatl a dus o luptă înfricoșătoare contra lui Tezcatlipoca, zeu nocturn, al puterilor tenebroase și malefice, un „antisoare” cum am spune azi. Jocul de pelotă nu făcea decât să recreeze această luptă. Totdeauna lângă arenele ce i-au fost consacrate există ruine de temple, iar aici, în imediată vecinătate, e altarul cu crani; acel **tzompantli** teribil pe care Savonarola l-ar fi transformat în amvon dacă l-ar fi văzut.

E însă soare, cald, sintem într-una din acele zile care ne conving că Fra Angelico n-a visat cerurile pe care le-a pictat, și am obosit să aud vorbindu-se despre recolte îngrășate cu singe, invocate prin dansuri și crescute din ploile zeului Tlaloc. Natura a învins istoria. Un fluture doarme chiar pe tășul securii de obsidian din basoreliev și-mi spun că nu e problema mea ce povestesc scenele de pe zid. Ele s-au petrecut demult și de aproape o jumătate de mileniu fluturii dorm pe tășul securii ca pe fruntea statuilor... E drept, căpitanul echipei învinse își așteaptă moartea mai demn chiar decât regii care au vrut să impresioneze pe eșafod, dar oare trebuie să mă rușinez că această zi îmi vorbește de cu totul altceva? N-am priceput niciodată prea bine morala stoicilor și am fost totdeauna convins că trebuie să recunoaștem o anumită glorie trupului pentru a începe să discutăm despre viață, deși prin muniții la umbra cărora m-am născut mai rătăcește și acum, uneori, un zeu care-i făcea pe strămoșii noștri să ridă de moarte... Totuși, cerul acesta albastru nu există pentru a-l privi nepăsători. Mi-l imaginez pe Dostoievski scos în zori din celula fortăreței Sfântul Pavel și dus în fața plutonului de execuție. Cu mâinile și picioarele legate (a fost de atâtea ori descrisă această scenă încât am senzația că am văzut-o într-un film), condamnatul ascultă sentința care-i osindește la moarte și sunetul infundat al tobelor... apoi, glasul ofițerului citind actul de comutare a pedepsei în deportare... după ce însă, cu ochii plini de soarele pe care-l văzuse aurind cupola unei catedrale din apropiere, Dostoievski, în vîrstă atunci de 27 de ani, se adunase întreg într-un gjad: „Ah, dacă aș putea să nu mor...” Cum să credem că aceste vorbe sint străine de măreție? De ce să le opunem resemnarea calmă a învinșilor din basoreliev? Există gânditori pe care i-am înțeles mai bine din îndoielile lor decât din certitudinile lor. Dar să nu ni se amintească asta tocmai în clipa cînd îi auzim murmurînd că viața nu le-a fost indiferentă. La o anumită extremă a indiferenței apare totdeauna gustul pentru fatalitate. Și, în ce mă privește, schimbînd un singur cuvînt dintr-o frază celebră a lui Nietzsche, prefer în clipa aceasta să spun că avem soarele pentru că adevărul să nu ne ucidă. Cu alit mai mult, cu cit nu e nevoie să venim la Chichen-Itza pentru a ne aduce aminte unele lucruri. Ce se întâmpla la Roma, în Colosseum, era altceva? Și oare cite crime s-au săvîrșit sub cerul Europei chiar în acest secol? La urma urmei, singura justificare posibilă pentru victimele care au fost e de a nu le spori numărul. Altfel, a vorbi la nesfîrșit despre cruzimile trecute riscă doar să-i plictisească pe vinovații de azi.

Dr. Huerto iese din rezerva sa obișnuită. Vrea să ne demonstreze acustica stranie a arenei. Se așază la unul din capetele ei și vorbește. Curios! Deși vorbește normal, chiar încet, cuvintele se aud de la o distanță de aproape o sută de metri ca și cum ar fi roștite la un pas de noi. Cînd tace, liniștea însoțită, idilică, acoperă din nou ruinele. Nu m-ar mira să văd săpăta aici inscripția pe care am văzut-o cîndva la Theba: „Ascultă alaiul morților, cu zumzetul lui de albine”...

OCTAVIAN PALER ■

* Pelota înseamnă în spaniolă „minge”. Dar ceva m-a împiedicat să spun, cum scria pe tablăta indicatoare de la intrarea arenei, „jocul cu mingea”. Am preferat să folosesc o adaptare a cuvintului spaniol. Dacă „pelotă” e un cuvînt artificial, cel puțin nu ne propune atit de direct să ne simțim în aceste stadioane primitive ca în arenele consacrate zeului fotbal.

Dosarul unui caz: Mateiu I. Caragiale

Proiecția eului imaginar sau tragedia unui travesti (II)

Asa este: pentru a înțelege însă cum stau lucrurile trebuie să ținem seama de psihologia specifică a lui Mateiu și de ambiguitățile condiției sale sociale. Pe de o parte, el este fiul fostei lucrătoare la Regie — care „eșuează” în cartierul Grant — iar pe de alta, tatăl lui (nelegitim ce-i drept) era cel mai mare scriitor român în viață și beneficia — după ce-o moștenește de două ori pe „milionăreasa” Momuloaia — de o avere, chiar dacă atînsă doar treptat pe parcursul anilor, totuși substantială.

Această situație dublă — nu e nici un ins de condiție modestă, nici un avut conform zicalei: nici carne, nici pește — îl supune pe Mateiu unei adînci tensionări sufletești, îi biciuiește dorințele, îi provoacă o foame după plăcerile vieții — care e în raport invers proporțional cu posibilitățile materiale de care dispune. Singur se compară cu un „animal flămînd” în urmărirea ponturilor rivnite.

Se adaugă și modelul incitant al unor existențe de huzur pe care-l înfîlnește din plin în epocă.

Cu aceasta ajungem la ideea „ponturilor” și a „filonului aurifer” care terorizează visurile lui Mateiu.

Și, într-adevăr, împreună cu Boicescu caută să-și facă „relații” pentru a putea da „lovitura” intrînd în grațiile vreunei „gonzese

Mateiu, cum se știe, se transformă într-o viziune asupra lumii, într-un principiu esențial al existenței. Cît privește exercitarea a tot felul de munci, să ținem seama că pentru modestul „rentier” nu se punea problema să-și asigure mijloacele de existență, ci să parvină la o condiție materială de huzur, „sompțuoasă” (expresia lui Mateiu), să ocupe un loc de seamă la banchetul celor favorizați de soartă.

Îndemnul lui Ion Luca de a munci, respectiv de a învăța — „Tata îmi scrie în genul următor: «Frère... il faut travailler, étudier adică tache de bien remplir ta vie en travaillant, en travaillant, en travaillant» — au în vedere asigurarea unui statut social normal în societate care nu consună visurilor halucinatorii ale lui Mateiu. El îi și precizează amicului: „Eu înțeleg cu totul altfel viața”. În Jurnal, rememorînd acest moment biografic, Mateiu etichetează drept o „scrînteală” ideea tatălui de a-l constringe să facă studii de drept. Argumentul său esențial e că „studiile nu mi-ar fi slujit dealtfel la mare lucru”.

Aici vedem deosebirea fundamentală dintre Mateiu și tatăl său, Ion Luca fiind un om din popor și trăind la unison cu poporul, în vreme ce fiul său mai mare experimentează procesul psihic carac-

mea dintr-un trecut „dorēc”? S-a făcut observația că idealul aristocratic al lui Mateiu este lipsit de precizie determinări istorice. Propriu-zis, nobilimea lui este, cum se exprima Petru Comarnescu o „nobilime inchipuită”. Mateiu își confecționează o aristocrație ad usum delfini, care, dacă o privim mai îndeaproape, observăm că idealizează o existență boemă.

În legătură cu voința identificării cu o lume, care, opunîndu-se mediului burghez și mic-burghez, să fie un ecou al aristocrației dispărute, Mateiu nu reprezintă, desigur, un caz singular. Atitudini asemănătoare analizează Sartre cercetînd biografia lui Flaubert sau a lui Baudelaire, primul năzînd spre o societate aristocratică a artiștilor, celălalt spre o „aristocrație ecleziasitică”. Și într-un caz și în altul, sint însă metamorfozate dileme sufletești și conceptuale mai adînci, în vreme ce reprezentările simbolice ale lui Mateiu sint cam pe aceeași „terre à terre” (le lipsește — am spune — orizontul metafizic).

Să reținem îndrîjirea cu care Mateiu încearcă să-și confecționeze o origine nobiliară, de drept. Demonstrația este aceasta: numele de familie al bunicii dinspre mamă a lui Ion Luca: Karaboa ar fi o derivație din Karaba. Impingînd mai departe operația regresivă în planul onomastic — Caraba, Carabva, Carabetiu, Carabetu — ajunge la Karabetz, străbunul ilustru fiind „Karabetz de Nagy — Buny (Beiu Mare) conte de Szathmar”.

Inutil să combatem o astfel de divagație genealogică, pentru bunul motiv că, și în cazul în care ipoteza lui Mateiu s-ar fi putut confirma, beneficiarul descendenței nobiliare n-ar fi putut fi el, un bastard, ci cel mult Luchi Caragiale.

Îl preocupă însă cum va găsi adevărului istoric? Nu cred. Toate acele incursiuni în istoria nobilimii transilvănene îi serveau drept un alibi, erau de natură să dea o aparență reală unor fantome ale gîndirii. Mai mult, purtase de la început semnul futilității, Mateiu bănuind în sinea lui că totul nu era decît un joc, a cărui regulă esențială e acesta: „să ne facem ca și cum am crede”. Am mai subliniat, pe parcurs, că important nu e faptul în sine al travestirii într-un personaj, ci voința expresă a lui Mateiu de a crede în realitatea „dublului” său imaginar.

Frîmțările lui Mateiu sint cu atit mai dureroase cu cit nu este vizat doar planul strict material al existenței ci cel mai important, cu adînci reverberații, al realizării sale, el trăind, propriu-zis, sentimentul terifiant al ratării (care a otrăvit viața atitorea). Are o semnificație anume că, în jurnalele sale, se referă de mai multe ori la Ion Luca dar singurele vorbe pe care le reproduce (pe care nu le poate uita) sint cele rostite în tren, pe cînd se întorceau împreună de la Iasi: „N-ai să fii nimic, îmi strigă, din toate cite le visezi, nimic, nimic...”

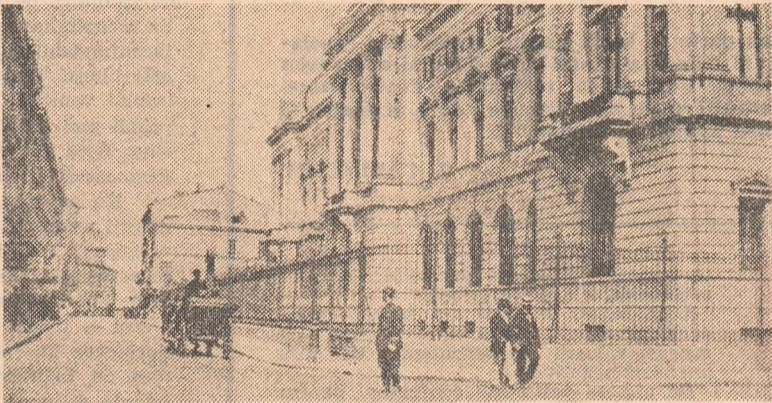
Și-atunci care era posibilitatea de salvare? Una singură: să transforme eșecurile din viață într-un triumf în planul creației. Este calea pe care au urmat-o multi autori din epoca post-romantică și pînă în epoca noastră, așezînd la temelie opera lor eșecul propriilor existențe, consfințînd principul „qui perde gagne”, dezvoltînd chiar ceea ce Sartre numeste „la vigilance d'oeche”.

Mateiu Caragiale va adopta aceeași metodă, deși fără a-și asuma pînă la capăt consecințele atitudinii respective, manifestînd sovîrșiri, nerentînd niciodată la iluziile unor succese vane și în planul privilegiilor societății. Oricum, forțat și de împrejurările menționate, iată-l dispărînd, din cînd în cînd, din cercul vrăjit (și primejdios prin tentațiile sale) al boemei bucarestene și lucrînd, în secret, la opera sa.

La sfîrșitul lui ianuarie 1907 (stil vechi), se destăinuia amicului: „Eu îmi petrec timpul dormînd, mincînd și citînd, frigul mă paralizază, nu pot iesi. Din cînd în cînd adaug o pagină la romanul meu [...] Cu tot izolamentul meu, nu mă simt abătut. Am o credință oarbă într-un succes, nu se poate să nu iasă ceva”. Iar în altă epistolă se considera cu superbie drept „cel mai ilustru herald al acestor timp decăzuți”.

Cu aceasta se deschide însă un alt capitol, al luptelor cu demonii creației — care nu sint cu nimic mai înfricoșători decît cei ai existenței.

AL. OPREA ■

fine” care, totodată, să fie și bogată, să reverse cornul abundenței asupra tinerilor cuceritori.

Concordă însă un astfel de program de viață cu codul manierei unui dandi? Evident, nu, un adevărat dandi ar considera vulgară această zbatere pentru un scop mercantîl. Adevărul e că în această ipostază Mateiu trădează modelul lui Des Esseintes pentru a-l îmbrățișa pe cel al lui Rastignac. Este însă Mateiu croit din stofa acelor firi practice și dure care știu, folosînd toate mijloacele, să-și atingă scopurile propuse? Vai! nu, el este un miel care se grozăvește într-o piele de lup împrumutată. Inițiativa veie lui sint rare și au un caracter stingaci și neprevenit, fiind, de fapt, manifestări ale unui timid. (În cazul său, formula lui Jules Laforgue „un dur par timidité” se justifică pe deplin.)

Dealtfel, în structura ființei sale intră multă apatie, am spune un fel de pasivism oriental. În jurnalul din 1923, analizîndu-și viața, cu rucursuri în anii tineretii, ajunge să-și reproșeze exact „lipsa de inițiativă și de dinamism”, faptul că n-a știut să lasă din starea de „nemiscare”, de „inacțiune”. Mateiu mai mult visează decît acționează, pozează într-un „pontagiu” fără scrupule dar n-are nici spiritul întreprind, nici tenacitatea în planul existenței practice, multumindu-se să epateze cu morga unui dandi, azvîrlîndu-și banii — atîția cit îi are — pe „flecaci utile” sau în chefurile nocturne, atunci cînd îl apucă „turbarea de cheltuială”.

Și-atunci, cum ar putea să parvină? El bine, grație norocului, a aceluia „zar” fast în care cred totii jucătorii nefericiți.

În această mistică a zarului norocos va crede toată viața (ca și tatăl său, dealtminteri, constituînd, am putea spune, o particularitate atavică).

Dar de ce o astfel de agitație după „ponturi” și „filoane”? De ce nu se gîndește Mateiu să-și creeze o situație „prin muncă cinstită”? Acesta e reproșul ce i s-a adus, evocîndu-se exemplul tatălui său care, rămas orfan, a știut să-și întretină mama și sora, îndeplinînd tot felul de activități. Nu punem la îndoială justetea acestei admonestări. Ceea ce dorim e numai să subliniem, o dată în plus, elementele particulare pe care le incumbă comparația dintre cei doi. Dacă la Ion Luca apetențele spre visare constituiau o predispoziție temperamentală, la

teristic ființelor declasate. O problemă care se cere a fi cercetată, cu toată grija la nuanțe. Ion Luca va gîndi și acționa în consonanță cu premisele sociale ale biografiei sale, ceea ce îi va permite să aibă o viziune unitară și vastă asupra lumii. Un privilegiu de care nu beneficiază Mateiu: el se simte în situația lui Ganimedee, ridicat în aer de ghearele vulturului. Este lipsit de contactul anteic cu o colectivitate. Nu se simte atașat de mediul social-uman în care trăiește. În scrisorile către Boicescu găsim suficiente semne ale acestei insingurări. Într-un loc se consideră „nobilul exilat în patria capsomanilor”. Tot acolo, afirmă: „Eu m-am desfățat de societate”. Altă scrisoare conține crezul său sfînt: „Nu mă amestec cu vulgul”. Dar ce-o fi însemnat pentru el „vulgul”? Desigur, de-a valma și cei de categoria umilă a mamei sale și cei înavuiți dar care nu știu să-și „trăiască” viața. El își extinde disprețul asupra întregii societăți bucarestene — a găsit și un termen: toți sint „bizantini”.

O situație în care s-au aflat și alți scriitori și artiști de alurea dar care au știut să-și asume, cu trufie și luciditate, destinul, revendicînd în chip deliberat „marea solitudine liberă”. Este cazul unui Lautréamont, a unui Rimbaud sau Van Gogh. Mateiu Caragiale n-are însă curajul și nici țărnia de a merge pînă la capăt, și a-și croi un destin personal (făcînd o figură de epigon). Căci prin deghizările sale vestimentare, prin cultul a ceea ce e „fin” în gusturi artistice, în mc-ravuri și chiar în specialitățile gastronomice și băuturi nu face altceva decît să imite atitudinile simbolice de separare de mediu la care apelează artiștii boemi din epoca post-romantică.

Dar nu-și asigură el cu greu, umilîndu-se uneori, mijloacele materiale necesare acestui exhibiționism de la oamenii din jur pe care-l disprețuiește? Ba da, și tocmai asta afectează orgoliul său și ca o formă a compensației — și răzbunării — își confecționează o mitică identificare cu aristocrația. A fost pusă însă întrebarea: cu care aristocrație? Cu cea din timpul său se pare că nu. Dincolo de anumite ifose ale celui ce se vrea în anturajul unor astfel de persoane „fine”, nu există tratament mai nemilos-satiric ca cel aplicat descendenților nobilari din urbea Bucureștilor.

Poate că avea în vedere nobili-

MEMORIA DOCUMENTELOR ÎMPOTRIVA „MEMORIILOR”

Dr. Vasile Vetișanu, cercetător științific la Institutul de cercetări etnologice și dialectologice, ne-a trimis la redacție articolul de mai jos. El publicăm intrucit aceste opinii pot constitui un subiect de dezbateră privind modul de reflectare a adevărului istoric în lucrările de memorialistică, literatură urmărită cu viu interes de cititori și pe care editurile sperăm s-o stimuleze și în continuare, în beneficiul publicului.

În mod firesc, literatura memorialistică se înscrie ca o componentă de seamă a culturii, deși, în aparență numai, ea solicită mai puțin intervenția creatoare. Această literatură nu trebuie neglijată, cu atât mai mult cu cât ea reconstituie, din multiplele direcții, un climat spiritual și o epocă, printr-o experiență de viață exersată îndelung pe teritoriile culturii.

În direcția de mai sus, un prilej de meditație și de insatisfacție, în același timp, ni-l oferă apariția, la Editura Eminescu, a lucrării acad. Iorgu Iordan, **Memorii**, vol. II, cuprinzând tumultuoasa perioadă creatoare dintre cele două războaie mondiale, oprindu-se cu relatarea evenimentelor, „din viața mea și a altora, spune autorul în prefață, la 23 August 1944”. În aceeași prefață, acad. I. Iordan avizază și asigură cititorul că și-a încredințat aprecierile favorabile ale recenziilor săi, la volumul I din **Memorii**, ba chiar bucurându-se că a înțeles de la cititorii cit de necesare sunt în scrierile memorialistice două lucruri: „sinceritatea și obiectivitatea, fie și aproximative (cu o aproximație, bineînțeles, foarte redusă)”. Așa să fie oare? Vom vedea. Deocamdată să notăm faptul că în acest al doilea volum al **Memoriilor** acad. I. Iordan triază evenimentele de seamă ale culturii românești și personalități distincte ale acesteia. De la N. Iorga, V. Pârvan, S. Mehedinți, Al. Philippide, I. Petrovici, Șt. Zeletin s.a. la M. Ralea, P. Andrei, Tr. Bratu și mulți alții în cuprinsul unor capitole ce se referă la munca științifică, la viața universitară sau viața politică. Ne așteptăm la o reconstituire obiectivă a activității acestora, după o perioadă de tristă amintire, impregnată de etichetări dogmatice, lipsite de orice nuanță și înțelegere adecvată, care să pornească de la realitatea istorică dată, și nu de la dezbateri ulterioare. Din păcate, în contrast cu rigoarea care-i caracterizează opera științifică I. Iordan și-a lăsat memoria să manevreze în cultura românească dintre cele două războaie mondiale la voia întâmplării și arbitrarului, dovedind, într-adevăr, că memoria domniei-sale, așa cum recunoaște în prefață, „n-a fost ajutată de fișe, însemnări etc.”, deși ar fi fost nevoie. Astfel I. Iordan este nevoit să se folosească peste tot în lucrarea sa de „aproximații” nu reduse, ci foarte extinse, închise în formule de acest fel: „Cred că”, „Așa mi se pare”, „Dacă-mi aduc bine aminte”, „Dacă nu mă-nșel” etc., etc. Dar adevărul e că autorul se înșală deseori.

Ar fi să ne oprim la fiecare capitol al cărții sau la fiecare personalitate în parte, alcătuind o nouă lucrare, folosind memoria documentelor scrise care contestă cele mai multe din afirmațiile lui I. Iordan și care nu se recompun din „aproximații”, ci din date și informații certe, ce nu pot fi puse la îndoială. Ne-am dat seama astfel că valori naționale ca N. Iorga și S. Mehedinți, ca „semănătorii”, nu erau niște autohidociti inapoiți care nu puteau înțelege rosturile culturii românești, atunci când preconizau reforme școlare sau căutau rațiunea istorică a relației dintre cultura rurală și cea urbană, așa cum lasă să se înțeleagă autorul **Memoriilor**. Pe de altă parte, înființarea de către N. Iorga a Școlii române în Franța, și nu în altă parte, ci într-o țară latină, nu trebuie suspectată din direcția germanofobiei lui, deplin întemeiată ulterior. După cum, folosind documentele scrise, I. Iordan nu s-ar fi pronunțat cu atita ușurință despre valoarea unui gânditor de talie europeană și creator de școală, ca Vasile Pârvan, procedând prin descalificări malițioase, școlărești. Englezii, la universitățile cărora V. Pârvan a ținut strălucitele sale cursuri, au o părere mai bună despre acesta, decât academicianul I. Iordan, în ale cărui **Memorii**, singurul om de cultură intangibil pare să fie Traian Bratu.

Nu vom stăruii acum asupra analizei gânditorilor de mai sus, consacrați de cultura românească înaintea **Memoriilor** în discuție, ci vom alege o personalitate mai contradictorie asupra căreia se abate seria de invective a lui I. Iordan, pentru a sublinia contradicțiile și crollul în care intră angori autorul. E vorba de filozoful și omul de cultură Ion Petrovici, cunoscut prin poziția sa raționalist-spiritualistă în gândirea românească și europeană. Desigur, nu e vorba de

a privi doar elogios opera lui I. Petrovici și a o feri de necesara evaluare critică. Dar, metodologic, stăruința noastră trebuie să se îndrepte spre analiza riguroasă și obiectivă, care nu pune accentul pe ceea ce este perimat și depășit în sfera cunoașterii, ci își propune să restabilească cu maximum de exigență profesională pozitivitatea unor demersuri teoretice și practice, cu putere de acțiune pînă în zilele noastre. Un gânditor, ca și opera sa, trebuie înțelese în contextul epocii sale în care a acționat, după împrejurări și după posibilități. A nu ține seama de trăsăturile specifice ale unei perioade istorice înseamnă a încălca o cerință a realității. Din acest punct de vedere, **Memoriile** lui I. Iordan dezinformează, printr-o superficialitate supărătoare, dominată de subiectivism. Întreaga activitate intelectuală a lui I. Petrovici este subestimată și depreciată într-o imagine falsă, rău vădită, care nu are nici o legătură cu spiritul științific al cercetării.

În mod concret, la pagina 128 autorul **Memoriilor**, preocupat de viața universitară și de I. Petrovici, mărturisește următoarele: „În ordinea vechinii, urma titularul catedrei de istoria filozofiei moderne (I. Petrovici — n. ns.). N-am asistat la nici o lecție a lui, continuă I. Iordan, după cum nu i-am citit nici o carte din domeniul specialității sale (s. n.). În schimb, i-am ascultat câteva conferințe și i-am răsfoit, cu atenție, dealtfel, vreo două volume literare — căci avea veleități de scriitor”. Vrem să recitim rîndurile de mai sus, dar nu vrem să credem că sînt scrise de un academician, care, necitind nici o carte dintr-un autor, ci „răsfoind vreo două volume literare”, concepe și ține morțiș să se pronunțe asupra operii acestuia. Memoria documentelor contrazice „**Memoriile**”. Căci despre „domeniul specialității sale” (a lui I. Petrovici — n. ns.), care era filozofia, s-a pronunțat, la începutul acestui veac, Titu Maiorescu. Acesta din urmă scria pe prima pagină a lucrării lui I. Petrovici, **O problemă de filozofie**, apărută în 1904, următoarele: „Mai întîi, lucrarea este scrisă în cea mai bună limbă românească, apoi dovedește că este o încercare originală de a duce explicarea și aplicarea cunoștinței omenești cu un pas mai departe”. De exigența spiritului critic maiorescian nu ne putem îndoi și nu putem trece peste el. E posibil că prin poziția lui socială în epocă, I. Petrovici să fi influențat asupra multora din jurul său, care l-au onorat cu șirul elogiilor. Numai că I. Petrovici a fost comentat nu numai atunci cînd „ținea cu orice preț și cu orice împrejurare să arate cine este”, cum afirmă fastidios I. Iordan, ci și după aceea, adică în zilele noastre, de către autori români și străini, despre care nu se poate spune că elogiază. Între aceștia, Athanasie Joja considera în lucrarea sa: **Logos și ethos**, 1967, că I. Petrovici, prin fondul raționalist al filozofiei sale, se apropie „de punctul de vedere hegelian”, iar André Marc, în lucrarea sa: **Dialectique de l'affirmation**, Paris, 1952, consideră că prin concluziile la care a ajuns, I. Petrovici se situează între Platon și Bergson.

Apoi, I. Iordan se referă la „veleitățile de scriitor” ale lui I. Petrovici. Reținem desfășurarea logică și gradată a acestor mărturisiri, dar în dorința de a fi cit mai „obiectiv”, memorialistul adaugă: „Era destul de superficial și supărător de bombastic, atît ca vorbitor cit și ca scriitor”. De ce uită și nu vrea să recunoască I. Iordan adevărul știut de toți oamenii de bună-credință, de intelectuali cel puțin la fel de prestigioși ca domnia sa, că limpiditatea formei și logica frazei îl situau pe I. Petrovici printre cei mai de seamă stilști și oratori români și nu numai la noi? Ca lingvist, I. Iordan ar fi putut dezvălui acest aspect al creației lui I. Petrovici, dar pe cale științifică, așa cum este firesc. Dealtfel, I. Iordan nu trebuia să treacă atît de neacademic nici pe lingă aprecierea pe care ilustrul I. L. Caragiale o făcea despre piesa lui I. Petrovici, **O sărutare**, jucată la Teatrul Național din București, în stagiunea 1901—1902, și pe care marele dramaturg o considera „excelentisimă”. I. Petrovici împlinea atunci vîrsta de 20 de ani, deci n-avea încă influență în viața socială și poziția în funcție de care-l

interpretăză mereu academicianul Iorgu Iordan. Cit despre talentul oratoric al lui I. Petrovici, și nu „ușurința de a vorbi”, pe care o relevă I. Iordan punindu-l din acest punct de vedere față-n față cu Petre Andrei, se poate spune că filozoful român a fost un demn urmaș al lui Maiorescu. El a conferențiat la Sorbona, Berlin, Bruxelles, Londra, München etc., și a prezentat filozofia românească la trei congrese internaționale de filozofie. Străinii n-au uitat acest lucru. Într-o dare de seamă despre cel de-al IX-lea Congres internațional de filozofie, numit Congresul Descartes, și care s-a ținut în august 1937 la Sorbona, profesorul italian Alessandro Levi, subliniind contribuția fiecărei țări, scria, în „Rivista di filosofia” nr. 4/1938, că „discuția vechiului argument cosmologic făcută cu o frumoasă elocință și într-o franceză impecabilă, de către românul I. Petrovici, a dovedit maturitatea prin care s-a manifestat gândirea românească în sferele cele mai înalte ale filozofiei universale”. Nu poate fi vorba numai de un „pretins” talent „oratoric” nici în cazul discursurilor memorabile ținute de I. Petrovici la Academia Română, la discursurile de recepție ale lui Lucian Blaga și Liviu Rebreanu, sau de impresionanta cuvîntare ținută la moartea lui Barbu Delavrancea, care i-a adus elogiul lui Take Ionescu. De ce le trece toate acestea sub tăcere acad. I. Iordan? Ca om care cunoaște istoria Academiei Române, I. Iordan ar fi putut cita „Analele” acestui înalt for de cultură, unde se arată că I. Petrovici, cu limite și erori, firește, și-a pus talentul său oratoric în slujba intereselor naționale și a tot ceea ce socotea că e valoare și trebuie să fie apărat. Așa a procedat, de pildă, în plină dictatură regală și chiar mai tirzică, cînd, după 5 decembrie 1941, devenit ministru al culturii într-un guvern reacionar, el a susținut menținerea oamenilor de cultură la catedră, cu cel mai mare risc posibil. E cunoscută apărarea îndrăzită a lui Tudor Vianu, în epocă. Mai mult, chiar și în cazul lui I. Iordan a intervenit generozitatea spirituală a personalității lui I. Petrovici, fapt care face și mai de neînțeles atitudinea de astăzi a celui ce-l evocă. În citeva scrisori, aflate în manuscris la Biblioteca Academiei, I. Iordan, în calitate sa de director al Teatrului Național din Iași, adresîndu-se „Domniei-Sale, Domnului Profesor I. Petrovici”, îi scrie acestuia, în mai 1930, următoarele: „Îmi permit să vă adresez citeva rugămînti, în legătură, firește, tot cu teatrul, solicitînd sprijin în angajarea unor actori buni”, alături de alte probleme administrative. Și, tot firește, n-a fost refuzat. Mai tirziu, în 1935, I. Iordan recunoaște ajutorul direct primit de la I. Petrovici, prin recomandările pe care acesta i le-a făcut pentru inițierea sa bibliografică în problemele legate de filozofia limbajului. Textual, I. Iordan se adresează recunoșcător lui I. Petrovici: „Bucuros că mi-ați dat prilejul să servesc, fie și în așa slabă măsură memoria fostului meu profesor și înaintaș la catedră, vă rog să primiți salutările mele distinse”. Sigur uitarea e omenească, dar parcă nici chiar așa!

Există în cartea lui I. Iordan și alte inexactități, erori și contradicții în aprecieri. Surprinzînd apoi stilul și formulările folosite de I. Iordan cînd se referă la un gânditor sau altul. Iată citeva: Despre Max Planck scrie că era un om „foarte oarecare”, iar despre valoarea științifică a lui Găvănescul că „era foarte oarecare”. Șt. Zeletin e un „reacționar feroce”, O. Goga „un josnic”, Al. Claudiu „un naiv” deoarece „se afla sub influența lui Ion Petrovici”, P. Andrei „un om onest”, dar care săvîrșea „acte abuzive”, ca „scf al învățămîntului public”, în sfîrșit, abia cu Traian Bratu, „marele rector al universității ieșene”, lucrurile se luminează și I. Iordan conchide, că, în această calitate, nici mai mult, nici mai puțin, „acesta este vrednic de a fi pus alături de Titu Maiorescu și Constantin Stere”. s.a.m.d. Să ne oprim, să medităm și să ne întrebăm, pot fi, oare, trecute cu vederea asemenea aprecieri inexacte, uneori chiar jignitoare, numai pe motivul că ele sînt conținute într-o carte de memorii, prin natura lor cu o doză sporită de subiectivitate. Rîsul dezinformării, al dezorientării e însă cu atît mai mare, cu cît autorul este o personalitate în al cărui cuvînt cititorul are, și e firesc să aibă, o mare încredere. Credem că viitoarele volume ale **Memoriilor**, pe care le așteptăm cu interes, ne vor oferi informații, nu doar bogate și interesante, ci și întru totul conforme cu adevărul, cu cerințele interpretării obiective a fenomenului nostru cultural.

VASILE VETIȘANU ■

RUBRICA MEA

Ereticul norocos

Invățacelul : — Magistre, știți că treceti în ochii ultimelor generații de poezi ca dușmanul lor declarat? Așa să fie?

Eudoxiu : — Nu mă surprinde întrebarea ta. Iată, am primit deunăzi de la un tânăr poet, dintre cei talentați, ultima lui carte, cu o dedicație în care, printre măgulitoare hiperbole nereproductibile, strecoară „cel ce iubește poezia tinăra ca aisbergul vaporului Titanic”.

Invățacelul : — Vă displăce comparația?

Eudoxiu : — Dimpotrivă, o gust în grațitate mai mult decît mai sus-pomenitele hiperbole, cu care junele poet a încercat să îndulcească pilula.

Invățacelul : — Și ce i-ai răspuns?

Eudoxiu : — Drăguțule, îți închipui că am citit dedicația în prezența lui? Nu știți că dedicațiile în genere nu trebuie să fie considerate decît niște „politetururi” fără consecință? Așadar, am reținut numai procesul pe care mi-l face unul dintre cei mai înzestrați reprezentanți ai poezilor de sub vîrsta de treizeci de ani.

Invățacelul : — N-o fi cumva Mircea Dinescu și cartea lui, **La dispoziția dumneavoastră**, deunăzi apărută la „Cartea Românească”?

Eudoxiu : — Ai ghicit. Ești în curent cu ultimele apariții. Bravo ție. Acum, întrebare la întrebare: cum ți-a plăcut cartea?

Invățacelul : — N-am putut trece de primele 30 de pagini. M-am poticnit la poemul cu titlul **Serisoare de dragoste sub lampa spartă**. Mi s-a părut teribil de incoerentă.

Eudoxiu : — Nu te contrazic. Și pe mine m-a mirat această „scrioare de dragoste”, pe care nici o iubită n-ar putea-o lua în serios. Îmi îngădui să-ți recomand însă a doua parte a cărții, **Fluturări în biserică**, unde, apare titlul, teribilismul parcă se mai temperează.

Invățacelul : — Vă cred. Este însă posibil așa ceva?

Eudoxiu : — Firește, poezii de azi sînt disponibile în orice, ca de pildă aceste sinistre recomandări către o iubită imaginară, în poemul peste care n-ai putut trece:

(„dacă ți-e frig trage pe tine orașul / sau învelește-te cu o plapumă de șobolani excitați”)

Invățacelul : — Aveți dreptate. Nu realizez învelirea fetei căreia i-e frig „cu o plapumă de șobolani excitați”. Ce ar fi zis idolul tineretului, G. Călinescu?

Eudoxiu : — I-ar fi tras un singeros perdaf poetului, așa cum a făcut în cronicile lui Kterare, nu puține la număr, editate postum, în marginea acelor versuri de după Eliberare, cu imagini sau metafore care nu ofereau „reprezentări”, adică lipsite de virtuți vizuale. Ce vrei, era și el, oricît de genial, un om vechi: cerea poeziei să ne delecteze auzul și văzul, nu să ne pună la încercare capacitatea de a înghiți șopirle. O vezi pe juna Muză a poetului, dispusă a executa recomandarea iubitului?

Invățacelul : — Evident că nu. Ce-ai zice însă dacă altul decît mine v-ar răspunde că această recomandare e pur grațuită, tocmai prin imposibilitatea ei practică: unde s-ar găsi o asemenea plapumă, confecționată din astfel de șobolani?

Eudoxiu : — Așadar, te pui pe terenul fantasticului neîngrădit?

Invățacelul : — Nu eu, ci eventualul apărător al acestui sistem de tropi. Fantasticul pur...

Eudoxiu : — Sau impur, cu aceste vîetăți spurcate!

Invățacelul : — Fantasticul nu implică oare și ilogicit?

Eudoxiu : — Desigur, în cadrul logicii speciale a poeziei, de care își dădea seama Alexandru Macedonski încă acum aproape o sută de ani în cap, fantasticul are drepturile lui, cu condiția să nu își propună a epata, într-o societate în care nu mai există burgheze obtuzi, ci exclusiv avizii amatori de frumos, cărora, din păcate, poezia cea nouă încearcă să le transmită o infuzie de dezgust.

Invățacelul : — Spuneți că partea a doua e deosebită de cea dintîi.

Eudoxiu : — Dacă nu mă înșel, s-ar zice că la Mircea Dinescu stînga n-ar ști ce face dreapta. Ia-o însă cum grano salis. Vel întîlni și aci **ouisme** cite vrei. Un sens grav se întrevăde însă în cite un poem ca **acel Copil cu clau**, măcar la început:

„Ce-o să ne facem doamne cîntatu-i tot mai scump / tot mai puțini eretici și vizitatori pe drumuri / lanuri de cruci dau buzna în lanuri de porumb...”

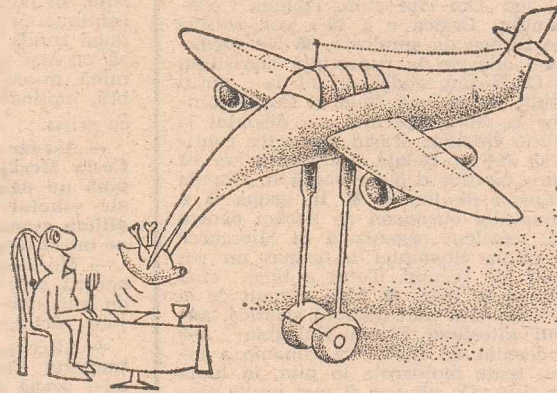
Da, poetul are dreptate. În poezie, cîntul e tot mai rar, adevărații poezi sînt „tot mai puțini” și mai „pe drumuri”, dar redacțiile literare și editurile îi primesc cu brațele deschise pe toți **ubuiții** (ca să-l numesc așa pe trîștii umoriști, născuți din „posada” lui Alfred Jarry, **Ubu roi**, popularizată la noi prin erudiția și zelul editorului său integral, în versiune românească, Romulus Vulpesco).

Dealtfel, vocabula **eretic** îl obsedează pe Mircea Dinescu, deși ereticii lirei mișună în zilele noastre, iar el însuși în eclezia editorială de azi, e primit ca un sacerdot de frunte, cu un tiraj de 12 800 de exemplare.

Așa eretic să tot fii.

„Ale tineretii valuri!”

ȘERBAN CIOULESCU ■

CONSTANTIN CIOȘU ■

Este o mare bucurie pentru mine să scomez, începând din acest număr, în paginile revistei „Flacăra”, cronica sportivă. Mulțumesc, cu acest prilej, revistei „Săptămâna” de găzduirea căreia m-am bucurat, luni și luni de zile. Și mulțumesc totodată marelui scriitor român Eugen Barbu, a cărui semnătură a onorat pagina noastră de sport. Nu mai publicăm în „Săptămâna” pentru că editorul acestei publicații, din motive pe care nu le discutăm și nu le înțeleg, mi-a refuzat dreptul de a mă ocupa de răspunderile ce revin unor persoane, în activitatea plină de rezultate negative, de măsuri contradictorii, de suspendări pe viață și reveniri neexplicate după un sezon (cazul Năstase) a Federației Române de Fotbal. Sint un scriitor, mai mult decât orice altceva, și nu înțeleg să-mprumut nimănui dreptul constituțional, înțărît de calitatea de comunist revoluționar, la care cu trudă și încredere am ajuns, de a-mi cenzura opiniile despre fotbal într-o țară în care, printr-o înțeleaptă și niciodată destul omagiată hotărâre, a conducerii noastre, s-a desființat cenzura. Dar, pentru că sint un om disciplinat, respect regula jocului și încetez să colaborez acolo unde editorul mă socotește indezirabil și acolo unde redactorul șef nu-mi poate susține opiniile. Jocul de-a aplecatele, termenul popular care denumește starea de indigestie, nu-mi place, nu mă onorează și nu-l practic. Un „Rămas bun !”, spus la vreme, sună mai bărbătește și mai emoționant decât un „Adio !” mormăit.

Și mai menționez că o prietenie îți dă drepturi, dar te și obligă.

Câteva fenomene s-au clarificat în fotbalul nostru, în ultima vreme, și e bine să le analizăm.

Un prim fenomen, de o deosebită gravitate, este acela că, în București, în afara celor două mari cluburi militare, „Steaua” și „Dinamo”, ale căror prestații în sportul național sint (de-a lungul ultimelor decenii de cînd ele există) excepționale, trăim curiozitatea, aberația am zice, că o echipă cu jucători excelenți, „Sportul studentesc”, joacă în divizia A, pe teren propriu, aproape fără spectatori — 500—600 de oameni nefiind o cifră de mîndrie nici pentru un teatru, la ora de față — iar altă echipă, Rapid București, de departe cea mai populară, cea mai iubită grupare sportivă a Capitalei, și poate nu numai a ei, este, în mod subtil, dacă nu chiar citeodată grosolan, descurajată și

Cei ce fac fotbalul

nedreptățită. Stadionul Giulești e o paragină. Terenul propriu-zis, pe care ar trebui să vină, să facă sport, copiii muncitorimii giuleștene, arată mai prost și este mai puțin practicabil decît terenurile de antrenament ale cluburilor Steaua, Dinamo, Corvinul Hunedoara, Politehnica Timișoara, decît ale multor echipe de divizia B și chiar decît terenul echipei, de divizia C, Unirea Tomnatec. Cum e posibil ca același organism să ofere unora totul și altora nimic? Cum e posibil ca tocmai Rapid, echipă care pe hirtie ține de C.N.E.F.S., sau ținea (dacă se respectă măcar cițiva ani angajamentele, să fie obligată să joace, chiar și cînd Federația de fotbal îi ridică suspendările, ce se țîn lanț, nu pe Giulești, unde cu un minim efort financiar și chiar de muncă voluntară s-ar rezolva înfișșarea stadionului, ci pe Republicii, unde acest club atît de „bogat” trebuie să plătească 30% pentru folosirea stadionului, în vreme ce alte cluburi, de A, plătesc 15%? S-a creat un anumit sistem de aruncare a tuturor vinilor asupra rapidiștilor. Pe un stadion oarecare din Capitală a avut loc o încăierare. Intii de toate, cei care au provocat-o au vrut să-l bată pe antrenorul Rapidului (!!!) Apoi ei au cășunat pe arbitru. Federația de fotbal a hotărît, nici mai mult nici mai puțin, să-i suspende clubului Rapid terenul și, de-atunci, a urmat degringolada. Rapid București a jucat la Roșiori și-n orașe ale căror nume nu vreau să le mai pronunț, pentru motivul INVENTAT că niște suporteri ai săi ar fi vrut să molesteze un arbitru sau chiar l-ar fi molestat. Repet, faptele s-au petrecut nu pe stadionul Giulești, ci pe un alt teren din Capitală. Am întrebat, atunci, și-nțreb și acum, cînd prăbușirea echipei Rapid e ca și asigurată, pe ce cale s-a stabilit că aceia erau rapidiști? Cum poate garanta un club comportarea suporteroilor săi în timpul în care nu acel club organizează un meci de fotbal? Terenul poate fi suspendat dacă organizatorii nu-și fac datoria. De exemplu eu, dacă aș voi să se ia dreptul de organizare a unor meciuri de fotbal pe stadionul Steaua, m-aș putea declara stelist și-aș putea în acest sens să-l pălmuiesc pe arbitru? Cine ar fi pedepsit? Clubul Steaua sau eu? Dar să presupunem că nu m-aș afla pe stadionul Steaua. Ci m-aș afla în co-

muna Glina și-acolo l-aș molesta pe arbitru, declarîndu-mă, acolo, stelist sau iubitor al echipei din Tîrgoviște, sau fanatic susținător al echipei Dinamo. Cei mai mulți suporteri rapidiști sint minunați muncitori, intelectuali, elevi și studenți, care asigură o neînchipuită stare de veghe, de familie mare și de climat sănătos în jurul amărăților de fotbaliști ai Rapidului. Că sint și derbedei e adevărat. Dar unde nu sint? Educație trebuie pretutîndeni, nu numai în Giulești. Cine are ceva cu Rapid? Cine dă drept de joc lui Năstase și Zamfir de la Steaua, exact atunci cînd clubul militar o dorește (și eu susțin, din nou, că e bine că acești jucători joacă) și, în schimb, nu dă drept de joc lui Bartales de la Rapid, jucător aflat exact în aceeași situație ca și cei doi mai sus menționați? Ce reguli sint acelea care se aplică numai celor slabi și cad în fața celor mai puternici? „Steaua” și „Sportul studentesc” nu mai știu pe care portar excelent să-l bage în teren. Dar cel mai bun dintre ei, Răducanu, a plecat de la Rapid și poarta acestei echipe e apărată, azi, de un tinăr ce urmează probabil să mai rămînă la Rapid pînă în ziua cînd, din greșeală în greșeală, va deveni un portar bun. Mai mulți suporteri rapidiști, sincer îngrijorați de lipsa de preocupare a celor ce-i tutelază, pentru soarta echipei lor, ne-au rugat să facem publică dorința lor ca echipa Rapid București să redevină echipa Căilor Ferate Române. Este, probabil, o soluție. Sigur, astfel nu se va rezolva decît o parte din problemă. Coalaltă parte ține de schimbarea de mentalitate a unora dintre diriguitorii fotbalului, deprinși să facă oricite compromisuri cu cluburile reprezentate masiv și covîrșitor în organisme ale și-n același timp să facă pe intransigenții cu cluburi de la care de-a lungul anilor au fost recrutați cei mai buni fotbaliști români: Progresul și Rapid. Iată nume plectate de la Progresul și Rapid: Răducanu, Beldeanu, Duđu Georgescu, Mircea Sandu, Dumitru, Florin Marin, Dumitriu IV, Năstase, pentru a nu transcrie aici decît numele care mi-au venit în minte în clipa cînd redactam acest articol. Ceva trebuie întreprins pentru crearea unor condiții bune de pregătire și recompense, pentru Rapid și pentru toate celelalte cluburi producătoare de valori și pe care oamenii muncii le iubesc. Ne bucură existența unei echipe studentești la

București, dar ne pune grave întrebări lipsa ei aproape exemplară de popularitate. Semnalăm, în același timp, eforturile pozitive care se fac, în sectorul 3 al Capitalei, pentru binele echipei Metalul București și al susținătorilor ei. Este o dovadă într-adevăr tulburătoare de înțelegere a pasiunii pentru sport a tinerilor din acel sector și de luptă, a tuturor factorilor, pentru realizarea unei performanțe deosebite de către Metalul București. După opinia noastră, s-ar conveni o analiză imediată, atentă, profundă și eficace a statutului echipei Rapid și luarea unor măsuri radicale, menite nu să descurajeze, ci să incurajeze, și pe această cale să educe, în cel mai curat spirit sportiv, echipa Rapid și pe minunații ei susținători, ai căror miez este constituit de muncitorimea feroviară și-n genere din muncitorimea Giuleștilui. Ce-ați zice de o fuziune Sportul studentesc — Rapid?

Echipele cele mai curajoase, mai îndrăgite și mai merituose ale actualului campionat, F. C. Baia Mare și F. C. Argeș, se întîlnesc, sîmbătă, 17 martie 1979, la Baia Mare. Vor lupta pentru victorie și pentru fotbal echipele care au impus în amorceala generală a fotbalului românesc, două stiluri, două gîndiri, două accente de puternică finețe. Inima mea bate pentru amîndouă aceste echipe și parecă m-as duce să văd meciul, la fața locului. Mi-e drag de echipa F. C. Argeș pentru tot ce s-a făcut la Pitești, dar și pentru că a fost nedreptățită prin scoaterea nedreptății din luptă, de către cei interesați, a lui Dobrin. Mi-e drag, în același timp, de F. C. Baia Mare pentru că a tulburat apele și socotile multor conservatori, dar și pentru că vreau să dau un echilibru felului sîmb în care e privită, de unii, această splendidă echipă. Răstignit între aceste două mari iubiri, ale inimii mele de azi, nici nu mai știu unde se găsec miinile pentru a le aplauda. Cum n-aș fi alături de F. C. Argeș în tentativa sa de a cîștiga campionatul și cum n-aș fi alături de extraordinarul public maramureșean care nu se poate împăca, și bine face, cu ideea că F. C. Baia Mare merită alt loc decît în frunte? De la experiențele acestor fabrici de valori și de performanță trebuia pornit, în încercarea de-a mai redresa ceva din fotbalul nostru, și nu de la pensionarii fostelor glorii. Aș vrea să n-am dreptate, dar mi-e teamă că voi avea. Așteptînd verdictul realității, să-ncredăm un drum la Baia Mare.

ADRIAN PĂUNESCU ■

Scurt, foarte scurt

● Atleta Maricica Puică și-a făcut și ne-a făcut un frumos cadou de Ziua femeii, cîștigînd, la Velejine, în Iugoslavia, crosul dotat cu Cupa 8 Martie. Intre invinșele ei, sovietica Ulmasova, campioană continentală pe 3 000 de metri. ● Un lider pe cît de neașteptat, pe atît de merituos în campionatul de polo: Crișul Oradea! Dinamo și Rapid stau în plasă. ● O nouă apariție editorială cu subiect inspirat din lumea sportului. Cartea se intitulează „Acolo în colț cineva te așteaptă”, autorul ei, George Mihalache, prezentînd cititorilor, cu vervă și duioșie, întîmplări știute și neștiute din jurul ringului. ● Într-o situație cel puțin ciudată, ca să nu-i zicem altfel, se găsește disciplina fotbal din cadrul Catedrei de jocuri sportive de la I.E.F.S. Din cele 5 cadre didactice ale ei, Angelo Niculescu, Ion Motroc și Mircea Rădulescu activează la cluburi, iar Ion Voica, la federație. Pe poziții se află numai Mihai Birsan, singurul care lucrează cu studenții! E normal să fie așa? ● Căpitanul doctor Marcel Georgescu este noul medic al lotului național de tineret, antrenat de Mateianu și Frățilă. Îi dorim spor la treabă. ● În Marele Premiu al R.F.G. la lupte, Constantin Alexandru, Ștefan Rusu și Ion Draica s-au clasat pe primul loc. Din cite știm, izbînda constănțeanului Draica e a 16-a consecutivă într-un turneu de amatoare. ● Ne permitem să-i aducem la cunoștință ziaristului Aurel C. Neagu, redactor șef la ziarul „Sportul”, că turneul final al Cupei campionilor la volei masculin s-a disputat la Bruxelles. Intrucît orașul respectiv continuă să fie în Belgia, afirmația sa că Steaua a pierdut o mare șansă în Olanda pare lipsită de temelie. ● În grupa B a campionatului european de hochei pentru juniori, excelent organizată la Miercurea Ciuc, echipa României a ocupat un remarcabil loc secund. Totul e bine cînd se termină cu bine. ● Abia revenit de la Felix, unde și-a mai demolit sciatca, antrenorul piteștean Florin Halagian n-a părut derutat de faptul că Dinamo a intrat, cu toate motoarele în plin, în lupta pentru titlu. Cu cît vor fi mai mulți pretendenți, ne-a declarat antrenorul liderului, cu atît va fi mai ușor pentru noi!

„În ultimii 2 ani, n-am propus niciodată remiza!”

— Florin Gheorghiu, iată-te din nou acasă! Cum a fost la Sao Paulo?
— N-a fost rău.
— Asta știm, de vreme ce te-ai clasat al treilea, după Korcinoi și Ljuboevici. Am dori însă citeva amănunte.

— Turneul, desfășurat între 8 și 28 februarie, a fost cel mai puternic organizat în Brazilia după interzonalul de la Petropolis, din 1973. De data asta au participat 8 mari maștri, între care vicecampionul mondial Korcinoi, precum și 6 maștri internaționali brazilieni. Cu 3 victorii și 10 remize, am terminat, cum ziceai, pe locul 3, deși, să nu mi se ia în nume de rău, aș fi putut face o figură mult mai frumoasă, eventual chiar cîștigînd! Învîingîndu-i pe Panno și pe Lein, am adunat cel mai bun punctaj în confruntarea „dintre marii maștri”, dar am jucat mai slab contra șahiștilor localnici, în fața cărora, de pildă, Korcinoi a reușit un procent de sută la sută. În plus, sistemul de desfășurare, cu continuarea întreruptelor la două ceasuri după rundă, mi-a pus unele probleme, ca să nu mai spun că, mai bine de o săptămînă, m-am așezat la masa de joc cu febră, luptînd nu numai cu adversarii, ci și cu gripa.

— Așadar, 6 brazilieni, fără liderul lor, Costa Mecking! Cum Mecking, socotit pînă nu demult una din marile speranțe ale șahului mondial, n-a mai apărut în ultima vreme la turnee, cred că se impune întrebarea ce-i cu el?

— Mecking e, din păcate pentru el și pentru șah, foarte bolnav. N-are nici 30 de ani, dar nu se știe nici cînd va mai juca, nici dacă va mai juca.

— Alțeva. Ce ne poți spune despre suedezul Ulf Andersson? S-ar părea că nu-i scapă nici un turneu. E adevărat?

— El e în șah cam ce e Borg în tenis. Un fanatic, dacă vrei. Se duce peste tot,

termină un concurs ca să înceapă un altul, asta s-ar putea să-l coste într-o zi, dar deocamdată se descurcă, foarte bine chiar. La tablă însă e mai degrabă calculat, cumpătat, echilibrat, arătîndu-se, ca și Pomar, Adorjan, Matanovici, Ivkov, mare amator de remize. Alții, mă gîndesc la Tal, la Ljuboevici, la Korcinoi, firește la Fischer, joacă mai tăios, mai tranșant, mai la cîștig, cu toate riscurile ce decurg din acest stil.

— Sper să nu te superi, dar cred că și Florin Gheorghiu poate fi inclus pe lista specialiștilor în remize! La Sao Paulo a făcut 10 bucăți!

— Am mai auzit prejudecata asta! Află că în ultimii 2 ani, interval în care n-am pierdut la nici un mare maestru, n-am propus niciodată remiză! Am acceptat, e drept, o sumedenie de asemenea propuneri, dar numai în situațiile în care nu mai exista nici o altă ieșire. În Brazilia, ca să fie și mai clar, cel puțin jumătate din egalurile mele au fost consemnate după ceasuri întregi de joc și de analize amănunțite ale pozițiilor. Cu Ljuboevici, de exemplu, s-au făcut 78 de mutări fără ca vreunul dintre noi să fi putut obține un cît de mic avantaj. Apoi, nu trebuie uitat că într-un turneu de elită remizele pot avea un rol psihologic foarte important. Impotriva matematicii, uncori, 8 remize pot însemna pentru moralul unui șahist mai mult decît 4 victorii și 4 înfrîngeri, deși și unele și altele duc la același număr de puncte.

— Te aperi bine, Florin Gheorghiu! Cu piese puține, te aperi stranic! Să mai facem o mutare. Ai pomenit mai devreme de Fischer. Ce se mai știe despre fostul campion mondial? Ce face Fischer?

— Cine știe exact ce face Fischer, poate că nici el! Se zice că a jucat contra unor computere dintre cele mai perfecționate și că a cîștigat, arătînd aceeași clasă de excepție. Se mai zice că vrea să-l întîlnească pe Karpov, dar e greu de crezut că vor fi acceptate condițiile impuse de marile maestre americane. În orice caz e sigur că, nu demult, el a fost la Belgrad, spre a stabili detaliile unui meci cu Gligoric, ocazie cu care și-ar fi făcut reapariția în circuitul competițional, după o absență de 3 ani. Personal, cred că în-

ținerea respectivă n-ar fi prezentat cine știe ce interes pentru lumea șahului, Gligoric fiind, în mod normal, un adversar sub posibilitățile lui Fischer, care continuă să dețină cel mai ridicat coeficient Elo, 2 780 față de 2 705, cit are Karpov. De altfel, am impresia că s-a făcut multă vîlvă în jurul posibilei confruntări de la Belgrad numai spre a-i netezi lui Gligoric calca spre președinția federației internaționale. După ce islandezul Olafsson a fost ales președinte la F.I.D.E., meciul Fischer—Gligoric a încetat să mai fie un subiect de discuție.

— În altă ordine de idei, ce vei mai juca în această primăvară?

— În alcătuirea programului pe 1979, am ținut cont de faptul că, în septembrie, urmează să se desfășoare interzonalul. De aceea, după cum am hotărît împreună cu antrenorul Valentin Stoica, voi juca mai puțin anul acesta și, în orice caz, mă voi opri în vară, spre a rezerva mai mult timp refacerii și odihnei. Voi concura, chiar luna aceasta, la Lone Pine în California, la un mare turneu open, și n-ar fi exclus să revin în America în iunie, spre a onora invitațiile primite de la New York și Philadelphia. În mai voi juca pentru I.T.B. în campionatul național pe echipe. Cam asta ar fi.

— Unde se va ține interzonalul?

— Nu s-a stabilit încă, dar se vorbește despre Riga.

— Cine va participa? Cîți se vor califica? Ce șanse crezi că ai?

— Tal, Polugaevski, Teșkovski, Kuzmin, Ljuboevici, Ribli, Kavalek, Miles, Hort, Larsen și așa mai departe pînă la 20! Se vor califica numai primii 3, dar cred că am și eu șansa mea. Nu-mi iese din cap că, în 1976, la interzonalul de la Manila, am fost la un pas de calificare, ratînd-o în partida cu Polugaevski, pe care am pierdut-o după ce am avut, multă vreme, un cal în plus și siguranța victoriei!

— Sincer, de care dintre adversarii de la Riga te temi mai tare?

— De toți! Dar și ei se tem de mine!
— Să se teamă, Florin Gheorghiu, să se teamă, că au de ce! Drum bun și mult succes.

OVIDIU IOANIȚOIA ■

CARPAȚI 2000

Zona de munte — o problemă interdisciplinară

Străbătind milenar geografia și istoria României, Carpații, vitali și sensibili, ne sînt deopotrivă inimă și coloană vertebrală, osatura biologică și culturală, rezervor nesecat de valori materiale și spirituale.

Din această pură structură, izvorăsc real și completativ alte valori absolute: oamenii și animalele lor.

Din Maramureș și Bucovina, din Vrancea și Țara Birsei, din Argeș sau Munții Apuseni, li se simte prezența și freacă, zi de zi, ceas de ceas, ca un perpetuum mobile al duratei.

Pe crestele Carpaților s-au întilnit imperii, hărăzind un destin furtunos celor ce nu-și doreau decît dreptul la muncă cinstită și la o viață liberă și pașnică.

Acești oameni au fost și sînt copii ai munților și ei mai dăinuie și se oglindesc încă în generația de astăzi crescătorilor de animale, purtînd genele de vigoare biologică, de aspirație spre libertate și neprețuita comoară a priceperii tradiționale.

Sute de ani muntele românesc a furnizat necentenți valori: lemn, animale, lactate carne, lînă, piei, fructe ș.a., precum și o forță de muncă puternică și aptă să facă cu succes față celor mai dificile activități.

Clima și relieful, deși aspre, au permis totuși o zoagricultură în condiții de profundă specificitate, legată de priceperea și experiența tradițională diversificată și permanent imbinată între factorul economic și cel cultural, făcînd cu puțință ca prin miinile harnice și bătătorite ale unor eroi ai muncii, un pămînt neprietenos să producă bunuri de primă necesitate vitală: proteină animală de cea mai bună calitate, lapte și carne în primul rînd, atît de importante astăzi, cînd în lume se asistă la o mare „criză a proteinei“, cînd F.A.O. atestă că nu se produce nici 21% din necesarul de proteină animală pentru alimentația populației globului.

Pentru regiunile trecute problema montană a României nu a reprezentat subiect de suficientă preocupare, deoarece într-o țară eminamente agrară și lipsită adeseori de piețe de desfacere, producătorul era preferat ignorant și fără alternativă, nevoit prin însăși starea de sărăcie să accepte aproape orice condiții.

Înseși raritatea și suficiența unor studii și cercetări vin să confirme un grad de interes cu prea puține semnificații.

În condițiile în care pentru crescătorii de animale din Carpați și fiii și fiicele lor nu exista aproape nici un fel de alternativă, nu rămînea decît soluția încercării în muncă, acționîndu-se cu îndărătnicie asupra unui pămînt slab productiv, care prin animale putea totuși să furnizeze un minimum necesar existenței. Această efectivă necesitate vitală a generat imense eforturi, într-un act global de precizie și îndemnare, însumarea acestora reprezentînd ceea ce denumim „practica tradițională românească în creșterea animalelor în Carpați“. O știință efectivă, născută din observații și muncă minută cu minut, zi de zi, an de an, secol cu secol, din prietenia sau înclăntarea dintre om și natură, din necesitatea biologică de supraviețuire a speciei.

Configurația geografică a Terrei include multiple zone în care au existat și au dispărut ori s-au dezvoltat și există, populații de tip montan.

Acolo unde prin prea puțină grijă tradițiile au slăbit și au fost neglijate, asistăm la fenomene regresive împinse uneori pînă la desființare. Dimpotrivă, acolo unde a existat preocupare și interes și a fost însușită la timp o concepție adecvată, fiind aplicate metode potrivite de sprijinire, fără a se fi neglijat nici una din laturi, constatăm stabilizate moduri de existență specifice și înfloritoare.

În România anilor de după cel de-al doilea război mondial, în Carpați, s-a mostenit o stare de lucruri dintre cele mai grele. Regiuni întregi, cum au fost Apusenii sau Vrancea, nordul Maramureșului și multe altele, erau adevărate „mostre“ de sărăcie și nevoi, de la alimentare și comerciale, la sanitare și culturale.

Este un mare merit al partidului și statului nostru de a fi reușit ca într-un interval de timp scurt, acest tristăstos peisaj al muntelui românesc să se fi transformat esențial, să putem vorbi astăzi despre școli, dispensare, drumuri, cămine culturale, lumină electrică, cinematografe, în cele mai îndepărtate dintre cătune.

Fenomenul dezvoltării industriale și generale a țării noastre a determinat — necesar — crearea unui mare număr de locuri de muncă și implicit o deplasare a forței de muncă dinspre agricultură spre mediile orașenești, spre alte calificări și spre noi și favorabile forme de existență.

Și în zona de munte fenomenul de deplasare a forței de muncă spre mediul urban reprezintă o realitate efectivă, aici apărînd însă particularități și dacă putem vorbi de o aceeași cauzalitate, atît interpretarea cit și soluțiile se deosebesc.

Cercetarea a constatat tendințele accentuate de părăsire a ocupației de crescători de animale menținerii de către tineret și orientarea spre alte preocupări, starea înaintată a vîrstelor actualilor crescători de animale și instalarea insidioasă a unui hiatus între cele două generații — tînără și vîrstnică — și în consecință tendințe de slăbire a zootehniei și a altor producții legate de activitatea gospodărească montană.

Efectele acestei stări de lucruri nu se

vor referi numai la creșterea animalelor ci și la alte ramuri principale ale producției montane: forestierul, mineritul, silvicultura, ș.a.

Încă din anul 1970 documentele de partid consemnează preocuparea pentru găsirea celor mai potriviți — căi și soluții de menținere a unui echilibru stabil în acest sector specific.

Secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a atras în repetate rînduri atenția asupra necesității dezvoltării creșterii animalelor în zona de munte, a valorificării tradițiilor valoroase, îndemnînd la „ridicarea animalelor în munți, așa cum au făcut-o de veacuri moșii și strămoșii noștri“.

Congresul țărănimii din 17—20 aprilie 1977 a stabilit măsuri concrete de sprijinire a creșterii animalelor în zona de munte, creîndu-se un cadru organizatoric adecvat scopului.

Aflat la început de drum, actul asistării zonei de munte necooperativizate are de făcut față unor probleme de loc simple, determinate în primul rînd de un cadru neuniform.

Într-un context prin excelență vast, necesitatea cercetării, a cunoașterii științifice, apare prin însăși forța lucrurilor în prim-plan. Rarele studii și publicații privind problematica montană vizează mai mult laturi ale unui ansamblu intercondiționat și tocmai de aici apare și posibilitatea enunțării unor soluții unilaterale și incomplete.

Constatăm că în Carpați există o mare diversitate de forme, experiențe și situații.

Clima și relieful influențează esențial modurile de existență tradițională. Într-un anumit mod se poate trata problema creșterii vitelor sau a oilor în zona de munte a Bucovinei și în cu totul altă nuanță în Munții Apuseni sau în zona „mărginimii“ Sibiului.

Altfel se interpretează în munte chestiunea raselor de animale, care au mai întii nevoie de rezistență organică și cărora nu li se pot pretinde producții-record, asemilabile celor obținute în condițiile artificializate din complexele regiunilor de cîmpie.

Într-o formă vom putea trata o zonă unde clima și relieful permit practicarea pomiculturii și a unei microagriculturi cerealiere și cu totul altfel se va putea proceda într-o altă zonă, unde nu constatăm astfel de preocupări iar populația este nevoită ca în creșterea animalelor să se bazeze numai pe flora spontană montană.

Deseori numai simpla poziție față de soare a unui teren montan determină esențial un anumit microsistem economic, cu reverberație socială în consecință.

Într-un mod se va putea trata problema micii mecanizări și a instalațiilor într-o zonă de creștere a taurinelor și deosebit în zonele mai uscate, propice cel mult creșterii ovinelor și caprinelor.

Cu o problematică vom fi confrunțați în regiunile satelor comasate și a munților nelocuiți și cu o cu totul altă problematică în regiunea munților locuiți și a satelor dispersate, unde se practică o zoagricultură montană de tip intensivizat, muntele fiind exoloat preferențial ca finete și asigurînd hrana animalelor pentru toate anotimpurile anului.

Deosebit se va putea conlucra cu producătorii care se ocupă exclusiv de creșterea animalelor față de cei încadrați în munci sezoniere sau permanente. Într-un anumit sens se va putea colabora cu crescătorii de animale vîrstnici și cu totul deosebit cu o nouă generație de crescători de animale menținerii, pe care ne-o dorim instruită, dotată și cît mai adînc implantată la zootehnia montană.

Devine necesar să avem în vedere faptul că dacă pentru zonele de cîmpie procesul mecanizării și chimizării agriculturii reprezintă soluțiile acceptate ale dezvoltării, în zona de munte aceste metode sînt limitate, putîndu-se discuta doar despre o minimecanizare și cu scop poate nu atît de strict productiv cît mai ales privind ușurarea muncilor fizice grele.

În perspectiva obținerii și valorificării superioare a unei producții de lapte și carne de maximă naturalitate și calitate, în Carpați s-ar putea discuta poate mai curînd despre o nonchimizare, despre protejarea solului și mediului natural, deci alte deosebiri legate de specificitatea montană, dar și de perspective de mare actualitate.

Muntele, comunitățile umane, producția specifică, solicită o asistare științifică, minuțioasă și nuanțată pînă la detalii, implicînd în egală măsură zootehnia, silvicultura, sistematizarea, turismul, învățămîntul, arta, cultura, presupunînd și metode stimulativ-specifice, educație tehnică, igienico-sanitară, comportamentală ș.a., cu alte cuvinte un întreg sistem de asistare științifică și adaptată.

Devine firesc să se discute despre cercetări complexe și sistematice, despre formarea unor cadre specializate în problematica montană, desure un posibil sistem experimental adaptat situațiilor și necesităților particulare ale zonei de munte.

Spunem aceasta intrucît se dovedește o necesitate să dorim să realizăm nu numai un sistem de zoagricultură, cu efect oricum limitat, ci rezolvări complete, în contextul unei noi calități a vieții și a așezării la baza oricărei acțiuni, a unei gândiri științifice: o civilizație montană carpatică.

Doctor veterinar RADU REY ■

Așteptăm surprize...

Cineva ridică în presă problema pregătirii fizice față cu lipsa jocului propriu-zis în fotbal. Problemă reală, care poate fi exemplificată de partida de duminică dintre Dinamo și A.S.A. Tg. Mureș. Echipa din Ștefan cel Mare a acumulat în 8 zile 6 puncte; patru pe teren propriu, două în deplasare. O performanță destul de frumoasă, dacă ne gîndim, și destul de rară în fotbalul nostru. Se vede treaba că prezența profesorului Dima în tabăra dinamovistă începe să dea roade. De multă vreme n-am văzut un unsprezece mai însuflețit de poftă de joc pe care fosta și multipla noastră campioană a dovedit-o cel puțin de două ori în fața noastră. (despre jocul de la Arad nu mă pot pronunța pentru că nu l-am văzut). Numai că...

Există un dar în fiecare bucurie. De pildă, acum două duminici, în fața echipei din Baia Mare, Dinamo a arătat nu numai că este o echipă bine pregătită fizic dar și că știe ce vrea și știe ce joacă. Pe cînd, duminică trecută, team-ul dinamovist a arătat doar că e bine pregătit. De ce scriu aceste lucruri? Pentru că, cel puțin în repriza întii, unsprezecele din Ștefan cel Mare a atacat haotic, a dat multe mingi la adversar și, în general, n-a arătat o idee de joc. Nu știu cine să fie de vină, oricum golul pe care l-a înscris Dragnea nu a fost decît urmarea unei acțiuni individuale, nu a unei concepții de joc bine definite. Îmi pare rău că cele două puncte obținute duminică nu au fost și ele însoțite de faze pe care să le aplaudăm. Dar poate că intervalele

scurte dintre cele trei meciuri constituie o explicație. Pentru că de la această echipă sperăm să avem surprize și mai frumoase. Dinamo dovedindu-se, cel puțin pînă acum, cea mai în formă din acest campionat și, dacă ne gîndim, și cea mai constantă.

Cam același lucru s-ar putea spune și despre F.C. Argeș, care a obținut și ea cinci puncte în trei jocuri, ceea ce nu-i de colea. Chiar în absența lui Dobrin unsprezecelele piteștean dovedește mari virtuți care au și adus această echipă în fruntea clasamentului de unde, numai pentru o etapă, echipa Steaua o scosese. Apropo de asta, roș-albaștrii pierzînd la Timișoara ne fac să ne îndoim de faptul că e mai mult ca sigur că titlul de campioană îi va reveni. Sînd strîmb și judecînd drept, în lupta pentru titlu sînt angajate de pe acum, în afara militarilor, Argeșul care are mari șanse, Dinamo care a pornit furtunos în retur și chiar Baia Mare, echipă de la care mulți iubitori ai fotbalului așteaptă o surpriză finală.

Din păcate, lucrurile la loturile naționale nu sînt chiar atît de limpezi ca la echipele de club. O confuzie destul de marcantă ni se crează încă de pe acum. Nu cred că, cel puțin la lotul A și la lotul olimpic, asamblarea este cea mai bine făcută. Jucătorii luați din multe echipe ce au mediocritate, aș zice a numelor, mă îngrijorează și, la drept vorbind, atacurile celor două loturi mi se par destul de neconvîngătoare. Dar să nu fim pesimiști, să așteptăm cel puțin pînă miercuri cînd un prim joc cu Grecia la București ne va lămuri și poate ne va da speranțe.

EUGEN BARBU ■

Emulație sau nivelare?

De cîteva zile s-a deschis noul sezon automobilistic.

Evenimentul ne aduce în minte (de loc întimplător!) ceea ce s-a întimplat la închiderea anului automobilistic trecut, cînd federația de specialitate a acordat premiile și distincțiile pentru activitatea din 1978. Festivitatea, care are loc o singură dată la 365 de zile, s-a bucurat de multe circumstanțe pozitive, chiar încurajatoare: o sală excelentă pentru asemenea întimplări, o participare numeroasă (sportivi din toată țara foarte cunoscuți sau începători, cu rude și prieteni, o lume de pasionați ai volanului sportiv și amator), filme documentare color, tehnice și amuzante, precum și, la sfîrșit, o masă tovarășească.

Dar problema e alta. Pe largile suprafețe ale meselor aflate pe scenă erau frumos aranjate zeci, poate chiar o sută, de cupe din sticlă roșie sau material plastic (de aceeași culoare), ochiul liber neputînd deosebi din ce anume fuseseră confecționate. Văzîndu-le, ne întrebam cine le va primi? Răspunsul era logic: campionii! De karturi, de raliuri, de viteză etc. Nu am înțeles totuși de ce toate arătau absolut la fel, pentru că probele sînt, doar, atît de diferite! Cu excepția a 3 (trei) cupe, din metal și cupe-cupe, cum le știm de cîteva decenii, toate celelalte erau surori gemene! Impresia (neplăcută vederii ca și gîndului) era că un magazin, ori o magazie,

vrînd să scape de un stoc fără cumpărători, vrînd să scape de supranormativ le-a vîndut în bloc, federației de specialitate! Tînărul începător, de la o probă oarecare de kart disputată în vreun oraș provincial ca-ntr-o famiile cu puțini membri, a luat aceeași cupă cu Ștefan Iancovici, Ion Olteanu, Andrei Bellu, Mircea Illoaie sau Doru Gîndu! Încurajare? Sau descurajare? Mai curînd o acțiune, poate nu conștientă, de nivelare. Sportul, însă, în esența sa, respinge tocmai nivelarea.

Amintita „sărbătoare“ a sportului pe patru roți ne-a mai prilejuit o uimire: cupe ca cele descrise au fost decernate și unor colegi de breaslă, adică ziarștilor, care au scris (sau s-au abținut s-o facă) despre diverse concursuri! Ca toți cei de față, pînă și electricianul vînzătorii care asigură sursa de lumină necesară filmării a primit cite o cupă identică, ca și cum cineva ar fi ținut cu tot dinadinsul să scape de bițele obiecte investite, inițial cu calitatea de trofee! Este de înțeles că federația de specialitate încearcă să-și apropie niște oameni, dar să ofere același trofeu unui ziarist, care a scris cîteva rînduri despre o competiție sau alta, și unui mare campion, pare de neînțeles și de neacceptat! Lucru pe care, se pare, l-au înțeles și confrății noștri care, cu o singură excepție, n-au urcat pe scenă pentru a-și primi străniile trofee, preferînd să le ridice, discret, după căderea cortinei!

EMANUEL VALERIU ■

Cronica șoselei

Tributul greu al secundelor

Ne aflăm în București în zona unei intersecții formată dintr-o arteră importantă, prioritară și o stradă îngustă la capătul căreia se află instalat indicatorul „STOP“. Un autoturism așteaptă cu paciență momentul prielnic pentru a pătrunde fără pericol pe magistrala respectivă.

Pe cele două benzi ale sensului străzii cu prioritate s-au scurs coloanele compacte formate din zeci de autovehicule. La distanță de circa 100 de metri de intersecția la care ne referim, se observă apropiindu-se de locul cu pricina un autoturism. Tocmai atunci însă șoferul nostru își pierde răbdarea. Introduce maneta în viteza întii și demarează nervos, apărînd brusc exact în fața mașinii care rulează corect pe artera prioritară. Cel de pe magistrală încearcă un viraj disperat la stînga pentru a evita o coliziune în plin, vinovatul trage și el cu putere volanul spre dreapta, dar coliziunea nu mai poate fi evitată. Calculăm cît trebuia să mai aștepte conducătorul autoturismului pentru a evita un accident soldat cu: rănirea gravă a celor doi conducători auto, rănirea ușoară a celui de al treilea șofer aflat pe banda a II-a (unde au „ricosat“ autoturismele după ciocnire), a-

variarea gravă a celor două autoturisme în prima fază a accidentului și sifonarea destul de serioasă a celui de al treilea autoturism, angajat în coliziune, în faza doua: maximum 6 secunde! La spital, șoferul vinovât ne mărturisește că a așteptat în dreptul indicatorului octogonal circa un minut și jumătate. Față de 90 secunde ce mai contau 6?

Iată cazul șoferului Z.G. La volanul autoturismului I-CV-2694, acesta se deplasa pe drumul național nr. 12 spre Miercurea Ciuc. Pierzîndu-și răbdarea se angajază în dublarea autobasculantei de mare tonaj ce rula în fața sa tocmai cînd din sens opus, la mică distanță, se apropia un alt autovehicul greu. Conducătorul autovehiculului care circula din sens contrar nu a mai putut întreprinde nimic pentru evitarea coliziunii, deoarece autoturismul a fișnit literalmente din spatele autobasculantei exact în fața sa.

În secvența următoare autoturismul izbit cu putere de către autovehiculul greu este proiectat peste autobasculanta pe care încercase să o depășească. Pilotul autoturismului moare pe loc, autoturismul este distrus aproape în întregime, iar cele două autobasculante suferă avarii ușoare.

Adăugați la imprudența șoferului încă un factor deloc lipsit de importanță: tentativa de depășire a avut loc în condiții de ceață densă și polei. Și în acest caz s-a calculat cît trebuia să mai ruleze șoferul în spațiile autobasculantei pînă la efectuarea dublării fără nici un risc: 4 secunde!

Colonel VICTOR BEDA ■

PENTRU IREVERSIBILITATEA DESTINDERII...

Politologia și-a însușit — nu demult — o noțiune pe cit de generală și cam neprecisă, pe atât de utilizată: **destinderea**. Această noțiune a fost „inventată” în procesul complex și contradictoriu al perioadei postbelice și ca urmare a efortului de a defini o stare nouă în raporturile dintre state. Noțiunea voia să indice o stare în care se întrezăreau germeii unei înțelegeri și concurenței, ai normalizării raporturilor dintre statele cu orânduirii sociale diferite, începutul ieșirii dintr-o etapă de ascuțite contradicții și confruntări, pe care Bernard Baruch, bătrînul consilier al președintelui Roosevelt, a numit-o primul, în 1947, printr-un termen straniu și zguduitor, „războiul rece”.

Destinderea ca stare a raporturilor interstatale nu este rodul unor decizii administrative ale cabinetelor și cancelariilor, ci rezultatul apariției pe arena mondială a unor forțe puternice, care se pronunță pentru o politică nouă, al afirmării tot mai viguroase a voinței popoarelor de a se dezvolta liber și nestinjenit, al profundelor transformări revoluționare, sociale și naționale, al marilor mutații în raportul de forțe pe plan mondial. Aceste schimbări au îngăduit rezolvarea, pe calea tratativelor, a unor probleme deosebit de complexe — care afectau grav pacea și securitatea — intensificarea contactelor și îmbunătățirea relațiilor dintre statele cu orânduirii sociale diferite, au determinat trecerea de la politica „războiului rece” la inaugurarea unui nou curs în viața internațională, de destindere și colaborare.

Destinderea, în accepțiunea pe care ar trebui să i-o dăm toți, ține de pacea și securitatea internațională, definește ambianța mai propice dezvoltării raporturilor interstatale, indică perspectiva adâncirii încrederii și intensificării cooperării între toate statele lumii, viitorul — probabil nu apropiat — al eliminării din viața internațională a factorilor dăunători de tensiune și conflict. În această accepțiune destinderea privește nu numai raporturile dintre țările socialiste și capitaliste, nu numai anumite zone și alianțe, ci relațiile dintre toate statele, luate ca individualități de sine stătătoare, independente și suverane, situația politică din toate regiunile lumii.

Complicațiile existente în viața internațională, multiplicarea stărilor de încordare și conflict, inclusiv a conflictelor armate,

accentuarea tendințelor de reimpărțire a sferelor de influență și dominație, amestecul în afacerile interne, folosirea forței și amenințării cu forța în raporturile interstatale, sînt tot atîția factori incompatibili cu destinderea, se opun consolidării ei și îi imprimă un caracter de maximă fragilitate. Într-o asemenea stare de fragilitate se prezintă procesul destinderii și pe continentul nostru. Pentru că, în ciuda unor rezultate pozitive, care au urmat Conferinței de la Helsinki, nimeni nu poate spune, în mod responsabil, că obiectivele securității se îndeplinesc în mod corespunzător, că destinderea politică este consolidată. „În Europa — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — persistă o serie de factori negativi care împiedică asupra climatului politic general. Se manifestă forțe ce se opun în mod deschis cursului spre destindere, s-au activizat cercuri reacționare, fasciste, revanșarde, naționalist-șovine și iredentiste, care încearcă să invenineze raporturile politice din Europa”.

Cum poate fi vorba, de exemplu, de o veritabilă destindere pe continentul în care trăim, cînd Europa s-a transformat într-un adevărat arsenal, inclusiv nuclear, într-un adevărat poligon în care se exersează circa 11 milioane de soldați? Despre ce destindere poate fi vorba în Europa, cînd semnatarii Actului final de la Helsinki depășesc 80 la sută din cheltuielile militare mondiale, cînd pe teritoriul statelor europene există peste 700 baze și instalații militare, cînd peste 1 milion de soldați străini „staționează” și „conviețuiesc” în afara granițelor lor naționale? Să fie oare vorba despre o reală destindere cînd manevrele și demonstrațiile de forță se țin lanț și cînd cuvîntul unor comandanți și al unor state majore poate conta mai mult decît cuvîntul unor guverne întregi?

Destinderea nu poate avea viață lungă, nu poate evolua în starea ei incipientă, atîta vreme cît înarmările — compartimentul cel mai dușman ei — nu numai că nu cunosc nici o diminuare, ci evoluează în proporții nemaîntinute și iraționale.

Destinderea este dată numai de ceea ce este pozitiv în viața internațională, în relațiile dintre state. Pentru a avea însă forță și pentru a se impune ca proces, ea trebuie să fie globală și determinată de toți. Dezvoltarea tehnico-științifică fără precedent, mijloacele de informare, comunicare și transport, mecanismul relațiilor

dintre state au creat în lume o situație cu totul nouă, au născut un sistem de interdependențe care învinge distanțele geografice și face ca țările, în ciuda depărtărilor dintre ele, să se poată considera totuși, într-un anumit sens, vecine. Din această cauză, nu putem vorbi de o reală destindere într-o anumită zonă dacă la celălalt capăt al lumii nu este pace, dacă în regiuni mai mult sau mai puțin învecinate există încordare și conflict. Destinderea — spunea — trebuie să fie opera tuturor statelor și să exprime bunele raporturi dintre toți. Din păcate, mai există fie fataliști, fie neputincioși ai înțelegerii realității că lumea s-a schimbat și se schimbă mai ales, care reduc destinderea la raporturile între marile puteri sau între două dintre ele. Recunoscînd, firește, importanța marilor puteri în viața internațională și mai ales răspunderile lor pentru menținerea și întărirea păcii, nu putem însă geometriza destinderea la starea relațiilor în doi, în triumfi sau în patralater. Problemele mari ale lumii ne privesc pe toți și de aceea ele nu mai pot fi soluționate — există atîtea exemple — în geometrie restrînsă.

Pentru ca destinderea să devină ireversibilă în oricare parte a lumii și la scara vieții politice mondiale, este nevoie de participarea activă a tuturor statelor, în condiții de deplină egalitate, la viața internațională, la soluționarea marilor probleme cu care este confruntată omenirea. Construirea unor relații noi, dezvoltarea unei colaborări întemeiate pe egalitatea în drepturi și pe respectarea strictă a principiilor de drept internațional, care trebuie să guverneze relațiile dintre state — ceea ce dă, de fapt, conținut destinderii — nu pot fi realizate fără intensificarea preocupărilor și luptei tuturor celor ce doresc să trăiască în pace și libertate, fără ca popoarele să determine guvernele să renunțe la practici învechite și să înțeleagă cît de necesară este, în zilele noastre, democratizarea vieții internaționale.

Destinderea, așa cum arată acum, nu este ireversibilă. S-o facem astfel, toți și împreună. Și nu prin vorbe și declarații, ci prin fapte, prin faptele cele mai concrete, care să ia în considerare și să exprime interesele fundamentale ale tuturor popoarelor.

DUMITRU ANIOIU ■

Ochii și urechile lumii

FOCI, CASTORI, CURCUBEE

Asa e, cum zice „Luptătorul Curcubeului”: cunoștințele științifice sînt deocamdată insuficiente.

Asa e, cum zice „Luptătorul Curcubeului”: cunoștințele științifice sînt insuficiente pentru a stabili o asemenea cotă.

Asa este: cota de 195 000 de foci pe care oamenii au dreptul să le ucidă în 1979 nu este științifică, fiindcă cunoștințele științifice sînt insuficiente pentru a stabili o asemenea cotă.

Asa este, dar cum altfel să fie? Să se suspende vînătoarea de foci pe timp de doi ani — zic cei de pe vasul „Luptătorul Curcubeului” — și cît timp nu se vor ucide foci, să se facă studii complementare care să stabilească științific cîte foci pot fi ucise în lumea asta.

Nu e timp — răspund însă vînătorii de foci care pe 10 martie au hotărît să înceapă vînătoarea de foci, pregătindu-și corăbiile, harpoanele, butoalele, cirligele, cutitele. Nu e timp de studii suplimentare. Cota e cotă. Trebuie ucise 195 000 de foci pe 1979. Dar pentru ce este timp, dacă nu pentru a te gîndi ce să ucizi și ce să nu ucizi? Vînătorii de foci nu răspund. Ei își ascut cutitele și-s gata să ridice ancorele. E timp pentru orice dar mai ales pentru a te grăbi să ucizi. Nu există timp decît pentru a te grăbi: a te grăbi să vînez; a te grăbi să prinzi; a te grăbi să tai; a te grăbi să spinteci; a te grăbi să ieși pielea; a te grăbi să topești grăsimea; a te grăbi să te îmbraci în blana vînată; a te grăbi să vinzi, să cîștigi bani grei și buni cu care să pregătești vînătoarea din 1980. Care va fi cota în 1980? Nu vă grăbiți, o veți afla... Doar focile nu se grăbesc. Ele se înmulțesc. Dar s-ar putea să nu mai aibă nici ele timp pentru înmulțire. S-ar putea ca focile să ajungă precum specia aceea de castori de care amintesc și Cervantes, în „Don Quijote”: o specie care, cînd se simte hăituită, își mîncă testiculele. Literatura castorilor nu a dat probabil un „Don Quijote”, dar, cu ajutorul omului, acest rege al naturii, nu vesnic tînăr și ferice, însă capabil, ei au putut da o imagine tragică despre condiția lor umană. Dacă focile vor ajunge și ele la un asemenea instinct de conservare care ar lua fantasticul chip al autodistrugerii? Vînătorii de foci au lănci dar nu orice purtător de lance e Don Quijote.

Don Quijote sînt, bineînțeles, „luptătorii curcubeului”, cei de pe vasul cu acest nume, care s-au angajat să se lupte, pe mări și oceane, cu balenierele ce ucid balene și vapoarele vînătorilor de foci. La sfîrșitul lui februarie, ei au apărut în portul norvegian Alesund și nouă dintr-ei au urcat la bordul unui vas din flotila vînătorească, legîndu-se unii pe punte, în lanțuri, iar alții, sus, pe un catarg. Acolo au desfășurat o banderolă largă pe care scria: „Să salvăm focile!” Poliția a năvălit pe vas, a tăiat lanțurile celor de pe punte dar nu le-a putut face nimic celor de pe catarg. Vasul — cu cunoscuta superioritate și indiferență a realității morilor de vînt — a plecat din port, vînătorii lui fiind convinși că frigul îi va sili pe don quijoteii care urlă în 1979: „Să salvăm focile!” — să coboare și să tacă. Frigul oceanului e o forță atotputernică. În general forța descurajatoare a frigului e mare și capabilă. Se poate conta pe frig în lupta cu don quijoteii, ei neavînd sub zale decît o cămașă, oase sub o piele slabă, și făcînd repede temperatură, cu delir și diridială.

Ce mă privește toată povestea asta? Așa este: nu vînez și nu ucid foci, nici eu, nici ai mei, nici strămoșii mei, nici amicii mei. Dar mă tem să nu se ucidă 195 001 foci, să nu se depășească acea cotă. Să nu se lase un frig planetar în care să nu mai avem ce vîna și nici putere ca să luptăm pentru foci și balene. Să nu dispară și balenele, și focile, și vînătorii lor, și vînătorii vînătorilor lor. Din indiferență în indiferență, să nu ajungem a nu mai avea ce desfășura, nici măcar o banderolă cu „Salvați Luptătorii Curcubeului!” Fleacuri — se grăbesc a-mi spune vînătorii abili de foci și de altele. Vom vîna și vom vedea. Ce să mai vedem? N-am depășit cota de văzut, cota de castori hăituiți, cota de banderole rupte, cota de testicule strivite, cota de don quijotei inutili?

Mi-e frig. Da iubesc, hai, să vînam științific melci-codobeli.

RADU COSAȘU ■

● FAPTE ȘI ZILE

● Dezarmare — dezvoltare, iată o relație adesea invocată ca fiind unul dintre imperatiile majore ale contemporaneității. Noi și noi elemente, noi și noi argumente se adaugă celor care pledează în favoarea reducerii cheltuielilor militare și din orientarea sumelor ironsite azi în scopuri distructive spre domeniul pașnice, spre convertirea lor în fonduri pentru hrană, educație, asistență medicală ale popoarelor. Cîteva calcule făcute de experți de la Națiunile Unite relevă din nou echivalențe impresionante: cu 90 milioane dolari — costul unui bombardier strategic de cel mai recent tip — s-ar putea construi o mare întreprindere modernă, sau 30 de clădiri de școală, sau două spitale de mare capacitate complet echipate; prețul mediu al unui avion de vînătoare supersonic este egal cu cel al 170 000 tone porumb sau 50 000 tone zahăr, ca să nu mai aducem în discuție și alte date, deopotrivă de amețitoare prin absurdul pe care îl conțin. ● O știre difuzată zilele trecute la Roma reduce în actualitate un fenomen grav al vieții interne italiene — terorismul. Ancheta parlamentară privind răpirea la 16 martie și asasinarea la 9 mai 1978 a președintelui Consiliului Național al Partidului Democrat-Creștin, Aldo Moro, va dura opt luni. Semnificativ pentru implicațiile investigației este faptul că această anchetă va avea două faze distincte: prima va fi consacrată răpirii și asasinării liderului democrat-creștin, cea de a doua se va ocupa de terorismul în Italia. ● Împlinind 79 de ani, Alfred Hitchcock a primit din partea Institutului american al filmului distincția „Life achievement award”, în semn

de prețuire pentru creația sa cinematografică. În cei peste 57 de ani de activitate, Hitchcock a creat mai mult de 60 de filme artistice de lung metraj și sute de filme

pentru televiziune. Ceremonia de la Hollywood, în cadrul căreia a avut loc conferința de presă, a fost onorată de prezența unor mari celebrități din lumea filmului. ● Două informații de interes muzical rețin atenția în această săptămînă. Cea dintîi se referă la faptul că revista britanică de muzică clasică „Gramophone” a desemnat reprezentanța operii „La fanciulla del west” de Puccini, sub bagheta cunoscutului dirijor Zubin Mehta, pentru a primi premiul anual al celui mai bun spectacol muzical înregistrat în anul 1978. Cea de-a doua, desprinsă dintre paginile revistei sovietice „Temps Nouveau” prezintă ca pe o operă deosebit de originală oratoriul lirico-dramatic „Vladimir Ilici Lenin” după poemul omonim al lui Vladimir Maiaikovski. Compozitorul acestei lucrări, prezentată recent în premieră la Conservatorul din Moscova, este Aledmar Karamanov. De reținut, în

fine, nu ca pe un ultim amănunt, faptul că rolul recitatorului și l-a asumat cunoscutul poet Evgheni Evtusenko. ● Răsfoind diverse publicații străine, rețin atenția o seamă de acțiuni împotriva fumatului. Astfel, după cum relatează revista americană Newsweek, societatea daneză de luptă împotriva cancerului a imaginat un mijloc sui-generis de luptă împotriva tabagismului: „În această săptămînă, în Danemarca, oamenii cumpără țigări pe care nu le vor putea fuma. În cadrul campaniei antitabac, se vînd pachete a cîte 20 de țigarete artificiale. În aparență, țigările par obișnuite, dar ele nu conțin tutun, ci sînt umplute cu o fibră mentolată, imposibil de aprins. Societatea daneză de luptă împotriva cancerului speră că falsele țigarete vor fi cumpărate fie de cei care vor să abandoneze fumatul, fie de nefumători care vor să le ofere prietenilor lor spre a-i dezabăra de dăunătorul obicei”. ● Din Franța, o știre furnizată de „Science et Vie” care ne trimite cu gîndul la primăvară, la erupția vegetală în acest anotimp. Vor înflori pomii, ne vor bucura un timp, apoi petalele vor dispărea lăsînd să crească fructe. Cantitatea și calitatea acestora vor depinde hotărîtor de... albine, afirmă specialiștii francezi. Corelația dintre polenizare și recoltă este binecunoscută, dar iată că polenizarea florilor de cître albine, evidențiază revista franceză, influențează și forma fructelor, și numărul de simburii, ba chiar și durata de conservare. Să chemăm, deci, albinele! ● Porumbelii surclasează automobilul. Aceasta ar fi concluzia — trebuie să o recunoaștem, destul de surprinzătoare — la care a ajuns

un grup de medici britanici din Plymouth. Ei au dresat porumbelii călători pentru a-i folosi la transportarea singelui de la centrul de hematologie spre cîteva din spitalele orașului. O călătorie neobișnuită, care decurge însă destul de simplu, fără nota enigmatică pe care o presupune manipularea unui material atît de prețios cum este singele uman: de corpul porumbelului se atașează un mic recipient cu singe din grupa solicitată, după care pasărea zboară spre spitalul care a făcut apelul respectiv, în fapt către locul unde se află colivia sa. Uneori, porumbelii astfel dresați sînt folosiți și pentru transportul singelui în vederea unor analize urgente. Calcule foarte precise — se înțelege de la sine că problema timpului este cea care contează enorm în primirea singelui — au arătat că transportul cu porumbelul în cadrul orașului durează cinci minute, pe cînd automobilului, pentru același transport, i-ar trebui cel puțin 20 de minute! ● Vedetă înainte de a se naște — ceea ce nu s-a mai întimplat pînă în prezent cu nici o vedetă mondială — Louise Brown, primul „bebe-eprubetă” din lume și-a făcut simbătă, 10 martie, la numai șapte luni și jumătate, prima sa apariție „în lume”. Purtată deocamdată în brațe de părinți, micuța Louisa a sosit la Osaka pentru a participa la un program special de televiziune. Desigur, îi va reveni rolul principal: ea va fi protagonistă emisiunii „De ce vor oamenii să aibă proprii lor copii?” realizată de rețeaua „Asahi Broadcasting Co”. O invitație tulburătoare, care sperăm să se fi născut nu numai din intenții publicitare.

D.I. ■

Mondo umano ?

Mistere și averi

Cindva, am auzit un cîntec cu acest prim vers : „Africa e-o lume plină de mistere“ și care, în momentul interpretării, avea o lungime stranie, ultimul cuvînt ajungînd să sune cam așa : „mistecere“. Cum nu cunosc gena cîntecului acesta, mă limitez să cred că acel amîntit vers înțu sugera lucrurile ce-și așteptau descifrarea, cunoașterea și intrarea lor în circulație. S-a început deci o reexplorare a acelor realități și lumi, cu scopuri nobile, cu țeluri înalte și, evident, în slujba oamenilor. Dar, de la un timp, aceeași Africa a devenit o lume plină de mistere de un anume fel și pe seama cărora a apărut — și continuă să apară — o întreagă literatură. Ce fel de literatură ? Poate precizările de mai jos vor spune mult, dacă nu chiar totul : „Noi exploratori redescoperă Africa. Ei se numesc SAS sau OSS 117, agenți roarte secreți, vinători de complotiști și apărători ai Occidentului. Pentru cea mai mare parte dintre aceștia creindu-se personaje speciale“. Este limpede că în căutarea ineditului, insolitului și incredibilului creatorii de polițier-uri au (re)descoperit lumea africană și se pare că o fac în serie. Adică, așa cum e obiceiul casei. Sigur, dacă s-a acceptat ideea că, în fond, totul este o convenție și s-au citit mai știm care aventuri ale lui James Bond tocmai în Hon-Kong sau în pampasurile argentinene, de ce să se facă discriminare în cazul eventualelor lui escapade prin brusă ? Numai că, aici, lucrurile nu prea stau astfel pentru că, de pildă, doi belgieni s-au îmbogățit aproape subit după ce le-a venit ideea să facă texte și benzi desenate în legătură cu peripețiile unui african devenit conducătorul unui stat occidental.

Nu avem în vedere nici cărțile scrise cu uimitoare rapiditate și care relatează desfășurarea unor episoade spectaculoase dintr-o țară africană, precum conflictul din provincia zaireză Shaba — cărți ale căror calități au fost cu adevărat inexistente, precum „Legiunea sare peste Kolwezi“, a lui Pierre Sergeant. Se vede că zonele fierbinți nu sînt deloc ocolite și adesea ele sînt reluate în alegorii străvezii cu toate că pe frontispicii nu lipsește precizarea — „personajele și situațiile din roman sînt cu totul imaginare“. Gilbert Picard, laureat, pe 1977, al premiului romanului de aventuri într-o recentă carte — „Manipularea“ — relatează peripețiile neobișnuite ale unui parașutist occidental ce a luptat la Kolzy (vorba cui, localitatea n-are a face cu Kolwezi) manipulat fără jenă în vederea obținerii unor avantaje. Devenit periculos intrucit era martorul unei operații top-secret, scapă în mod miraculos, e din nou angajat în afaceri necurate, după care devine iar periculos intrucit cunoștea multe. Scăpat și acum de la o tentativă de asasinat își vinde memoriile... înainte să le fi scris. Primește bani, pleacă în vacanțe exotice, închiriaza un avion care va exploda în timp ce fostul parașutist și traficant de arme, devenit lucid dar resemnat, dispăre.

Cam în același fel procedează și așa-numitul „domn SAS“, scriitorul Gerard de Villiers, în „Panică în Zair“, sau Josette Bruce în (cîtă imaginație !) „Panică în Africa“, cu al ei faimos erou OSS 117, or în „Luptă în G...“ Sau Florence Vidal cu „Aloes ferox“. În fine, dincolo de ocean, John Updike a scris „Lovitura“, o suită neîntreruptă de episoade cu lovituri de stat, materii prime, descoperiri de petrol și de apă, supraproducție de arahide și... redactări de memorii în liniște. Cum se vede, arsenalul e același peste tot. Chiar și titlurile seamănă. Cu toate acestea, Gerard de Villiers s'a devenit miliardar. Jean Bruce, creatorul lui OSS 117, după ce a decedat, soția i-a preluat ștafeta și o duce demnă mai departe. Cu alte cuvinte, cum scria o revistă recurgînd la un joc de cuvinte, „faire du fric avec l'Afrique“, ceea ce într-o redare mai liberă înseamnă a face bani pe seama unor africani. A unor oameni în ale căror librării editurile ce scot cărți precum cele de mai sus le trimit din belșug, adesea la prețuri modice și niciodată la atare prețuri nu expediază abecedare sau cărți de școală.

Cîtă deosebire între acel vers cu Africa și lumea ei plină de mistere adevărate și misterele, rentabile și facile, ce se fabrică pe seama acestor lumi !

DUMITRU CONSTANTIN ■

Anul unui mare savant

Antene uriașe de radio investighează în prezent cosmosul în căutarea unor surse necunoscute de energie, în timp ce sateliți orbitali amplasați cu mult în afara atmosferei scrutază cerul, iar ceasuri atomice de o perfecțiune aproape desăvîrșită (o iau înainte sau rămîn în urmă cu a miliarde parte dintr-o secundă într-o

oră) măsoară timpul. Toate acestea dezvăluie astronomilor existența unei lumi cu totul noi, populată de corpuri cerești pînă nu demult necunoscute — pulsari, quasari și așa-zisele găuri negre. Încercările de înțelegere a acestei lumi, atît de fascinantă și complexă, nu ar fi fost niciodată posibile fără teoria generală a relativității, capodopera unuia dintre cei mai renumiți savanți ai lumii, Albert Einstein. „Există puține idei în fizica contemporană — declara I.I. Rabi, laureat al Premiului Nobel — care să nu fi crescut din opera lui Einstein“.

Principalele sale descoperiri au însemnat adevărate revoluții pentru știința contemporană. Viteza luminii — 300 000 kilometri pe secundă — este constantă, a descoperit Albert Einstein, indiferent de viteza sursei emitente, neadmițîndu-se a daugire sau scădere de viteză în cazul luminii; viteza unui obiect determină timpul și lungimea; un ceas care călătorește în spațiu extraterestru cu o viteză mult mai mare decît pe pămînt va înregistra o încetinire a scurgerii timpului, ceea ce înseamnă că nu există timp absolut în univers; lungimea unui obiect se va micșora în spațiu în funcție de rapiditatea cu care se deplasează, în timp ce masa sa va crește față de cea a unui obiect similar de pe pămînt; lumina în mișcare are masă și din această cauză o rază de lumină se curbează cînd trece pe lângă un obiect; energia și masa sînt interdependente, astfel că energia este egală cu masa unui obiect înmulțită cu pătratul vitezei luminii ($E = mc^2$), ecuație care a dus la descoperirile privitoare la eliberarea energiei în reacțiile nucleare. Teoriile lui Einstein stabilesc, de asemenea, fundamentul pe care se bazează teoria expansiunii universului. Lui Einstein i se datorează explicarea așa-numitului para-

dox al gemenilor, el arătînd că dacă unul dintre gemeni pleacă într-o călătorie spațială ce se desfășoară cu mare viteză, la întoarcere va fi mai tînăr decît fratele său rămas pe pămînt.

În 1921 a devenit laureat al Premiului Nobel, dar nu pentru lucrările sale în domeniul relativității, ci pentru teoria efectului fotoelectric, prin care a confirmat teoria corpusculară a luminii.

Einstein, mărturisesc cei care l-au cunoscut îndeaproape, avea o mare putere de concentrare. În timpul liber îi făcea plăcere să se plimbe cu ambarcațiunea sa cu pinze, de asemenea obișnuia să cînte

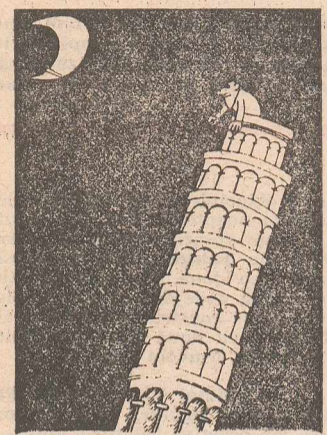
EINSTEIN, OMUL DE FIECARE ZI

Unui student care avea probleme la școală : Nu te alarma că ai dificultăți la matematică. Te pot asigura că ale mele sînt încă mai mari... În timpul liber : Cînd nu am probleme speciale care să-mi frămînte mintea, îmi place să refac demonstrațiile teoremelor de matematică și fizică care-mi erau de mult timp cunoscute... Despre problema adevărului : Știu din căutările mele chinătoare, ce parcurg multe căi oarbe, cît de greu este să faci un pas sigur, fie el cît de mic, spre înțelegerea a ceea ce este cu adevărat semnificativ... Despre motivările sale : Munca mea științifică este motivată de năzuința mea irezistibilă de a înțelege secretele naturii și nu de alte sentimente. Dragostea mea de dreptate și străduința de a contribui la îmbunătățirea condiției umane sînt complet dezinteresate.

la vioară melodii de Mozart, să scrie versuri, să meargă pe jos sau cu bicicleta, să ajute copiii la rezolvarea problemelor de matematică. Dar în momentul în care înceta să bată vîntul, atunci cînd se afla în barcă, își scotea carnetul de notițe și făcea calcule. Cînd era preocupat de o problemă spinoasă le spunea colegilor săi : „Acum mă voi gândi un pic“ și începea să se plimbe încet în sus și în jos, pînă ce făta sa erupea dintr-o dată într-un zîmbet, fapt ce anunța găsirea soluției. Întrerupt din activitate de numeroșii săi vizitatori, putea să-și reia lucrul în momentul în care aceștia ieșeau din birou. Einstein s-a dovedit în cursul vie-

ții sale un consecvent luptător împotriva nedreptăților sociale și un fervent susținător al păcii. Cînd a aflat despre bombardarea Hiroshimei, Einstein avea să declare : „Dacă aș fi știut... n-aș fi semnat niciodată scrisoarea aceea“ — scrisoare prin care, cu puțin timp înainte de declanșarea celui de-al doilea război mondial, președintele F.D. Roosevelt era invitat să lărgească cercetările atomice, prezentîndu-i-se posibilitatea proiectării unei arme cu o putere incredibilă. Einstein rămîne pentru posteritate un Newton al secolului XX, care a revoluționat fizica, lăsînd o moștenire intelectuală așa de bogată și de profundă, încît continuă să uimească și, în prezent, prin adîncimea ei și să reprezinte, totodată, o sursă pentru noi descoperiri. El n-a pierdut niciodată din vedere faptul că noile cunoștințe despre lume trebuie să servească numai și numai umanității.

TUDOR PRELIPCEANU ■

Reconsiderînd cunoscutul experiment al lui Galileo Galilei — care constă în lansarea unor obiecte de greutate diferită din turnul înclinat de la Pisa, obiecte ce ating virtual Pămîntul în același timp (excluzînd frecarea cu aerul) — Einstein a oferit următoarea explicație : accelerația cauzată de gravitație nu este distinctă de cea determinată de alte forțe.

FOTULA IANNAKOPOULU

Mamei mele

Păstrat-am pe obraji, intacte,
din ceasul despărțirii,
Pentru a-ți dovedi măicuță
eterna dragoste ce-ți port,
Sarea lacrimilor tale
și pecețile iubirii ;
Depart ești, tot mai departe,
cum te privesc cu ochi de mort.
Sintem aiurea despărțite
de munți, păduri și ape
Dar inimile noastre, împreună
în tainic cuib rămîn
Ca păsările cerului pe care
nu poate să le-ngroape
Nici secera, nici sabia dușmanului păgîn.

IANNIS RITSOS

Apollon gravat pe medalia Antigonei

Dintre toate marile sale statui, cu adevărat magnifice, mica medalie a Antigonei ne-a emoționat cel mai mult ; — iată, Apollon, așezat calm într-un car de luptă, pare concentrat, în același timp absent, mai puțin mulțumit de el însuși ; — spațiul îngust îi dezvăluie totuși frumusețea ascunsă ; și poate astfel, gol, fără liră, într-o ținută familiară care îi permite întîlnirea aceea intimă, profundă, adevărata mingiere, este ca și cum, goi împreună cu el, am fi gravați în cercul mat, conturat rigid, din metal — care dă frumusețe carului de luptă, ce se îndepărtează.

În românește de
PETRU DAN LAZĂR ■

Fotoreportaj pe glob

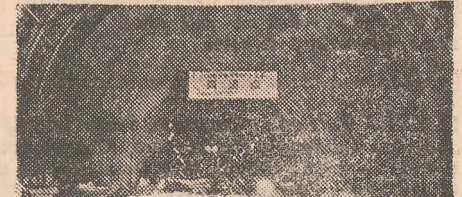
PACE, acesta este cuvîntul care exprimă cel mai puternic aspirația popoarelor care doresc și speră că o pace trainică și echitabilă pentru toate popoarele din zonă ar putea fi instaurată în regiunea atît de explozivă a Orientului Mijlociu. Această speranță însuflește sprijinul pentru orice încercare de reglementare pașnică a problemelor litigioase existente aici, în acest context politic fiind înțeleasă și recenta vizită a președintelui american Jimmy Carter la Cairo și la Ierusalim.

Actrița Sophia Loren a fost în această săptămînă la New York pentru a oferi autografe pe o recentă carte autobiografică. Titlul acesteia : „Sophia Loren : Living and Loving“ (Sophia Loren : trăind și iubind).

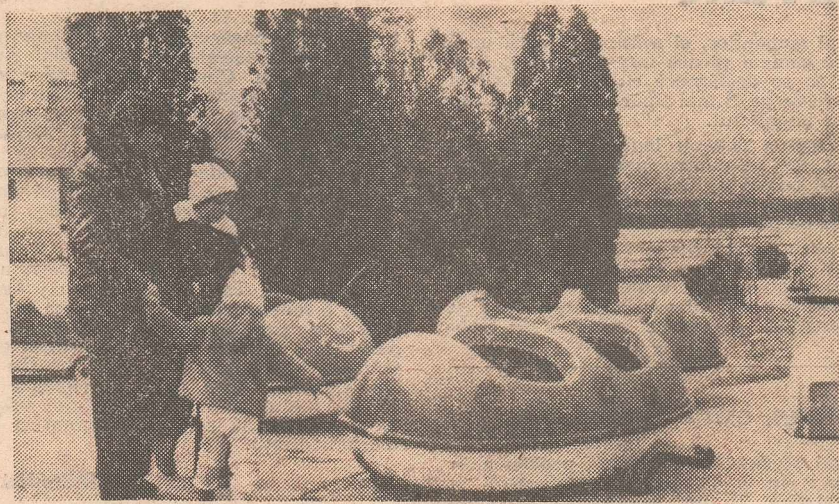

Tineretul spaniol universitar se pronunță cu hotărîre împotriva terorismului și a tentativelor fasciste, prezente uneori cu violență în viața țării lor. O demonstrează și această impresionantă demonstrație organizată recent de studenții Universității din Madrid.

Tunelul Oshimizu, care se află în construcție în Japonia pe linia superexpressului Jooyetsu, va fi cel mai lung tunel din lume. Avînd 22,2 km, tunelul Oshimizu este cu 2,3 km mai lung față de tunelul Siplon, aflat la granița dintre Elveția și Italia, în Alpi, care deținea pînă în prezent supremația.

Orășelul copiilor din Parcul tineretului din Capitală, așa cum arăta duminică, 11 martie. Părinții cu copii doritori să se joace cu jucării stricale trebuie să se grăbească. Fiindcă, îndrăznim să credem, neglijența nu și-a făcut mutație definitivă, adică nu și-a făcut chiar buletin de identitate pentru Orășelul copiilor, ci locuiește aici doar cu viza de flotant.

Printre obiectele uitate în trenurile care sosesc zi și noapte în Gara de Nord s-au aflat și niște dosare cuprinzând lucrări de investiții din Tulcea. Purtătorul dosarelor umblase vreo două zile prin restaurante. Ne exprimăm nădejdea că obiectivele care urmează să se construiască nu vor fi date în funcțiune cu două zile mai târziu. Cui despre cheflui, n-avem grijă.

La Liceul „Mihai Viteazul” din Ploiești se face teoria legăturii dintre teorie și practică iar practica legăturii dintre practică și teorie se produce, în bună măsură, astfel: decît să intre în conflict cu C.F.L.-ul, profesorii preferă să se rezume la teorie.

Grupul de șantier construcții-montaj nr. 1 din București nu se dezmințe! În anul 1977, cînd a predat locatarilor cîteva blocuri de pe bulevardul 1 Mai, deranjată de insistențele locatarilor conducerea grupului a afirmat în răspăr că aleile de acces vor fi gata după 1980. Acum, în 1979, deci la doi ani după promisiune, inimoșii constructori se tin de cuvînt. Ii felicităm și pe această cale, căci între vorbă și faptă nu e nici o deosebire.

Încălzirea halei de carne din Rîmnicu Vilcea nu se mai face cu apă supraîncălzită, ci cu instalații și aparate electrice. Acestea costă mai scump. Măsura, se zice, a fost luată din motive de economie.

Către cabina cinematografică a Căminului cultural din Hirșești-Argeș, operatorul urcă nu pe scări, pentru că nu există scări, ci cum poate. Ce-o fi gîndind el după ce poate? Desigur, despre proiectant...

De la începutul anului, la „Electrocontact” Botoșani au fost lansate în producție 15 produse noi. Alte 100 se află, acum, în diferite stadii de realizare a proiectelor. Așa da!

RADIO CLUJ 25

Din inima Transilvaniei, la 13 martie 1954, ora 16, pornea în eter primul semnal al unui nou post de radio românesc: Radio Cluj. Era primul studio teritorial înființat în țară. Timp de un sfert de veac colectivul redacțional a realizat în limbile română și maghiară mii de ore program, implicîndu-se direct în toate momentele, mari și mici, alcătuitoare ale istoriei noastre contemporane. Un sfert de veac de prezență în PREZENTUL patriei, de slujire devotată a cuvîntului partidului, crez și datorie a acestui colectiv de talenți și inimoși gazetari comunisti conduși de mai mulți ani de binecunoscutul scriitor și ziarist Vasile Rebreanu.

Un cald salut și succese tot mai mari!

Aflăm că la Librăria „Universala” din Tirgu Mureș ultimele importante apariții editoriale se vînd pe sub mină. Pe sub mina librarilor, firește.

La Eforie Nord, în centrul orașului, există un ceas cu trei cadrane. Toate încrămenite și arătînd, fiecare, altă oră. Întrebarea este de ce nu merge ceasul acum ori de ce, pînă s-a oprit, fiecare cadran arăta altă oră?

Mai multe obiective economice construite în ultimii trei ani în județul Neamț nu realizează nici acum producția stabilită, nu lucrează la parametri proiectați. Din ziarul județean aflăm că o bună parte dintre specialiștii nu sînt direct implicați în rezolvarea completă a sarcinilor de producție. Oare în ce sînt implicați ei?

În comuna Macea din județul Arad se mănîncă pine bună iar în comunele Tirnova și Covăsinț, din același județ, nu. Explicația este simplă: în prima comună brutarii fac pine bună iar în celelalte nu.

În cartierul Dacia din Deva cumperi iaurt dacă ai borcan. Dacă n-ai borcan gol să-l dai în locul celui plin, nu mănînci iaurt. Pentru cei aflați în trecere prin oraș, salutul lucrătorilor localnici din comerț ar suna așa: „Bine ați venit! Borcane aveți?”

● Ziarul „Sportul” publică, după trei etape de la reluarea campionatului divizionar, notele și media lor obținute de selecționabilii din care urmează să se alcătuiască cele două reprezentative românești în actualul sezon internațional care bate la ușă: lotul A: media 6,25; lotul olimpic: media 6,75... După cum se știe, notarea poate merge pînă la 10. După cum se mai știe, sub 7 începe zona mediocrității. Să fi devenit cei însărcinați cu alcătuirea și pregătirea acestor formații mai sinceri ca pînă acum, în sensul că acceptă și părerea altora privind calitatea actuală a fotbalului practicat de echipele noastre? Ne amintim o butadă, pusă în sarcina academicianului Al. Graur, care vrînd să știe în ce măsură se îndeplinesc previziunile meteorologilor i-a întrebat în ce proporție se verifică ele, în realitate. Răspunzîndu-i-se că proporția este de 40%, academicianul le-a propus să le dea ...împers. Ce zice federația de fotbal de o astfel de idee? (E. V.)

De curînd, 240 de țărani cooperatori din județul Sibiu s-au întors dintr-o excursie de agrement al cărei itinerar a cuprins Rîmnicu Vilcea, Craiova, Dăbâta-Turnu Severin, Porțile de Fier, Herculane, Timișoara, Deva. La întoarcere ei au aflat că Inspectoratul pentru calitatea semințelor tocmai încheiase verificarea calității, desigur, a semințelor. Vestea a fost primită cu deosebită satisfacție.

Talea, Cosminele, Colceag, Gura Vadului, localități din județul Prahova, nu s-au înscris cu nimic în cadrul Festivalului național „Cîntarea României”.

Întrebare: „Ce noutăți aduceți publicului larg în legătură cu vechea dvs. preocupare privind studiul apelor minerale din județul nostru?”

Răspunde dr. Vasile Iovu, medic principal în specialitatea medicină fizică, balneoclimatologie și recuperarea medicată la Policlinica județeană Neamț: „În a doua jumătate a anului 1978 m-am ocupat de izvorul de la Borcut (comuna Borca), foarte asemănător cu cele de la Borsec și Toșorog. Se pare că este vorba de aceeași pinză de apă subterană comună tuturor acestor izvoare”.

Intemeiat pe interviul apărut în ziarul județean, interviu din care fac parte întrebarea și răspunsul de mai sus, cititorul Gheorghe Voloșeniuc arăta în scrisoarea pe care am primit-o la redacție ieri, miercuri, 14 martie: „Vă rog să puneți un cuvînt, în paginile revistei, pe lângă cei ce se ocupă cu apele minerale, ca să afle și dumnealor că în timp ce izvorul Borsec trece poate chiar pe la Piatra Neamț, magazinele desfac apă minerală medicinală Hebe din 1977 cu termen de garanție 6 luni”.

Pe soscaua Ștefan cel Mare, la numărul 54, își desfășoară activitatea o unitate Aprozor, iar ceva mai încolo, la numărul 54 A, se află plasată o unitate Alimentara. Între ele, de ce oare, o bibliotecă. Ziua, se știe bine, numita arteră bucureșteană este foarte zgomoasă, desigur din cauza traficului intens. Noaptea, traficul scade. Din păcate, nu și zgomotul! Locatarii aflați deasupra unităților comerciale au reclamat nu o dată, arătînd că sînt lezați într-unul dintre cele mai elementare drepturi: somnului lor. Există, după cite știm, o dispoziție limpede în această direcție, care din păcate deseori nu e respectată. În toți nopții camioane vin și pleacă, motoarele uruie, pe caldarîm sînt trîntite navete cu sticle de lapte sau iaurt, se mai aud și strigătele celor care le descarcă, ce mai, o adevărată hăr-mălaie, tocmai cînd e somnul mai dulce. În fapt, ceea ce ne miră cel mai mult în această poveste este că există totuși, vechi de vreo doi ani, chiar o dispoziție scrisă a Direcției comerciale, conținînd și soluții corespunzătoare, din păcate nicodată respectate. Deci, locatarii reclamă, Direcția comercială analizează și decide, dar nimic nu se schimbă. Și totuși: cel mai simplu lucru ar fi ca responsabilii celor două unități să arate mai multă grijă și înțelegere față de tihna semenilor lor, care nu cer altceva decît liniște! E prea mult?

Clubul sindicatelor din Simeria a deschis o nouă expoziție de pictură. Pictorul este, de fapt, muncitor și se numește Alexandru Potyo. Cele 12 lucrări în ulei se bucură de succes.

La I.A.E.I. Titu există însemnate rezerve nevalorificate privind extinderea lucrului la mai multe mașini. La cererea centralei de resort a fost întocmită chiar o listă a acestora. Era necesară o adresă de la centrală? Da. Fiindcă au trecut trei ani de cînd biroul organizarea muncii a elaborat un studiu în un referat prin care propunea conducerei întreprinderii valorificarea acestor rezerve.

Cinecluburile sindicale constantene, frecventate în urmă cu cîțiva ani de numeroși iubitori ai filmului, se mai susțin doar prin munca, de obicei solitară, a cîtorva animatori. Nu dorim ca rîndurile acestea să fie considerate drept o fluierătură în sala cinecluburilor dar, notăm, cu toate că se discută mult despre idei, teme și proiecte, filmele nu se prea vîd!

Ce-a răspuns unui reporter vînzătoarea Elena Păduraru de la magazinul din Săndriceni-Botoșani: „Mai bine ați scrie la ziar că merceologul nostru nu și face datoria și că nici președintele cooperației de consum nu ne ajută. Nu ne criticați! Că ne ride satul și avem mulți dușmani care vor să ne ia locul. Un coniac nu vreți?” Reporterul n-a vrut și pace.

A apărut primul număr pe acest an al revistei „Astra” din Brașov. În ancheta despre cartea anului 1978, cititorii brașoveni și-au îndreptat preferințele pentru volumul de versuri „Poezii de pînă azi” de Adrian Păunescu.

PESTE PLAN, ÎN ACEST AN

● Întreprinderea minieră Petrița din bazinul Văii Jiului a extras aproape 14 000 tone cărbune.

● Hidrocentrila „Porțile de Fier” a produs peste 75 milioane kWh.

● Siderurgistii din Hunedoara și Călan au elaborat peste 20 000 tone fontă și oțel.

● Întreprinderile „Electromotor”, „Electrotimis”, „Electrobanat”, „Electrometal” și Întreprinderea de aparate electrice din Timișoara au realizat un volum de produse fizice de aproape 60 milioane lei.

● La Alba Iulia, Întreprinderea „Porțelanul” a realizat o producție fizică suplimentară în valoare de 626 000 lei iar colectivul Întreprinderii de încălțăminte „Arădcană” a înregistrat o depășire a sarcinilor planificate de peste un milion de lei.

● Rafinăriile Ploiești și Cimpina au ridicat la peste 50 000 tone cantitatea produselor realizate peste prevederi.

La Pleșița, Uniunea județeană a cooperației meșteșugărești Dolj a organizat „Parada modei” anului 1979. Întrucît pleșnicenilor — așa se numesc — le-a fost oferită posibilitatea cumpărării produselor prezentate, parada modei va continua pe străzi.

În gara Remetea Mare, Timiș, de aproape 5 ani se degradează 59 tone amendamente calcaroase acordate gratuit, de către stat, cooperativei agricole de la lanova. Aflăm că ele puteau să aducă un spor anual de cel puțin 500 kg griu sau porumb la hectar. Și la Topolovățu Mare, în același județ, s-au adunat pînă acum peste 1 200 tone carbonat de calciu abandonate în ultimii ani de cooperativele agricole Lucareț, Petrovaselo, Ictar-Budiniș, Cralovăț. Mai aflăm că fertilizarea cu carbonat de calciu ar fi adus un spor mediu de cel puțin 1 900 kg porumb boabe sau 400 kg de griu la hectar.

Spre orele 22 ale zilei de 12 martie a.c. s-a solicitat centralistei de la Spitalul Fundeni (s-a recomandat Scarlat) legătura la medicul de gardă de la chirurgie. Ni s-a făcut legătura, dar la celălalt capăt al firului n-a răspuns nimeni. Am solicitat din nou legătura dar, iritată, tovarășa Scarlat a ajuns să ne spună niște lucruri complet nepotrivite. Astfel formulînd eventualitatea că avem de anunțat un om grav bolnav — situație cu care Spitalul Fundeni se confruntă zilnic, fiind spital și nu altceva — ni s-a răspuns „Ia o mașină mică și adu-l aici”. În final: „vino cu mortul în mașină”. Cît sîntem încă în viață noi vă rugăm, tovarășa Scarlat, să fiți omenoasă. (D. B.)

● Incident la patiserie din șoseaua Giurgiului nr. 127. Doi cumpărători refuză plăcinta cu brînză: vechi, miroase, este mai mult cocă. Șeful unității, Virgil Ciolan, în fața faptului evident — invitația „gustă și dumneata” îi produce o puter-nică grimasă — aduce argumente ce merită a fi consemnate. „Păl — spune — ce să vă fac eu tovarășilor? Asta-i omul, adică Ion Zăman, șeful laboratorului de patiserie; are gestiune separată, eu nu pot să-l trag la răspundere. Adresați-vă întreprinderii, la I.C.R. 2 din Armească 3”.

Drept care pe adresa I.C.R.-ului 2 din Armească 3 trimitem patru întrebări. De ce a schimbat fostul patiser, de care consumatorii erau mulțumiți, cu unul care produce cocă moale în loc de plăcintă coaptă? Cînd are de gînd să controleze calitatea produselor desfăcute în patiserie cu pricina precum și curățenia acesteia? De ce un șef de unitate nu răspunde de calitatea muncii tuturor oamenilor pe care îi conduce? Și, în sfîrșit, cînd vor fi rezolvate aceste trei probleme? (C. Victor)

Pagină realizată de DUMITRU ELIADE

FLACĂRA Redacția: București, Piața Scintei 1, căsuța poștală 3312, Oficiul 33, cod. 71341, Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Probleme social-politice și de morală civică (Nicolae Cristache, Ilie Purcaru, Răzvan Bărbulescu, Dumitru Eliade, Doina Frunțelată) — 1606; Știință, învățămînt, sport: (Liviu Timbur, Lionel Nițescu, Ovidiu Ioanitoaia, Adi Cusin, Horia Pătrașcu, Mircea Fodoreanu, Dorin Gherghinescu, Dumitru Graur) — 1787 și 1617; Cultură — cenacul (George Arion, Adrian Dohotaru) — 1618; Fotoreportaj (Elena Ghera, Ion Predoșanu, Aurel Mihailopol, Vasile Minecan) — 1595; Secretariat de redacție: (Dan Birlădeanu, Cornel Catană) — 1782, 1621; Administrație: 17 78 82 și 17 60 10, 1611; redactor șef adjunct (Nicolae ARSENIE — 17 63 16 și interior 1786); redactor șef — 18 22 96 și 17 60 10 interior 1822. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scintei”. Cititorii din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export-import presă, P.O. BOX — 136-137, telex: 1 12 26, București, str. 13 Decembrie nr. 3

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU